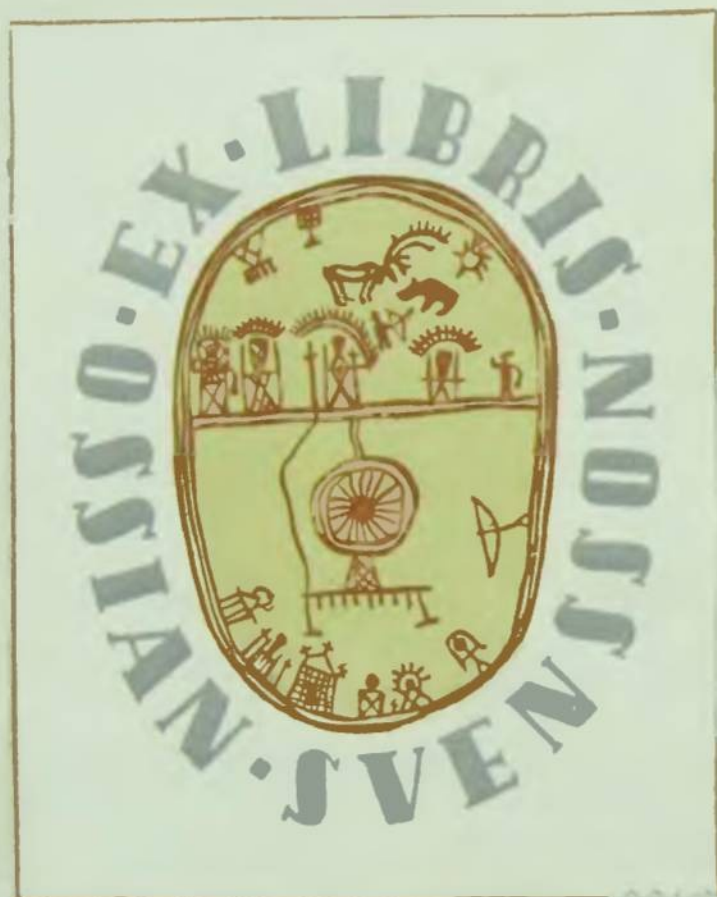

2902

290

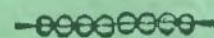

110

70

Svenska Lappmarkens

HERDAMINNE.

Minne
af
PRESTERSKAPET

Lappmarks-Församlingarne

inom
Hernösands Stift.

AF
ISAK GRAPE.
Theol. Doctor, Kontr. Prost och Kyrkoherde,
L. N. O.

UMEÅ, 1853.
TRYCKT HOS E. G. LINDBLAD.

Lc(m)

FÖRORD.

Detta arbete, qualecunque, må mildt bedömas. Det är icke selfritt. Handlingar, hvilka förvaras i Lappmarkernas kyrkor, lemna icke alltid för äldre tider fullständiga och tillförlitliga upplysningar i förevarande ämne. Annat kan ej heller väntas. De första i Lappmarksförsamlingarna anställda prester hafva sällan, om någonsin, efterlemnade anteckningar om sig sjelfve och sina företrädare. Hvad om dem finnes anmärkt, är vanligen från sednare tider, då man icke alltid var eller blef så noga underrättad om verkliga förhållandet. Framledne Kyrkoherden i Grundsunda H. Tunæi Herdaminne är rådfrågadt. Han har, som tydligt skönjes, haft del af de i kyrkornes och skolornes arkif befintliga förteckningar å presterskapet samt följt dem. I Hernösands Konsistorii arkif finnas några från Domkapitlet i Upsala insända bref och akter från slutet af 1630- och början af 1640-talet, angående församlingar och presterskap i Hernösands stift. Hvad de i fråga om Lappmarkerne upplysa, är anmärkt; men af sistberörde arkif är för öfrigt icke mycken upplysning att inhämta rörande Lappmarkerna för nära 70 år ifrån den tid Hernösands Stift afskiljdes ifrån Upsala Årkebiskopsdöme, emedan Konsistorii protokoll och öfriga akter, högst få undantagne, gått förlorade genom eldbrand. Vid sådane förhållanden torde det vara ursäktligt att denna, uppå uppmaning, författade minnesteckning har sina brister. Den som vill och kan afhjelpa dem vare dertill uppmanad.

Anteckningarne om Lappmarksförsamlingarnes Ålder, kyrkors anläggning, skoleinrättningar, m. m. torde icke sakna intresse, ehuru icke egentligen hörande till ämnet.

Dem af Embetsbröder, hvilka täckts mer eller mindre fullständigt besvara gjorda förfrågningar, hembäres tacksägelse. Bland dessa är jag högst förbunden den nitiske medhjelparen i minnesteckningarne, Komministern vid Ume Landsförsamling, v. Pastorn, L. W. O. J. A. Linder. Piteå 1853.

Is. Grape.

Jemtlands Lappmark.

Fölinge.

Under Gustaf II Adolfs regering uppsattes kyrka i Fölinge, var Annex till Lith och besöktes af presterskapet derstädes 12 gånger årligen, intill 1746, då församlingen afskildes till särskildt Lappmarksgäll och erhöll egen pastor. Samma år blef här en skola inrättad och skolmästaren förordnad att tillika vara kaplan; men när denne efterträdde förste pastor, blef kaplanstjensten indragen och skolmästaresysslan förenad med pastors. Skolan upplöstes 1820.

Vid slutet af nästförflutne århundrade anlades inom detta pastorat 2ne kapell: *Hotagen* och *Frostviken*.

PASTORER.

1. Magister **Olof Sebrelus**, son af Kyrkoherden i Sveg, Erik Sebrelus, som var född i Lägdoms by i Sabrå socken, och dess sednare maka, Elisab. Huss, dotter till Khdn i Torp, Olof Huss. Född 1717, Stud. 1733, Prest och Skolmästare i Åsele 1741, Magist 1743, Pastor här 1746, Kyrkoherde i Gudmunrå 1762, Prost 1769; Riksdagsman 1769 och 1770 samt 1771 och 1772; död den 20 Juli 1795. Gift med Bat. Pred. vid Jemtl. Regite Math. Tollboms dotter, Anna Elisabeth. Sonen Olof Mantalskommissarie; dottren Elisabeth Maria gift med Kontraktsprosten Kyrkoherden i Sollesteå, Doctor Henrik Hasselhun.

2. **Birger Cederberg**, son af Bonden Henrik Jakobsson i Kalmar socken, f. 1718, Stud. 1740, Kaplan

och Skolmästare här 1746, Pastor, med bibelhållande af skolmästaretjensten, 1762; erhöll transport till Köpinge regala pastorat i Skåne 1763. Gift med Kyrkoherdens i Lith Erik Noræi dotter Margaretha.

3. **Erik Ångman** Jonæson, Bondeson i Torps socken och Ånge by, f. 1725, Stud. 1746, Adj. i Säbrå 1754, Pastor här 1763, död 1794. Gift med Christina Ekeblad, dotter af Komministern i Arnäs Joh. Ekeblad och Pastor i Åsele Dan. Edins dotter Brita. Sonen Jonas sist Kyrkoherde i Hammerdahl; Berndt Olof Komminister i Sorsele; Daniel 2dre Landtmätare i Jemtland; Måns Landtmätare; Erik skall hafva varit Prest, men slutligen BruksInspektör i St. Kopparbergs län; dottren Christina Catharina gift med Bonden Jon Isaksson i Fölinge och Norrgård.

4. **Johan Axel Huss**, f. 1745; son af Prosten och Kyrkoherden i Selånger, Magist. Joh. Huss och Beata Elisabeth Elbfass, köpmansdotter från Stockholm; Stud. 1764, Prest 1769 och extra Predikant i Selångers pastorat, Komminister derstädes 1785, Pastor och Skolmästare här 1765; Concion. vid prestmötet 1799, död d. 17 Dec. 1820. Gift med Brita Christina Ullberg, dotter till Komministern i Stigsjö Joh. Ullberg och dess första hustru Catharina Aspegren, Komminister i Ullånger Lars Aspegrens dotter. Sonen Jonas Magnus, Kronofogde i norra Ångermanland och Joh. Axel, Pastor i Fredrika; dottren Elisabet Catharina, gift med Prosten Jon. Ångman i Hammerdahl, och Beata med 2dre Landtmäta- ren i Jemtland Daniel Ångman.

5. **Carl Axel Rothoff**, son af Brukspatronen Joh. Rothoff, f. 1779, Stud. 1798, Magist. 1803, Prest 1805 och Past. Adj. i Nordingrå; Nådårspredik. 1807; åter Past. Adj. 1809; v. Kollega vid Hernösands Lärdomsskola 1810; dito vid Apologistien 1811; ord. Kollega vid Lärdomsskolan 1813; Past. Exam. 1816; förordnad att under vakansen förestå Skolmästaretjensten i Sunds-

vall samt derjemte vara Aftonsångspredikant 1818; ord. Rektor ibm s. å.; Pastor här 1822. Gift 1 med Prosten i Nordingrå Mag. Benkt Zimmermans dotter Hella Beata; 2 med Fröken Christina Maria Nauckhoff, Majorsdotter. Af sednare giftet äro 2ne barn: sonen Johan Axel, och dottren Maria Charlotta, gift med Pistolsmeden P. Bergström.

Hotagens Kapell. Kyrkan invigdes 1795. Genom Kongl. Brefvet den 2 Sept. 1851 är kapellaget berättigadt att erhålla egen prest.

Frostvikens Kapell. Dess första kyrka invigdes 1794, den nya 1839. Detta kapellag, med Kgl. tillstånd den 1 Febr. 1841, försedt med egen prest, kommer att vid n.v. Pastors i Fölinge afgång, utgöra särskildt gäll, enligt Kgl. Resol. den 20 April 1849.

KAPELL-PREDIKANTER I FROSTVIKEN.

1. **Magnus Selberg**, Bondeson i Ragunda och Selets by, f. 1792, Stud. 1816, Prest 1819 och Adj. i Stugun och Borgvattnet, Komm. Adj. i Sundsjö 1821, Nåd. Pred. ibm. 1824, Vak. Pred. i Hallen 1826, Nåd. Pr. och Past. Cur. ger. i Sunne 1827, Past. Adj. i Fölinge 1829, Kapellpredikant här 1841, Komminister i Hammerdahl (Ström) 1844. Gift med Lieutenanten Borins dotter Martha Johanna.

2. **Per Allberg**, f. i Medelpad 1795, Stud. 1822, Prest 1824 och Komm. Adj. i Öfver-Länäs, v. Komminister ibm 1826, Past. Adj. i Botheå 1829, utn. Kapellpredikant här 1845, Komminister i Anundsjö 1846. Gift med Postmästaren i Sundsvall Brauns dotter Johanna Abiguel.

3. **Henrik Högglund**, Bondeson fr. Bleka i Lockne, f. 1801, Stud. 1827, Prest 1828 och Komm. Adj. i Hellgum; Nåd. Pred. ibm 1831, och Past. cur. ger. 1836, dito i Ramsele 1837, Komm. Adj. i Täsjö s. å., Kapellpredikant i Alanäset 1842 och här 1846. Gift

med Prosten i Ramsele Jonas Strömqvists fosterdotter, som är född af bondeföräldrar.

Ångermanlands Lappmark

lyder under Vesterbottens län, är äfven kallad Åsele Lappmark, emedan Åsele pastorat i en längre tid var i denna Lappmark det enda. Nu mera äro här, förutom Åsele, trenne derifrån utklufne, neml. *Fredrika*, *Dorothea* och *Wilhelmina*. Härvarande Lappska allmogee njöt presterlig betjening af presterskapet i Lycksele och Anundsjö, innan Åsele församling 1648 erhöll kyrka och förseddes med egen pastor, hvilken, efter 4 års härvaro, erhöll transport till Anundsjö och fick under sin lifstid behålla Åsele såsom Annexa, der kapellanen i pastoratet skulle vara boende. Efter den förste pastors död blef Åsele åter eget gäll och kaplanstjensten indragen.

År 1731 inrättad Lappskola öppnades Nyårsdagen påföljande år och upplöstes 1820.

Åsele.

PASTORER.

1. **Olof Anzenius** Zachrisson, Bondeson ifrån Normesunda by af Anundsjö församling, f. 1610, Stud. 1632, Pastor i Åsele med Drottn. Christinas fullmakt af den 15 Januarii 1648, Kyrkoherde i Anundsjö 1652, med bibehållande af Åsele som Annexa, Riksdagsman 1655, död 1700. Gift 1 med företrädaren i Anundsjö Olof Kutlis dotter, 2 med en dotter af Kyrkoherden Christ. Austrædus i Thorsåker, och 3 med Kyrkoherden i Skellefte, Mag. Petr. Linnerii enka Margaretha Plantin, dotter till Prosten Mag. Olof Njurenus i Ume. En son blef Regementspastor; Christian Prost och Kyrkoherde i Pite; Lars fadrens efterträdare i Anundsjö; en dotter gift med en Rådman i Hernösand.

2. **Joh. Nilsson Becklus, Beckeus** eller **Bekæus**, på hvilka tre olika sätt man finner namnet skrifvet, var född i Hernösand omkring 1650, Stud. 1673, Pastor i Arvidsjaur 1688 och här 1700; död s. år hastigt på 19de dygnet efter sin hitkomst.

3. **Daniel Edin**, son af Bonden Salomon Danielsson i Eden och Junsele församling, f. 165-, Stud. i Åbo 168-, Past. Substitut i Jockmock 1686, Komminister i Åsele 1693 och Pastor 1701. Gift med Kyrkoherden i Råneå Petr. Rockstadii dotter Magdalena. Sonen Per Perlfiskeri-Inspektör; Daniel Borgare i Hernösand; Salomon Herregårdsfogde i Södermanland; dottern Brita gift med Komministern i Arnäs Joh. Ekeblad; Christina med Pastor i Åsele Erik Sjöberg, och Gertrud med Pastor i Arjeplog, Sjul Granberg. Pastor Edin dog den 26 November 1708.

4. Magr **Petrus Anzenius**, son af Kyrkoherden i Anundsjö Lars Anzenius och Magdalena Linnerius, prostedotter från Skellefte; f. 1686, Stud. i Upsala 1699, i Lund 1702, Magr i Greifswald 1708, Pastor här 1710, kunde för sjuklighet icke tjenstgöra och dog 8 månader efter tillträdet, den 5 Jan. 1711. Gift med företrädarens enka, Magdalena Rockstadins.

5. **Erik Sjöberg**, f. 1681 i Sjöns pastorat och Korstad by; fadren Bonde vid namn Johan, modren Brita Eriksdotter, Stud. 1704, v. Kollega i Hernösand 1705, Prest och Adj. i Sollefteå 1706, Nåd. Pred. ibm 1708, Pastor här 1712, död den 18 Jan. 1740. Gift med ofvannämnde Pastor Dan. Edins dotter Christina, med hvilken han hade 3 söner och 7 döttrar. Sonen Johan, Kontorsskrifvare, dog ung; Daniel Grosshandlare i Stockholm; Jonas Sjöman; dottren Magdalena gift med Länsmannen i socknen Pehr Gafvelin; Brita med Komminister Sarelius i Kemi; Catharina med Prosten Pehr Fjellström i Lycksele; Margaretha 1sta gången med Bokbindaren och Handlanden Mikael West-

ling i Umeå, 2dra gången med Handl. ibm Abram Widmark; Christina gift 1 med Postmäst. och Rådm. Anders Berger i Enköping, 2 med Skollär. ibm Erik Welstadius; Anna med Skolmäst. Bernh. Ask i Lycksele, och Maria, 1 med Kapten Henricius i Torne, 2 med Handlanden Wacklin i Uleåborg.

Föregående pastorer skola icke varit det Lappska språket mäktige, utan begagnat tolk, som njutit lön af Kyrkomedlen, 6 daler kopparmynt, till 1693 och derefter skattefrihet.

6. **Petrus Forsberg**, son af Bonden Isr. Hansson och Kerstin Israelsdotter i Forsmo, Eds socken, f. 1703, Stud. 1724, Prest 1731, Skolm. i Åsele 1732, i 7 år vice Pastor under företrädarens sjuklighet, ord. Pastor 1741; gjorde, på befallning af Direktionen öfver Ecclesiastikverket i Lappmarken, en resa till Trondhjem för att med Biskopen derstädes rådgöra i hvilka mål Lapp-allmogens omvändelseverk kunde förbättras; verkade med berömlig flit och embetsmöda till sin församlings förkofran i christendomskunskap och seder, åstadkom och besörjde ny kyrkobyggnad samt i-ståndsatte preste- och skoleborden i Åsele m m, hvilket allt jemväl bestyrktes af Hernösands Konsistorium i derom afgifvet betyg. Inom Upsala stift, der han 1749 befordrades till Alfta pastorat i Helsingland, förvärfvade han sig deremot ringa beröm. Vid prestmötet 1751 föreslog han att den borde blifva riksdagsman, som fordrade minsta arfvodet; bötfälldes 1763 vid verldslig rätt, emedan han med hugg och slag öfverfallit en korporal; sökte 1764, såsom den äldste i kontraktet, prostanamn, hvilket afslogs "i anseende till hans föröfvade oordentligheter och besynnerliga uppförande"; inlemnade 1766 till Konsistorium en skrift kallad: "De 10 Budorden i frågor och svar", som han hade fått af en Z. Rehnberg; Kons. fann skriften "likna ett paskill om Rikets då församlade Ständer, Guds ord

vanäradt och ett groft gäckeri med hans bel. lag bedrifvet vordet" och beslöt att rådfråga Ärkebiskopen hvad författning härmed kunde tagas. Ä. B. svarade att han af skriften skulle göra det bruk som med försigtighetens regler tyckes bäst sammanstå. *Forsberg* dog den 2 Mars 1767. Gift med Prosten i Botheå *Olof Sundii* dotter *Margaretha Elisabeth*; sonen *Olof* Prest, *Anders* Pastor i Giresta, *Pehr* Medic. Studios; *Catharina Margaretha* död ogift.

7. **Erik Wallinder** Salomonsson, bondeson i Junsele och byn Wallen, f. 1704, Stud. 1727, Prest och Komminister i Jockmock 1730, v. Pastor i Arjeplog 1733, ord. Pastor ibm 1734; Pastor i Arvidsjaur 1735 och i Åsele 1749; fick för någon felaktighet i tjensten 1763 Dan. Edin till v. Pastor och afgick med döden den 23 Febr. 1765. Gift med Pastor i Arjeplog *Sjul Granbergs* dotter *Magdalena*. Sonen *Daniel* Färgare i Hernösand; *Erik* Nybyggare i Åsele och Yxsjön; dottern *Catharina* gift med Handl. *Sellström* i Sundsvall; *Christina* med *Mårten Hansson* i Åsele och Lomsjön; *Maglena* med en Länsman i Medelpad; *Brita* med en *Ridderstadt* i Sundsvall; *Anna* med Inspektör *Ahlman* i Jemtland, och *Gertrud* ogift.

8. Magr **Erik Forsner** Eriksson, bondeson från byn Forss i Nätra socken, f. 1714, Stud. 1739, Magr 1749, s. å. Prest och Past. Adj. i Lycksele, Skolm. i Åsele 1756, Pastor 1767; död den 26 Aug. 1781. Gift med Skolmäst. i Lycksele *Bernhard Asks* dotter *Sofia Brita*; vigseln förrättades af Biskop Körning under hans visitatsresa 1754. Sonen *Jonathan* en tid Sidenfabrikör i Stockholm; *Johan Peter* Kryddkrämare ibm; *Gustaf* Handelsbokhållare; dottren *Brita Christina* gift med Kommin. *Örberg* i Länna, *Eva Margreta* med en *Edberg* i Landskrona, *Anna Sofia* med Skolmästaren *Per Rådström* i Lycksele och *Sara Magdalena* med Pastor *Erik Rhen* i Åsele.

9. **Magnus Degerman**, f. 1724 i Upland och Wiksta socken. Fadren *Olof Degerman* från Degerbyn i Skellefte, Kronofogde i Norunda och Örbyhus härad, modren *Anna Brita Majman*, kronofogdedotter från Pite. Stud. 1744, Prest 1755 och Past. Adj. i Arvidsjaur, Komminister i Sorsele 1765, utnämnd Kyrkoherde till Ibs reg. pastorat på ön Hven 1780, hvilket han afsade sig, Pastor här 1783, död den 25 Febr. 1798 å gästgifvaregården Bredbyn i Anundsjö, under hemresa från Stockholm, der han hos Konungen ansökt Pite då lediga pastorat. Gift med Pastor i Arvidsjaur *And. Alenii* dotter *Anna Barbara*. Sonen *Nils Peter*, Länsman i Åsele; dottren *Hedvig Sofia*, g. m. Bonden *Sven Söderberg* i nyssnämnde socken; *Maria Elisabeth* med Ekonomie Ombudsmannen *Per Erik Edin*; *Eva Christina* med Pastor härstädes *Erik Millén*; *Sara Margretha* med Pastor i Dorothea *Jon. Nensén*, och *Anna Brita*, död ogift.

10. **Erik Rhen**, f. 1751. Fadren då varande Pastorn i Elfkarleby, sedermera i Pite, *Erik Rhen* och modren *Elisabeth Cathrina Gädde*, Pastor i Österbotten och Malax, *And Gädde*s dotter, som blef 2dra gången gift med Khden i Burträsk *Axel Örnberg*. Stud. 1768, Prest 1776 och Past. Adj. i Lycksele, Skolm. här 1782, Past. 1799; död under brunnsdrickning i Nätra d. 20 Juli 1811. Gift med ofvannämnde Pastor *Forssners* dotter *Sara Magdalena*. Sonen *Abraham Bernhard*, död som Adjunkt; *Gustaf Edvard* Prost och Khde i Elfkarleby; *Erik Samuel* Landtmätare; *Eleazar* Kronolänsman i Dorothea; *Elias Gideon*, Kyrkovärd i Åsele; dottren *Elisabeth Sofia*, g. m. Bonden *Erik Gafvelin*; *Christina Magdalena*, g. m. Expeditionsfogden *Erik Holmström* i Lycksele; *Brita Cathrina*, g. m. S. M. Adj. *Ström-gren*; *Sara Lovisa*, g. m. Bonden *Lindström* i Fredrika; *Eva Agatha*, g. m. Bruks-Inspektör *Höjer* i Medelpad, och *Anna Mathilda*, död ogift.

11. **Erik Millén**, f. 1763, son af Kommissions-Landtmätaren i Vesternorrlands län *Erik Millén* och *Elisabeth Sundius*, Prosten och Khdn i Sollefteå Magr *And. Sundii* dotter. Ätten härstammar från Bonden i Ullånger och Märja by *Johan Olofsson* och hustru *Brita Håkansdotter*. Deras son *Olof Millén* var Komminister och dennes son *Johan Millén* Kyrkoherde i Löfånger samt fader till Landtmät. *Erik Millén*. Pastor *Millén* blef Stud. 1784, Prest och Past. Adj. i Sollefteå 1789, Adj. i Hackås, Past. Adj. i Åsele 1796, Nåd. pr. ibm 1798, Skolm. 1802, Past. cur. ger. 1811, Pastor 1814 och tillika Skolmästare till dess skolan indrogs 1820; död den 20 Juni 1823. Gift med Pastorn härstädes *Magn. Degermans* dotter *Eva Christina*. Sonen *Johan Anton*, Magr och Theol. Kand. Hebr. l. Lector i Karlstad; *Carl Erik*, Folkskollärare i Dorothea. En dotter gift med Kapellpredikanten i Alanäset *P. Söderlind*, en dotter död ogift.

12. **Aron Sollén**, f. 1768. Föräldrarne, *Aron Solenius* och *Ingeborg Åberg*, voro då torparefolk under Holms säteri i Öfver-Länäs, men flyttade sedan till Hernösand. Stud. 1794, Prest och Komm. Adj. i Botheå pastorat 1795; Pred. vid Gålsjö bruk 1798; Past. Adj. i Nordmaling 1802; Pastor i Fredrika 1809 och i Åsele 1824; död den 8 Febr. 1828. Gift med Prosten i Nordmaling Mag. *Jonas Nordéns* dotter *Maria Cathrina*. Sonen *Jonas Aron*, Landtmätare; dottren *Catharina Maria*, g. m. Apotekaren *J. O. Asplund* i Umeå.

13. **Olof Lindahl**, f. den 29 April 1772. Föräldrar Prosten i Lycksele *Erik Lindahl* och dess sednare fru *Brita Cath. Widmark*; Stud. 1791, disp. pro exerc. 1793, Prest 1796, efter tjenstgöring som Vak.- och Kapellpred. i Wilhelmina, Komminister derstädes 1799 och Pastor 1813, d:o i Lycksele 1823, i Åsele 1828, Prost 1840; död den 12 Dec. 1852. Gift med *Maria Christina Öman*, dotter till Komministern i Ytterlänäs

P. Öman Sonen *Olof* Adj. hos fadren och cur. past. ger.; *Casper Otto*; dottren *Erika Brita*, gift med Pastor *Magnus Hultin* i Wilhelmina; *Maria Carolina*, med Landtm. *Jon Aron Sollén*; *Thekla Dorothea*, med Skolm. i Arjeploug Er. *Ant. Lindahl*; *Lovisa Ulrika*, 1sta gången med S. Min. Adj. *Joh. Z. Lindberg*, 2dra gången med Bokbindaren i Umeå *J. A. Nygren*.

14. **Conrad Grönlund**, son till utn. Pastorn i Arvidsjaur *Jon. Grönlund*, f. 1794, Stud. 1818, Prest och Komm. Adj. i Sorsele 1819, Nådårspr. ibm 1821, och i Arjeploug 1822, cur. p. ger. i Sorsele 1825, v. Komm. i Qvickjock 1827, ordin. dito 1829, Pastor i Sorsele 1833, i Fredrika 1840 och här 1853. Visitation i södra Lappmarkerna 1847; öfversatt 18 och omarbetat 2 psalmer i 1849 års Lappska Psalmbok. Gift med Komministern i Sorsele *B. O. Ångmans* dotter *Anna Christina*; barnlös.

Under den tid Åsele var Annex till Anundsjö, eller från 1652 till och med 1700, hafva följande varit

KOMMINISTRAR I ÅSELE.

1 **Olof Gran** från 1656 till 1657, då han tillträdde Sorsele sacellani.

2 **Pehr Junselius**, f. af bondeföräldrar i Jurssele, från 1657 till sid död 1686. Om denne är antecknad att han förde en oskicklig lefnad.

3 **Nils Spolander** Jonæsson; fadren skall hafva varit sockenlapp i Umeå och Spölunds by, Stud. 1676, Komm. här 1687, erhöill transport till Nysätra sacellani 1692, död 1703. Gift med *Cathrina Brodén*, Regementskrifvare-dotter. Barnen kommo dels i civilt, dels i militär stånd.

4 **Olof Bremming**, f. 1641, enl. framl. Biskop Nordins anteckning, styfson till Khdn i Njurunda *Jöns Njurenius*, Stud. 1666, Komm. i Njurunda 1673 och och här 1692, men återflyttade till Njurunda påföl-

jande år, emedan hans hustru skall hafva varit gifvits i Lappmarken; fick 1697 transport till sacellanien i Undersåker, död 1711. Gift, enl. Tunæus, med *Maria Marcidotter*; fadren Pastor i Gnarp, men Bremmings efterträdare i Undersåker *Pehr Sundin* var gift med hans enka *Anna Bremming*, så nämnd af Tunæus sjelf och i Hernösands Konsist. protok. den 15 Maj 1717. *Maria* torde således vara misskrifning i stället för *Anna*, så framt ej Bremming varit omgift, hvilket synes mindre troligt, emedan Tunæus ej bordt vara derom okunnig. Sonen *Jöns Bremming* var en berömd kyrkoherde i Ljustorp.

5 **Daniel Edin**, Komm. 1693 och Pastor 1701, hvarefter komministersbeställningen upphörde.

SKOLMÄSTARE I ÅSELE.

1. **Petrus Forsberg**, Skolm. 1732, Pastor 1741.

2. Mag. **Olof Schrelius**, Skolmästare 1741, Pastor i Fölinge 1746.

3. Mag. **Olof Hedenstedt**, bondeson fr. Hässjö, f. 1715, Stud. 1735, Magister 1743 och Adj. i Brunflo, Adj. i Sunne 1745, Skolm. här 1746, Khde i Refsund 1756, död i Hernösand 1762. Gift med *Ulrika Pelt*, dotter af Prov. Läkaren och Brukspatr. *Carl Pelt*.

4. Mag. **Erik Forssner**, Skolm. 1756, Past. 1767.

5. Mag. **Daniel Edin**, son till Perlfiskeri-Inspektoren *Pehr Edin* och *Catharina Ekeblad*, syster till Kommin. i Arnäs *Joh. Ekeblad*; f. 1725, Stud. 1748, Magister i Greifswald 1757, Prest 1758 och Adj. i Åsele samt cur. past. ger. 1763, Skolm. 1767, Khde i Anundsjö 1781, död den 26 Juni 1783. Gift med Khden i Resele *Erik Sellins* dotter *Margreta*; hade med henne 5 döttrar, af hvilka en blef gift med Handl. *Tjernström* i Umeå, och *Maria Christina* med Komministern i Anundsjö *Olof Sidenmark*.

6. **Erik Bhen**, Skolmästare 1782, Pastor 1799.

7. **Erik Millén**, Skolm. 1802 och tillika Pastor 1814. Under hans tjänstetid blef Åsele skola indragen år 1820.

Wilhelmina.

Tillståndsbref för anläggning af denna församling utföll den 26 April 1783. Kyrkan uppbyggdes 1785 till öfra taket, men blef ej färdig förrän 1794. Prest blef likväl hitförordnad innan kyrkobyggnaden företogs och Gudstjensten förrättades under tiden i en lada. Församlingen var först med namn af *Wolgsjö*, kapellag under Åsele, blef 1799 sacellani med Kongl. Maj:ts nåd. tillstånd d. 7 Maj s. å. kallad *Wilhelmina* och från Åsele afskild till särskildt pastorat genom Kgl. Br. d. 12 Maj 1812. Tvänne högre upp vid fjellfoten uppförda bönehus höra till pastoratet, *Fatmomacke* och *Dikanäs*. Det förra, uppfördt på Lappska allmogens bekostnad, det sednare, enligt Kgl. Kansli-styrelsens Rescr. d. 5 Dec. 1829, så inrättadt 1832, att det i en framtid kan begagnas till kapell. Pastor besöker dem sommartiden.

KAPELL-PREDIKANT.

Petrus Gafvelin, son till Länsn. i Åsele *Pehr Gafvelin* och *Magdalena Sjöberg*, Pastor *Er. Sjöbergs* dotter; f. 1744, Stud. 1768, Prest 1774 och Past. Adj. i Arvidsjaur, förordnad 1780 att i 3 års tid på försök tjänstgöra vid *Tärna*, der han uppehöll sig under sommarmånaderna; Kapellpred. här 1783, död 1796. Gift med *Catharina Burman*, dotter till Handl., sedermera Klockaren i Pite stad *Elias Burman* och *Elsa Brita Læstadius*, Pastor i Arjeplog *Johan Johansson Læstadii* den yngres dotter. Gafvelin hade inga barn. Enkan blef gift med Kapellpredikanten i Täsjö, *Lang*, hvilket äktenskap äfven var barnlöst.

PASTORER.

1. **Olof Lindahl**, tjänstgjorde från 1796 som Vakans- och Kapellpredikant, Komminister 1799, Pastor här 1813, i Lycksele 1827 och i Åsele 1828.

2. **Per Olof Grönlund**, utn. Pastor i Arvidsjaur *Jon Grönlunds* son, f. 1788, Stud. 1810, Prest 1811 och Past. Adj. i Lycksele; cur. past. ger. ibm 1816, tillträdde s. å. Kapellpr. beställningen i Stensele, och sedan nyssnämnde församling 1822 blifvit särskildt pastorat, v. Pastor derstädes; Pastor i Wilhelmina 1828; död d. 8 Juli 1846. Pastor Grönlund var en aktningsvärd man, uppfyllde ömt och troget sina embetspligter, gick ock sina åhörare tillhanda med goda råd i deras ekonomiska angelägenheter; uppå den år 1849 från trycket utgifna Lappska Psalmboken har han nedlagt mycket och godt arbete; af honom äro 87 psalmer öfversatta och 9 omarbetade. Gift med Prosten i Lycksele Mag: r *Samuel Öhrlings* dotter *Catharina Agatha*. Sonen *Samuel Reinhold* Handl. i Wilhelmina; *Jonas Ulrik* Filos. Mag: r; dottren *Catharina Lovisa* gift med Kapellpredikanten och Skolläraren i Öhrtrask *Uno August Sundelin*.

3. **Magnus Hultin**, f. 1797 i Sollefte och Hulsta af gästgifvarefolk, Stud. 1819, Prest och Past. Adj. i Wilhelmina 1822, cur. past. ger. i Lycksele Jan.—April 1828, s. å. Vakanspred. och c. p. g. i Wilhelmina, dito i Lycksele 1829; Kommin. i Skellefte 1840, Pastor 1847. Gift med Prosten i Åsele *Olof Lindahls* dotter *Erika Brita*; har en son *Axel* och 5 döttrar, af hvilka *Christina Elisabeth* är gift med Länsn. *Per Hållgren* och *Maria Carolina* med Länsn. *Jos. Nerpin*.

Fredrika.

Denna församling var äfven, vid anläggningen 1795, med namnet *Wiska*, kapellag under Åsele, blef sär-

skildt pastorat enl. Kgl. Br. d. 7 Maj 1799 och kallades med Kongl. Maj:ts tillstånd *Fredrika*. Kyrkan är uppsatt 1798, men ett år förut anlände präst på stället.

PASTORER.

1. **Jonas Ångman**, son af Pastor i Fölinge *Er. Ångman*, f. 1764, Stud. 1784, disp. pro exerc. 1789, Prest s. å. och Past. Adj. i Fölinge, Kapellpred. här 1797 och Pastor 1799, Past. ex. 1804, Komm. i Hamnerdahl 1809 och Pastor 1815, Ledam. af Kgl. Wasa-Orden 1825, vikar. Kontraktsprost i Jemtlands norra kontrakt 1830, ordin. dito 1834; Ledam. af Kgl. Patr. Sällsk. 1832, för ålderdom tjenstledig 1845, och död d. 11 Okt. s. å. Prosten Ångman var förtjent af den befordran och utmärkelse, hvarmed han blef ihogkommen. Gift med Pastor i Fölinge *Joh. Ax. Huss'* dotter *Elisabeth Catharina*, med hvilken han hade 3 barn, sonen *Johan Erik*, Pastor vid Jemtlands Regemente, och tvenne döttrar.

2. **Aron Sollen**, Pastor här 1809, i Åsele 1824.

3. Mag:r **Johan Axel Huss**, son till Pastor af samma namn i Fölinge, f. 1787, Stud. 1807, Prest och Adj. hos fadren 1811, begaf sig efter erhållen permission till Upsala i Nov. 1813, Mag:r 1815, återgick s. å. till adjunkturen i Fölinge; 1816 förordnad att på eget ansvar förestå skolan derstädes; Tjenste- och Nådårspred. ibm 1821, v. Kollega vid Frösö skola i Maji 1822, Pastor här 1824, död d. 8 Aug. 1839. Gift med Kontraktsprosten och Khdn i Offerdahl Mag:r *Olof Nordenströms* dotter *Sara Maria*; efterl. 5 söner, af hvilka *Johan Olof* är S. M. Adj. och *Nils Magnus* död.

4. **Conrad Grönlund**, Pastor här 1840—1853. Se Åsele.

5. **Erik Anton Lindahl**, son af Kronofogden i södra Lappmarken *Christofer Lindahl* och sonson till Prosten *Erik Lindahl* i Lycksele, f. 1804, Stud. 1827,

vikar. Kollega i Ume 1829, Prest och cur. past. ger. i Dorothea 1830, åter v. Kollega i Umeå 1832, vice Missionär i Pite Lappmark s. å., Past. Adj. i Åsele 1833, cur. past. ger. ibm från 5 Okt. 1838 till Maji 1841, vikar. Skolm. i Lycksele s. å., Skolm. och cur. past. ger. i Arjeplog 1847, utn. Pastor här 1853. Gift 1 med Prosten i Åsele *Olof Lindahls* dotter *Thekla Dorothea*; 2 med *Maria Charlotta Westling*, länsmansdotter från Sorsele. Barn af förra giftet: *Lovisa Antonia*; af det sednare *Erik Georg* och *Christofer*.

Dorothea.

Denna församling, anlagd 1796, var äfven Åsele underlydande kapellag med namn af *Bergvattnet*, intill d. 7 Maji 1799, då den, med Kgl. tillstånd kallad *Dorothea*, blef utbruten till särskildt pastorat. Kyrkobyggnaden företagen 1799 fullbordades 1806, men pastor hitflyttade om våren försträmnade år.

PASTORER.

1 **Olof Enström**, f. 1755, son af fördubbl. Båtsmannen *Anders Enström* och *Malin Johansdotter* i Sidsjö och Näsby; Stud. 1780, Prest 1783 och Past. Adj. i Lycksele, dito i Åsele 1791, Kapellpred. här 1796, Pastor 1799 och död s. å. Gift med Skolm. i Lycksele *C. G. B. Allenii* enka *Charlotta Nyberg*.

2 **Jonas Blom**, f. 1753, fadren Khdn i Hamnerdahl *Nils Blom*, modren Kommin. i Alnön *Erik Mörts* dotter *Anna*; Stud. 1779, Prest 1782, tjenstgjorde som Adj. i Refsund, Sunne, Oviken och Hamnerdahl till 1795, s. å. Kapellpred. i Täsjö och 1797 i Stugun och Borgvattnet, Pastor i Dorothea 1800; död d. 23 Juni 1829. Gift med Bondedottren *Brita Hermansdotter* från Junsele; hade med henne 7 barn, 4 söner och 3 döttrar. Pastor Bloms farfader, *Jonas Blom*, var borgare i Sundsvall.

3. **Jonas Nensén**, f. 1791. Fadren Mag:r *And. Nensén*, Prost och Khde i Själevad, modren *Helena Salin*, dotter af Prosten Mag:r *Daniel Salin* i Oviken; farfadren, Prosten i Sunne Mag:r *And. Eriksson Nensén*, var bondeson ifrån Nedansjö by i Stöde. Stud. 1810, Prest och Past. Adj. i Wilhelmina 1817, i Åsele 1819 och i Lycksele 1820; Vakanspred. och cur. past. ger. ibm s. å; vikar. Skolm. derstädes 1827 och derjemte cur. past. ger. 1830, Pastor här s. å. Gift 1:o med Pastor i Åsele *Magnus Degermans* dotter *Sara Margretha*, från hvilken han blef lagligen skild; 2:o med Länsman *Westlings* enka, *Brita Christina Isberg*, handelsmansdotter från Ume, och 3:o med Kommin. i Sidensjö Mag:r *Ol. Ullbergs* dotter *Helena* Sonen af förra giftet, *Erik*, Bonde; af det sista äro 2ne döttrar.

Rörande Lappmarkskyrkor och församlingar i äldre tider inom *Vesterbottens* landskap, eller nu mera *Vester-* och *Norrbottens* län, finnes en upplysande handling, hvaraf det hufvudsakligaste antecknas, under hopp att det icke anses helt och hållet främmande för ämnet.

Den 27 Sept. 1673 utkom ett Kgl. Plakat, hvarigenom Landshöfdingarne ålades att, i samråd med Superintendenten i Hernösand, draga försorg om Lappmarkens indelning i egna socknar och förseende med egna prostar, kyrkoherdar och kapellaner. Detta påbud synes icke öfver allt och till alla delar hafva kommit till verkställighet, emedan nya upplysningar och förslag infordrades så väl från Konsistorium som af Landshöfdingarne, och Kanslikollegium anbefalltes att inkomma med ett, på grund af dessa särskildta utlåtanden utarbetadt, omfattande förslag i ämnet. Till följe häraf inkom i April månad 1686 *Kongl. Cancellie-Collegii underdåniga betänkande angående Lappmarkernes population och cultur.*

Kongl. Kanslikollegium yttrar: "*Hemställes Kongl. Maj:t i underdånighet om Gudstjenstens inrättande i Lappmarkerne kunde verkställas efter det förslag (dock i somliga stycken något förändrat) som Landshöfdingen Graan år 1673 ingifvit hafver, icke allenast om de kyrkors i Lappmarken underhållande som allaredo byggde üro och med prester och klockor försörjde, allenast underhållet somligstädes för bemälte prester förordnas, utan ock om de boställen i Lappmarken, som folkrike üro, derifrån Lapparne intet kunna beqvämligen om sommaren till allaredo byggde kyrkorne komma, utan måste låta sig nöja med en predikan om året allenast vid de marknadsplatser som de om vintern besöka och der tionde till presterne leverera, till hvilken Gudstjents idkesammare förrättande han nämner några rum, der nya kyrkor eller tråhus beqvämligen kunna uppbyggas och med prester och underhåll förses, eftersom han föreslår att uti Lappmarkerne blifva serdeles pastorater förordnade, så att de svenske kyrkoherdar uti Vesterbottens församlingar, som är allenast uti Ume, Lulo och NederTärne samt Kimo i Österbotten, ingen tionde af Lappmarkerne hade att uppbära, heldst efter bemälte pastores sitta uti goda lägenheter och äro ändå väl behåldne, så att andre socknar i Vester- och Österbotten üro till mantalen fast ringare och aldrig hafva haft eller hafva någon tionde af Lappmarkerne," m. m.*

Ilvad K:gl. Kanslikollegium yttrat så väl här ofvan som på flera andra ställen i sitt betänkande visar, att K:gl. Kollegium icke tagit kännedom af, eller fästat uppmärksamhet vid de åtgärder, som före 1686 blifvit vidtagne för verkställigheten af Landshöfdingen i Ume Joh. Graans förslag. Autentika handlingar gifva vid handen, att då varande Lappmarksförsamlingar före nu nämnde år varit skilde från nedre landet, t. ex. Kgl. Kammarkollegii resolutioner af 1680 och 1683, att Landspastorerne skulle befrias från

gäddtaxan, "så vida Lappmarkerna finnas vara från pastoraten distraherade". K:gl. Kollegii förmälan om Biskoparnes den 2 Mars 1686 ingifna påminnelse att "Lapp-presterna framför all ting borde bo i Lappmarkerne, uppå det de så mycket bekvämligare, jemväl om sommaren, kunde resa omkring hela dem anförtrödda Lappmarken och Lapparna till Gudsfruktan tillhålla" ger anledning att sluta, det icke alla Lappmarksprester vid nämnde tid ständigt vistades inom sina församlingar.

Vesterb:s eller Ume Lappmark.

Denna trakt har allt intill sednare tider utgjort ett enda pastorat och därför äfven varit kallad *Lycksele* Lappmark. Nu mera äro från Lycksele utklufne pastoraten *Sorsele* och *Stensele*. Under nästförflutna åren är inom Lycksele pastorat en Kapellförsamling, benämnd *Öhrträsk*, tillkommen.

Om denna Lappmark skrifver K:gl. Kanslikollegium under åberopande af Landshöfdingen Graans berättelse af 1673: "Uti Umo Lappmark är en kyrka med klocka försedd vid en ort, som kallas *Lycksele*, hvar-est ock en barnskola är, der Kyrkoherden jemväl är Skolmästare och af Skolans medel njuter sitt underhåll. Om nu denne finge njuta Prestetionden och hvad annat som dertill följe af Umo Lappmark och till den orten lydande byar, kunde han såsom en Pastor der vara boendes. Och churu Landshöfdingen förmenar honom dermed kunna bestå, hemställes dock Kongl. Maj:t om icke något kunde tilläggas, serdeles om Skoletjensten ifrån Kyrkoherde-Embetet separerades. Men som i Umo finnes någre byar, som ligga längre upp i fjällen, nemligen norra delen af *Graanbyen*, hela *Wapstbyen*, såsom ock *Lais* och *Rönnebyen*, hvilka äro till temmeligt stort antal och för deras ganska vida afslägsenhets skull icke

få någon Gudstjenst hela året igenom mera än en gång der de hafva sin marknadsplats som är bemänte *Lycksele* uti Umo Lappmark. Att därför föreslås af Landshöfdingen en ort emellan *Licksela* och snöfjällen *Illesniönäs* be:d på *Chartan* med lit *L* bemärkt, der en kyrka upprättas kan och belägenhet till prestebord finnes, dit kunna komma med temlig bekvämlighet större delen af *Graanbyen*, hela *Wapstbyen*, samt *Lais* och *Rönnebyen* och den *Presteman* som der ännu fattas kunde blifva *Pastoris* i *Lycksela* Capellan och boendes vid *Jellsniönäs* och kunde njuta sin lön och uppehälle som de af *Presterskapet* i de andra Lappmarkerna."

Af föregående skönjes, att vid den tid Landshöfdingen Graan afgaf sin berättelse inom Umeå Lappmark icke fanns mera än en kyrka; att presten, som tillika var skolmästare, njöt sitt underhåll af skolmedlen; att icke han, utan otvifvelaktigt Pastor i Ume uppbär tionden af Lycksele församling; men när K:gl. Kanslikollegium 1686 ingaf sitt betänkande var *Sorsele* församling anlagd och försedd med prest, skolmästare-tjensten skild från pastors-beställningen och *Lycksele* från Ume pastorat.

Illesniönäs eller *Jellsniönäs*, som Landshöfdingen föreslår till plats för ny kyrka och kaplansboställe, är väl det nu kallade *Gillesnoule*, der tvenne gånger under sommaren hålles Gudstjenst, likasom med *Rönnebyen* utan tvifvel förstås Lappbyn *Ran*, bägge hörande under *Sorsele* socken.

Lycksele.

Församlingen var kapell eller Annex under Ume till 1673. Den första kyrkan skall hafva blifvit uppsatt omkring 1600; ny kyrka invigdes 1737 och den nu varande, uppförd ett stycke i sydost från gamla kyrkoplatsen, invigdes 1799 och reparerades 1850.

PREDIKANTER.

1. **Jonas Östensson**, förmenes hafva blifvit kaplan i Ume Landsförsamling 1582; underskref Upsala Mötes beslut 1593; erhöill såsom den förste förordnade Predikanten i Ume Lappmark, genom K:gl. Br. d. 20 Juli 1613, sig tillagde 48 t:er af kronotionden. När hans tjenstgöring i Lycksele vidtagit, kan ej utredas, icke heller torde man med säkerhet kunna afgöra, huruvida han från Ume uppflyttat till Lappmarken, eller såsom Kaplan i Ume gått Lappska allmogen i Lycksele tillhanda med presterlig betjening. Gift med *Anna Königsdotter*, syster till Årkebiskopen *Petr. Keniccius*, hvilkas föräldrar voro *König Olofsson* och *Anna Olofsdotter* i Baggböle by, Ume socken. Någon Jonas Östenssons efterträdare finnes ej antecknad före nästföljande 1637.

2 **Jakob Backæus** Mathsson, f. af bondeföräldrar i Gråträsk by och Pite socken; Stud. 1636, omförmäles hafva blifvit Kaplan i Umeå Landsförsamling 1637, samt Predikant och Skolmästare i Lycksele 1640, men synes före sistnämnde år vara hitkommen. Bland Hernösands Konsistorii handlingar finnes ett bref från Upsala Domkapitel af d. 24 Okt. 1640, hvaruti bland annat förekommer: "*Dom:s J. M. Backæus skall nu, såsom tillförene förblifva i Lappmarken under Dom:i Mag:r Olai Njurenii inspection. Vid Arvidsjerf var väl i förstone med Befallningsmännens inrådande, så ärnat, att D:s Jacobus, Informator Juventutis Laponicæ i Ume, skulle komma, men efter man sedan hafver förnummit att han uti samma tjenst är för ungdomen omistandes, som illustriss D:s Joh Skytte och Rev. Dom. Præp. Njurenii förebära, fördenskull hafver man sig sålunda betänkt och för godt funnit, att D:s And. P. Lundius skall der blifva Pastor.*" Backæus synes hafva vid pass 1656 eller 1657 afgått från denna befattning, om genom döden eller vunnen trans-

port, är okänt. Gift med Kyrkoherden i Löfånger *Anders Nicolai* dotter.

PASTORER.

1. **Olof Graan** Stefanson, född här i socknen af Lappska föräldrar; Stud. i Åbo, Kommin. 1655 i Åsele, då för tiden Annexa till Anundsjö, Pred. och Skolm. här 1657; skall 1673 hafva undfått Konsist. fullmakt att vara den förste Pastor i Ume Lappmark. Uti underd. betänkande af d. 15 Mars 1686 om Christendomens upphjelpande i Lappland, skrifver Hernösands Konsist: "*Umeå har nu en infödd Lapp till Rectorem Scholæ och Pastorem uti Hr Olaum Steph. Graan, som in illa gente förer ett rart dygdeleferne, han har under sig en annan Komminister och född Lapp, som idkar sitt modersmål*". Sedan Kongl. Maj:t under d. 3 Maj 1686 anbefallt skolmästaretjenstens afskiljande från pastorsbeställningen, blef särskild skolmästare hit förordnad. Att Pastor Graan varit en kunnig och arbetssam man, derom vittna hans från trycket utkomna arbeten. "*Korta och enfaldiga frågor sampt svar aff Thesauro Catechetico sammanhäftade för Lapparnes ungdom uti Lycksele Lappmark, på Lappska tungomålet förvändt och sammanfattat af Graan, Verb. div. Comministro; p. t. Pedagogo. Stockholm 1668.*" "*Ol. Steph. Graan Manuale Lapponicum minus, ubi agenda ecclesiastica et omnia quæ supra in manuale Tornæi, exceptis libris biblicis, in usum Lapponum Marchiæ Umenensis. Stockh. 1669.*" Pastor Graan dog 1690. Enkan *Anna Mört* fick af Kronan 20 tunnor spannmål i årligt underhåll. Sonen *Nils* blef Pastor i Lycksele och *Christofer* Kaplan i Ume stad; en dotter gift med efterträdaren.

2 **Magnus Bång** Johansson, f. i Medelpad, Stud. 1671, Apolog. i Hernösand 1677, Kommin. i Ume stad 1678, Pastor här 1692, begagnade tolk, var en ord-

ningsman, inrättade den första kyrko-räkenskapsbok. Gift med en dotter till företrädaren, död 1699.

3. **Nils Graan**, son af förenämnde Pastor *Olof Graan*, f. 1660, Stud. 1681, Adj. i Bygde 1682, Skolm. i Lycksele 1686 och Pastor 1701; död d. 27 Mars 1714. Gift med en adelsdam *Anna Margaretha Ulf*.

4. **Olof Graan**, son till företrädaren, f. 1688, Stud. 1712, Nådärspred. här 1714, och Pastor 1715, Khde i Neder-Kalix 1739, död d. 4 April 1759. Visitation-akter för Lycksele församling vittsorda att han *med trohet och ospard slit skött sin tjänst, två gånger om året rest kåta från kåta, hushåll från hushåll och med stor vedermöda och olägenhet vistats i vilda fjällen för att informera sina åhörare i deras Christendomsstycken, hvadan ock desse sjelfkräffandes lefvererat sina spåtrummor i sin Kyrkoherdes händer*". Till den under hans embetstid förehalda kyrkobyggnaden försträckte han ett lån af 1008 dlr kpmt. Gift med Khdn i Burträsk *Lars Hernodii* dotter *Elsa*, för sin ovanliga driftighet kallad Pastor Elsa. Af 4 söner blef *Theofilus* Theol. Doktor och Khde i Pite och *Nils* Pastor i Juckasjerfvi och af 4 döttrar, *Catharina* g. m. Pastor *Johan Læstadius* den yngre i Arjeplog, *Brita* med Pastor *Carl Lund* i Gellivare, samt en gift med en skräddare i Lule.

5. **Pehr Fjellström**, son af Pastorn i Silbojock *Pehr Noræus Fjellström*, f. 1697, uppfostrades efter fadrens död, 1706, jemte den ett år yngre brodern *Carl*, hos Landshöfd. i Vesterbotten Baron *Otto Wilh Löwen* samt, efter dennes död 1712, hos dess erka Frihin *Helena Tott*; Stud. 1715, Prest och Skolm. i Lycksele 1718, Pastor 1739, Prost och Visitator 1755. död d. 30 Juni 1764. Prosten Fjellström var en munter och arbetssam man, rättsinnad människa, upplyst och nitisk prest, gjorde 1738, med vederbörligt tillstånd, en resa till Stockholm, för att ombesörja tryckningen af

sin *Lappska Grammatica och Dictionarium Sveco Laponicum*. Af honom äro på Lappska språket öfversatte *Abe-boken*, *Lutheri lilla Kateches* med *Svebili* förklaring, *Handboken*, *Nya Testameetet*, *Evang.boken* samt, "tillika med andra lärare," några nödiga psalmer. Uti den 1744, med företal af honom, utgifna *Lappska Psalmbok* finnas af honom öfversatta 29, i *Psalmboken* af 1786, 28 och i den af 1849, 22 psalmer, 3ue af dessa omarbetade, utgaf 1755 en kort berättelse om Lapparnes björnfänge, erhöill ett årl gratial af 100 dlr svmt, var kallad att aflägga prof till S:t Mariæ församling i Stockholm, men afsade sig kallelsen. Prosten Fjellström var 2 gånger gift; 1 med *Margaretha Burman*, dotter till Tullbären i Pite *Erie Burman* och *Anna Tornæus*, hvars fader *Johan Tornæus* var Prost i Neder-Torne; 2 med Pastor i Åsele *Erik Sjöbergs* dotter *Catharina*; hade 12 barn, 7 i det förra och 5 i det sednare giftet. Af det förra voro: *Erik*, Skol. i Arjeplog, *Per* Handl. i Hernösand; *Anna Agatha* gift med efterträdaren; *Catharina* med Kontraktsprost. Khdn i Skellefte Doktor *Pehr Högström*; *Margaretha* med Khdn i Öfver-Torne *Is Grape* samt en son och en dotter döde i barnåren; af det sednare: sonen *Carl* Skolm. i Gellivare och *Nathanael* sist Prost och Khde i Sunne, samt dottren *Ulrika Christina* gift med Spanmålshandlaren *J Wanberg* i Stockholm; en son och en dotter döde i unga åren.

6. **Erik Lindahl**, f. 1717, son af Komminist. i Ume Landsförsamling *Olof Eriksson Lindahl*, bondeson från Dahls församling och byn Galajök, modren *Sara Hellberg*, Khdn i Ljustorp *Er. Hellbergs* dotter; Stud. 1735, Prest och Adj. hos fadren 1740, Past. Adj. i Lycksele 1743, Kommin. i Sorsele 1749, Past. exam. 1758, Pastor i Lycksele 1767, Prost 1774, v. Präses vid prestmötet i Pite 1787; död d. 19 November 1793. Denne för lära och vandel högt värderade herde ut-

arbetade, tillika med Pastor i Jockmock, *Joh Öhrling*, Lappska Lexicon, med förord af Kanslirådet m. m. *Joh. Ihre*, tryckt i Stockholm 1780; Prosten Lindahls namnteckning finnes i Lappska Psalmboken af 1744 under 15, i den af 1786 under 35 och i den 1849 under 29, en af dessa omarbetad. Gift 1 med företrädarens dotter *Anna Agatha* och 2 med *Brita Catharina Widmark*, dotter af Handl. i Ume *Abram Widmark* och *Margretha Sjöberg*; hade i förra giftet sonen *Abram Landtmätare*, dottren *Sara Margretha*, gift 1 med Kommin. i Skellefte, *Pehr Högström*, 2 med Kommin. dersammastädes *Nils Anzenius*, och *Anna Catharina* g. m. utn. Pastorn i Arvidsjaur *Jon. Grönlund*; i det sednare giftet sönerna *Christofer*, Kronofogde i södra Lappmarkerne, samt *Olof*, Prost och Pastor i Åsele.

7. Mag:r **Samuel Öhrling**, Pastor i Jockmock *Joh. Öhrlings* son, f. 1747, Stud. 1764, Mag:r 1773, Prest och Adj. hos Biskop Körning 1774, återställd från iråkad sjukdom Nådarspred. i Botheå 1777, Högmässopred. i Hernösand 1778, Pastor i Jockmock 1779, Oppon. vid prestmötet i Pite 1787, Prost 1794, Pastor i Lycksele 1796; död d. 6 Okt. 1799, dagen efter nya kyrkans i Lycksele invigning. Prosten Öhrling var en aktningvärd man och lycklig predikant, deltog i öfversättning af Gamla Testamentets skrifter på Lappska språket; uti Psalmboken af 1786 äro 4 af honom öfversatta psalmer intagna och alla bibehållne i 1849 års upplaga. Gift med *Ulrika Johanna Læstadius*, dotter af Pastor *Joh. Johansson Læstadius* d. y. i Arjeplog. Sonen *Johan Fredrik* Med. Doktor oah Laz. Läkare i Pite, dottren *Sara Maglena* gift med f. d. Prestm. *C. F. Alenius*; *Catharina Agatha* med Pastor i Wilhelmina *P. O. Grönlund*; *Margretha Johanna* med Kommin. i Nätra *P. Nordenstedt* och *Ulrika Samuela* med Åboe i Nyliden, Lycksele socken, *E. Östergren*.

8. **Anders Alenius**, son af Pastor *And. Alenius* i Arvidsjaur, f. 1743, Stud. 1763, Prest och 1ste Kapellpredik. i Degerfors 1768, Skolm. i Lycksele 1791 och Pastor 1801; död d. 10 Maji 1820. Pastor Alenius hade anlag för läkarekonsten och gjorde isynnerhet lyckliga ögonkurer; var stundtals svärmodig men berömd för nit i sitt kall och för den oegennyttan, hvarmed han behandlade de många sjuka, af hvilka han blef ålitad. Gift med *Eva Maria Fluor*, dotter till Prosten och Khdn i Ume Mag:r *Erik Fluor* och *Anna Burman*, Tullnären *Er. Burmans* i Pite dotter. Af Pastor Alenius 11 barn voro sönerna *Anders Gustaf* Nybyggare i socknen och *Erik Bernhard* Källarmästare i Nyköping; dottren *Christina Charlotta* gift med Inspektör *Ros* i Jemtland, *Brita Carolina* g. 1 m. Landtm. *Abr. Lindahl*, 2 med Landsfisk. i södra Ångermanland *Lorens Svanberg*, hvilkas dotter *Lovisa* blef 1825 g. m. Öfversten m. m. *J. A. Hazelius*; *Anna Christina*, g. 1:o m. Instrumentmakaren och Urfabrikören *And. Beckelin* i Stockholm, 2 med Klockaren *Isr. Borgström* i Själevad; *Eva Maria*, g. 1 m. Sergeanten *P. Kjellberg* i Ume, 2 med Skolm. *P. Rådström* i Lycksele; *Sara Sofia*, g. 1 m. *And. Holmgren* i Tansele, 2 med *Matts Mattsson* i Rusele, Lycksele socken, samt *Lovisa* med Skomakaren *Westergren* i Ume. År 1820 i Jan. firade Pastor Alenius sitt guldbrylllop, hvarvid 44 barn och barnabarn voro tillstädes.

Efter Pastor Alenius död förekom och afgjordes frågan om Lycksele pastorats delning, samt om reglering af pastorernes lönevillkor, och under tiden förblef detta pastorat ledigt.

9. **Olof Lindahl**, utn. Pastor i Lycksele 1827, fick transport till Åsele 1829.

10. **Pehr Palmgren**, f. i Svartbyn af Lule, numera Öfver-Lule socken 1759 och son till Bonden *Jöns Pehrsson*, Stud. 1779, disp. pro exerc. 1784, Prest och

Huspred. 1786, vikar. Skolm. i Lule s. å., Past. Adj. i Öfver-Torne 1788, Skolm. i Juckasjervi 1804, Pastor ibm 1812, Prost 1827, Pastor i Lycksele 1831, Ledam. af Sv. Bib. Sällsk. 1820, af Evang. Sällsk. 1836; död d. 11 Nov. s. å. En kunnig, renhjärtad, älskvärd lärare och människovän. Gift 1 med Stadsfiskalen i Torne *Nils Fougts* enka *Ulrika Enberg*, handelsmansdotter, 2 med Kldn i Öfver-Torne *Jakob Turdsjälls* dotter *Christina Sofia*, med hvilken han hade döttrarne *Sofia Carolina*, *Margreta Wilhelmina* och *Eva Barbru*, de 2ne förstnämnda gifta med efterträdaren.

11. **Nils Johan Sundelin**, son till Pastor i Arjeplog *Nils Sundelin*, f. 1808, Stud. 1828, Prest och Adj. i Lycksele 1831, Nådarspred. ibm 1836 och Pastor 1840; beständ. Ledam. af Sv. Missions-sällsk. och Inspector vid dess skolor i Lappmarken s. å., Resp. vid prestmötet i Pite 1842, Visitator i södra Lappmarken 1853; i 1849 års upplaga af Lappska Psalmboken är hans namn tecknad under 9 psalmer. Gift 1 med företrädarens dotter *Sofia Carolina*, 2 med dennas syster *Margretha Wilhelmina*. Barn af förra giftet: söner *Pehr August*, *Nils Anselm Frithiof*, *Johan Jak. Engelbert*, *Carl Rudolf Theofron* och *Oscar Ferdinand* samt döttrarne *Sofia Wilhelmina*, *Carolina Coelestina*, *Mathilda Eufrosina* och *Aurora Ottiliana*; af det sednare: *Nanny Margretha*, *Jenny Evelina* och *Fanny Lætitia Wilhelmina*.

Öhrträsk. Kyrkan i denna Lycksele underlydande församling, uppbyggd 1843—49, för en kostnad af 9123 Rdr banko, invigdes den 9 Sept. sidstn. år. Den 29 Sept. 1848 utföll Nådigt tillstånd att här anställa prest, som derjemte är skollärare.

KAPELL-PREDIKANT.

Uno August Sundelin, Pastor i Arjeplog *Nils Sundelins* son, f. 1811, Stud. 1828, Prest och Past. Adj.

i *Wilhelmina* 1834, cur. past. ger. i Arjeplog 1844, i *Wilhelmina* 1845 och tillika Nådarspred. 1846, cur. past. ger. i Arvidsjaur 1848, Kapellpred. och Skollärare i Öhrträsk 1849. Gift med Pastor i *Wilhelmina P. O. Grönlunds* dotter *Catharina Lovisa*, som härstammar i 7de led från förste nybyggaren i Lycksele Lappmark *Joh. Philipsson Hilduinen*, hvilken här nedsatte sig 1674. Barn: *Pehr Alfred Nils*, *Johan August Emanuel*, *Carl Axel Frithiof*, *Herman Richard Leopold*, *Uno Robert Ferdinand*, *Jonas Oscar Engelbert* och *Elise Augusta*.

Lycksele Skola.

Den första Lappskolan anlades vid Pite Landsförsamlings kyrka 1619 af Konung Gustaf II Adolf, men efter vunnit erfarenhet, att ett från Lappmarken så aflägsset undervisningsverk för Lappska ungdom var mindre lämpeligt, blef denna skola, genom samme Konungs förordnande, 1632 förflyttad till Lycksele samt utvidgad och förbättrad genom Riksrådet *Joh. Skyttes* donation, utgörande, såsom orden lyda i förpantningsbrevet af d. 5 Nov. 1634, "dels af eget föräradt, dels af androm förskaffadt underhållet till samma skola, 5000 dlr gäldt smt", för hvilket belopp anslogos "någre byar i Uma socken uti underpant" tillsammans om 32 $\frac{7}{12}$ mtl. Af egna medel hade Skytte inköpt och förärat 400 dlr smts ränta. Stiftelsebrevet, som tillerkänner honom "och han posteritet magt öfver skolans inkomster" är dat. 20 Juni 1631, och donationsbrevet som "efterlåter Lappskolan i Uma ofvannemte pantedogs" är af den 18 April 1687. Intill 1686 då, till följe af Kongl. befallning, särskild skolmästare tillsattes, bestridde presten på stället skolmästareten. I början meddelades undervisningen genom försorg och på ansvar af skolans inspektor, Prosten i Ume, Magist.

Ol. Njurenius, som kallas Lappgössarnes Rektor vid examen 1634, hvaröfver fullständigt protokoll är författadt och intaget i Baazii Inventar. Eccles. Svesgoth. Lib. VII Cap. V.

SKOLMÄSTARE.

Namnet på den första, år 1632, här anställda skolmästare kan ej med säkerhet uppgifvas. Kanske den förste predikanten *Jonas Östensson*? Tunæus säger att förste skolmästaren blifvit kallad Skolgubben och bemålde *Jonas Östensson*, som 1582 var blefven kaplan i Ume, befann sig visserligen i gubbåldern 1632 och följande åren, så framt han då lefde.

2. **Jakob Backæus**, anmärkt bland predikanter i Lycksele, hitkom sannolikt ett eller annat år före 1640.

3. **Olof Graan**, förmenes vara hitkommen 1657 och blef Pastor 1673.

4. **Nils Graan**, Skolm. 1686 och Pastor här 1701.

5. **Erik Plantin**, son af Khdn i Nordmaling *Ol. Plantin*, hvars hustru var dotter till Borgaren *Erik Forssell* i Ume, Stud. 1690, Adj. i Offerdahl 1696, Skolm. 1702, drunknade i Ume elf 1704, ogift. Han var sonson till Prosten i Ume Mag:r *Ol. Njurenius*, hvars fader *Petr. Gestricius* 1577 blef afsatt från rektoratet i Gefle, för det han vägrade antaga Lithurgien; befordrades dock 1580 till Pastor i Njurunda och 1594 till Ume pastorat.

6. **Nils Klingberg**, son af Klockaren i Själevad *Ol. Pehrsson*, f. 1674, Stud. 1697, Prest 1703, Skolm. 1704, Khde i Hede 1706, död 1725. Gift med företrädaren i Hede *Ol. Drakes* enka *Christina Flodalin*, dotter af Khdn i Berg *Magn. Flodalin*. Sonen *Salomon* Khde i Ragunda, *Olof* Landsfiskal i Jemtland, dottren *Margretha* gift med Komminister *Lars Hornæus* den yngre i Ytterlännäs.

7. **Daniel Raudklef**, Länsman i Undersåker *H. Radklefs* son, f. 1679, Adj i Nordmaling 1705, Skolm. här 1706, Kommin. i Nysätra 1716; död 1726. Gift med Kyrkoherden i Nordmaling *Petr. Arctædii* dotter *Anna*. Sonen *Johan* Komminister i Tynderö. Denne, samt *Plantin* och *Klingberg*, skola ej varit Lappska språket mäktige.

8. **König Granlund**, Skolmästare 1716, Kaplan i Sorsele 1719.

9. **Pehr Fjellström**, Skolm. 1719, Pastor 1739.

10. **Bernhard Ask**, son af Khdn i Löfånger *Elias Ask* och dess sednare hustru *Brita Lambert*, rådmansdotter i Ume; f. 1700, Stud. 1720, Prest och Bataljonspred. vid Vesterb:s Reg:te 1730, Skolm. 1739, död d. 29 Dec. 1777; förestod sin tjenst med utmärkt trohet, nit och skicklighet; hans namn är i Lappska Psalmböckerna af 1744 och 1786 tecknad under 4 och i den af 1849 under 3 psalmer. År 1773 nedsattes skolbarnens antal från 10 till 6, i likhet med det vid andra Lappskolor vanliga. Gift 1 med Länsman i Pite *Johan Rehns* dotter *Christina*, med hvilken han hade dottren *Sofia Brita*, som blef gift med Pastor i Åsele Mag:r *Erik Forssner*; 2 med Pastor i sistn församling *Erik Sjöbergs* dotter *Anna*, af hvilken föddes sönerne *Johan Bernhard*, Komm i Lule stad, och *Christofer*, död som student. Skolm. *Asks* farfader, Komminister i Ullånger, *Johan Ask*, var född i nyssnämnde socken och Åskja by, af församlingens klockare.

11. Magister **Carl Gustaf Bernhard Alenius**, Pastor i Arvidsjaur *Anders Alenii* son, f. 1744, Stud. 1763, Mag:r i Åbo 1769, Prest 1773, e. o. Bataljonspred. 1776, Skolm. 1779; var en man med goda kunskaper, men af tungt sinnelag; kastade sig, i en stund af svärmodighet och yrsel, uti den vid Lycksele kyrkoplats belägna Hällforssen den 12 Febr. 1789. Gift med sin kusin, Mönsterskrifvaren vid Gardet *Nyberg* och Bar-

bru Granlunds i Sorsele dotter *Charlotta*, som sedermera blef gift med Pastor i Dorothea *Olof Enström*. Sonen *Carl Fredrik* Prest, men skild från embetet, *Gustaf* Handelsbokhållare och *Claes* Handlande i Ume.

11. **Anders Alenius**, Skolm. 1791, Pastor 1801.

12. **Pehr Rådström**, f. 1754; föräldr.: Nybyggaren *Erik Pålsson* och *Anna Göransdotter* i Råsele, nu *Wilhelmina* socken; Stud. 1776, Prest och Past. Adj. i Åsele 1779, Kommin. i Sorsele 1783, Skolm. här 1802, tjänstledig 1828, död d. 6 Sept. 1835. Gift 1 med Pastor i Åsele Mag:r *Erik Forssners* dotter *Anna Sofia*; 2 med *Eva Maria Alenius*, företrädarens dotter och enka efter Sergeanten *P. Kjellberg*. Det sednare äktenskapet var barnlöst; af det förra voro sönerna *Pehr Christian*, Pastor i Stensele, och *Gustaf Erik*, nybyggare i Åsele; döttrarne *Christina Margretha*, gift med Pastor i Jockmock *Johan Ullenius*; *Sofia Maglena*, med Nybyggaren *Jonas Hedman* i Lycksele; *Elisabeth Cathrina*, 1sta gången med Min. Adj. *Abram Bernh. Rhen*, 2 med Länsman *Jon. Grönlund* i Fredrika, och *Ulrika Johanna* med Nybyggaren *Mikael Rönholm* i Stensele. Under Rådströms tjänstledighet och efter hans död blef skolmästaretjensten någon tid bestridd af vikarier.

14. Mag:r **Anders Nordenstam** Jakobsson, f. 1812 af nybyggarefolk inom pastoratet; Stud. 1838, Prest 1839 och Adj. i Dorothea, v. Kommin. i Burträsk en kort tid 1841, begaf sig till Upsala och tog Philos. Kand. examen 1844, Past. Adj. i Degerforss s. å., v. Kollega i Ume 1845, Skolm. här 1847, Mag:r 1848, Past. examen 1849, erhållit flesta rösterna vid kyrkoherdeval i Nysätra 1852. Gift med Prosten och Kyrkoherden i Degerforss *Henrik Abram Hasselhuhns* dotter *Hedda Augusta Charlotta*. Barn: *Anna Juliana Fransisca*.

Sorsele.

När Landshöfdingen Graan 1673 afgaf sin berättelse, fanns uti "*Umo Lappmark blott en kyrka vid en ort som kallas Lycksele*", men samma år skall denna församling fått sig prest tillförordnad, och denne prestman var den, om hvilken Hernösands Konsistorium i sitt betänkande d. 15 Mars 1686 skrifver: "*Han (Pastor Ol. Graan) har under sig en annan Komminister och född Lapp, som idkar sitt modersmål*". I Sorsele var ett bönehus uppsatt och begagnades till 1744, då kyrka byggdes med Kongl. Direktionens bifall, enligt Konsistorii skrifvelse d. 9 Juni 1742. Kyrkan reparerades 1791 och 1792. Sorsele var Annex till Lycksele till dess det genom Kgl. Brefvet d. 17 Maji 1821 blef utbrutet till särskildt gäll.

Till detta pastorat hör *Gillesnoule* kapell, beläget högre upp vid sjellen. Den första kyrkostugan skall hafva blifvit uppsatt 1740, den nuvarande 1796; besökes af presten i Sorsele två gånger under sommar-månaderna.

KOMMINISTRAR.

1. **Henrik Lycksellus** Svensson, f. i Lycksele af Lappska föräldrar, Stud. 1666, Prest 1668, Komm. 1673; skall hafva flere gånger varit suspenderad för liderlighet, men fått behålla tjensten till sin död 1694. Gift med en bondedotter från Ume, enligt Tunæus.

2. **Lars Rangius**, Kaplan här 1694, Pastor i Silbojock 1709.

3. **Sjul Granberg**, Komminister 1709, Pastor i Arjeploug 1719.

4. **König Granlund**, enligt Tunæus, son af *Hans Königsson*, förste Klockare härstädes, och hitkommen från Ume, på svågern Lyckselii inrådan; men enligt Prosten E. Lindahls anteckning i kyrkoboken var *Hans Ersson*, från Ume och Tväråträsk by, fader till Kom-

minister Granlund och förste Klockare i Sorsele. Granlund blef Stud. 1710, Skolm. i Lycksele 1716, Kommin. här 1719, död 1745. Gift med Pastor i Silbojock *Joh. Johansson Læstadii* den äldres dotter *Anna*. Döttrén *Brita* gift med efterträdaren, *Barbru* med Mönsterskrifvaren vid Gardet, *Nyberg*.

5 **Anders Alenius**, Komminister 1745, Pastor i Arvidsjaur 1749.

6 **Erik Lindahl**, Komminister 1749, Pastor i Lycksele 1767.

7 **Magnus Degerman**, Komminister 1765, Pastor i Åsele 1783.

8 **Pehr Rådström**, Komminister 1783, Skolmästare i Lycksele 1802.

9. **Jonas Grönlund**, f. i Skellefte 1759 af bondeföräldrar, Stud. 1781, Prest och Past. Adj. i Arvidsjaur 1785, dito i Lycksele; Kommin. i Qvickjock 1797 och i Sorsele 1803, utn. Pastor i Arvidsjaur 1804, men död i Dec. s. å. före tillträdet. Gift med Prosten i Lycksele *Erik Lindahls* dotter *Anna Cathrina*. Sonen *Erik Johan* död som Adjunkt, *Pehr Olof* Pastor i Wilhelmina, *Conrad* Pastor i Åsele, *Abram* Handlande i Pite, *Jonas* Länsman i Fredrika, och *Christofer* f. d. Bokhållare; döttrarne, *Sara Agatha* gift med Handl. *Nerpin* i Ume, *Cathrina* med Inspektoren *Israel Lindfors* i Pite och *Brita Johanna* död ogift.

10 **Berndt Olof Ångman**, son till Pastor i Förlinge *Erik Ångman*, f. 1772, Stud. 1793, Prest 1798 och Past. Adj. i nyssnämnde församling, Nådarspredik. i Dorothea 1799, Past. Adj. i Lycksele 1802, förestod sacellanien i Sorsele 1803 och i Qvickjock 1804; Kommin. i Sorsele s. å; död på en resa mellan Sorsele och Lycksele d. 23 Jan. 1821. Gift med Nybyggaren *Jon Mattssons* i Laiksjön, Dorothea socken, dotter *Anna*. Sonen *Erik Olof* Bonde i Dorothea, döttrén *Anna Christina* gift med Pastor i Åsele *Conrad Grönlund*.

Den reglering om Lycksele pastorats delning som förut är anmärkt, förorsakade dröjsmål vid detta nydanade pastorats tillsättning.

PASTORER.

1. **Johan Ullenius**, förste Pastor här 1826, Pastor och Skolmästare i Jockmock 1832.

2 **Conrad Grönlund**, Pastor här 1823, i Fredrika 1840 och i Åsele 1853

3 **Anders Fjellner** Thomæsson, f. i Herjedalen af Lappska föräldrar 1795, Stud. 1818, vikar. Missionär i Torne Lappmarker 1821, Prest och Past. Adj. i Juckasjervi 1828, cur. past. ger. ibm 1831, dito i Karesuando från Maji till Okt. 1838, samt under Nov. och Dec. 1841; s. å. utn. Pastor i Sorsele. Gift med *Christina Peivitj*, Lappdotter från Karesuando. Barn: *Thomas, Napoleon, Carl, Ella Amalia, Emma Christina*.

Stensele.

Kapellaget Stensele blef anlagdt 1815. Året derpå hitkom prest och företogs kyrkobyggnaden. Till dess den blef fullbordad, förrättades Gudstjensten i en stor kyrkostuga. Genom Kgl. Brefvet d. 8 Okt. 1822 blef denna församling utbruten från Lycksele till eget gall.

PASTORER.

1. **Pehr Olof Grönlund**, Kapellpredikant här 1816. Se Wilhelmina.

2. **Pehr Christian Rådström**, son af Skolm. i Lycksele *Pehr Rådström*, f. 1787, Stud. 1812, Prest och Past. Adj. i Åsele 1814, Nådarspred i Qvickjock 1817, Past. Adj. i Jockmock 1818, Adj. i Sorsele 1819 och i Åsele 1820, Kommin. i Qvickjock 1821, Pastor i Stensele 1829. Gift med *Margretha Christina Lönnberg*, dotter af Kopparslagaren i Hernösand *Ambrosius*.

Lönnberg, broder till Kontraktsprosten *Erik Lönnberg* i Ekeby. Sonen *Pehr Ambrosius* Handlande; dottren *Elisabeth Sofia Johanna* gift med Länsman *A. G. Bjühr*, *Maria Carolina Eugenia*.

Tärna Kapell uppfördes 1762 för Lappar-
nes behof vid sjön *Geutajaur*. 1780 dithörordnades *Pehr*
Gafvelin, som 1783 befordrades till *Wilhelmina*. Se-
dan har Gudstjenst der hållits 2 gånger sommartiden
af Pastor i *Lycksele*, och efter pastoratets delning af
Pastor i *Stensele*, hvarunder kapellaget nu lyder. Ge-
nom Kgl. Brefvet d. 8 Januari 1853 blef lön anslagen
för särskild prest derstädes.

KAPELLPREDIKANT och SKOLMÄSTARE.

Hans Gustaf Westerlund, son af Pastor *Gust.*
Westerlund i *Jockmock*, f. 25 Sept. 1829, Stud. 1849,
Prest 1852 och Past. Adj. i *Wännäs*, dito i *Wilhel-*
mina 1853, utnämnd Kapellpredikant och Skolmästare
här den 7 Dec. samma år.

Norrbottens Lappmarker.

Dessa äro för närvarande *Pite*, *Lule* och *Torne*
Lappmarker, hvilka hvardera innefatta 2ne pastorater;
den första: *Arvidsjaur* och *Arjeplog*; den andra *Jockmock*
och *Gellivare*, och den sista *Juckasjervi* och *Karesuando*.

Pite Lappmark.

Om denna skrifver Kgl. Kanslikollegium i under-
dånigt betänkande af år 1686: "Uti *Piteå* Lappmark
finnes 5 kyrkor eller huus till Gudstjensten uti förra
tider upprättade, neml. vid *Gråträsk*, *Arvidsjerf*, *Store*
Afviken (*Afvaviken*), *Arjeplog* och *Silbojock*, men al-
lenast 3 prester. Vid *Arjeplog* är en vacker kyrka med
tvenne klockor, der presten hafver 36 t.r spanmål och
50 dlr smt samt halfva tionden af *Arjeplog* och *Store*

bod-Lapparne; denne orten föreslås till boställe för en
pastor, så att intet flere än tvenne prester i denna
Lappmarken behöfvas, som allaredo hafva sina bonin-
gar, nemligen förutan Pastor i *Arjeplog* en Kapellan
vid *Silbojock*; han hafver i lön 40 t.r spanmål och 60
dlr smt samt halfva tionden af norra, södra, vestra
samt *Semisjaur* byarne och sedan en Kapellan vid
Arvidsjerf, *Gråträsk* och *Storeafviken*, hvilken hafver
ärligen 20 t.r spanmål och 20 dlr smt med halfva tionden
af *Lappträsk*, *Gråträsk*, *Arvidsjerf* *Lahsto* byarna."

Att Kgl. Kanslikollegium i det anförda följt Lands-
höfdingen *Graans* berättelse, af 1763 är otvifvelaktigt.
Tillgängeliga handlingar ådagalägga att Pite Lappmark
före 1686 hade 3 pastorater: *Arvidsjaur*, *Arjeplog* och
Silbojock. Vid och före den tid Landshöfding *Graans*
berättelse ingick, voro samtelige kyrkorne i denna Lapp-
mark kapell under *Skellefte* och sannolikt var det pa-
stor i sistnämnde församling, som uppbar andra hälft-
ten af tionden utaf ofvan uppräknade Lappbyar, ty d.
23 Okt. 1680 stadgar Kgl. Kammarkollegium att pa-
stor i *Skellefte* skulle från erläggandet af gäddtaxan
vara befriad "framgent och för de år den blifvit ho-
nom påförd såsom resterande sedan Lappmarken blif-
vit från *Skellefteå* pastorat obalienerad", hvilket anta-
ges hafva skett 1673.

Genom Kgl. Br. d. 5 Febr. 1696 blef *Arvidsjaur*
lagd under *Arjeplog* såsom Annexa, men afskiljdes å-
ter till eget gäll genom Kgl. Resol. d. 26 Juni, som
äfvén innehöll det förordnande, att pastoratet *Silbo-*
jock skulle blifva Annexa till *Arjeplog* samt två gån-
ger om året besökas af presten.

Arvidsjaur.

Till följe af Kgl. Regeringens påbud 1640 skall
den första kyrkan kort derefter hafva blifvit uppsatt;

den andra, uppförd 1703, invigdes i Jan. 1704; den nuvarande är uppförd åren näst efter 1819.

PREDIKANTER och PASTORER.

1. **Anders Lundius** Pehrsson, född Lapp och hitförordnad af Domkapitlet i Upsala d. 21 Okt. 1640. Om denne förmåler Tunæus, att han för begånget hor blifvit afsatt från tjensten, men sedermera transporterad först till Nasafjell, sedan till Qvickjock och slutligen antagen till tolk i Lule Lappmark.

2. **Jakob Månsson**, f. i Lule stad 1631. I en gammal kyrkobok är antecknad att han hitkommit i Okt. 1649; skall hafva varit af god frägd, men afgått med döden efter en kort härvaro.

3. **Nils Wibonius** Nilsson, född, som det säges, i Bygde, Stud. 1637, hitkommen i början af 1650talet och död 1662. I Arvidsjaur församlings gamla kyrkobok finnes infördt: "*Inventarium till Arvidsjaur kyrka efter sal. Hr Jakob och Hr Nils vid Offerdalini ankomst till pastoratet 5 Maji 1663*". Denne Wibonius var broder till Theol. Lect. *Joh. Wibonius* i Hernösand.

4. **Daniel Offerdalin**, bondeson från Offerdahl, f. 1632, Stud. 1656, Prest 1660, Predikant här 1663 och förmodligen förste Pastor, sedan Pite Lappmark blifvit skild från Skellefte; Kommin. i Oviken 1688; död 1712. Gift 1 med *Brita Jakobsdotter Wangstadius*, 2 med *Catharina Bjuhr*, köpmansdotter från Ume. Sonen af sednare giftet, *Lars*, Kommin. i Nysätra. Offerdalins första hustru dog 1681, och hon angaf hustru *Ingeborg Pehrsson* från Pite och Lillpite by såsom den der sjelf eller genom andra förgjort henne. Angifvelsen var grundad på följande händelse: hustru Ingeborg hade vid Påsktiden 1678 kommit till Offerdalin, för att förtjena något med spinnande och nystande. Trenne nystan försvunno, hvarest Hr Daniels piga och hustru Ingeborg äre, såsom det heter i

Kgl. Hofrättens dom, vordne frätande, hvarunder Ingeborg bedyrat, att hon skulle låta sätta ett märke på dens finger och näsa, samt en lefvande orm i dens lif, som nystanen borttagit. Påföljande vår vid Mattsmässotiden återfann Offerdalins hustru nystanen i en bod, dit hon sjelf burit dem jemte andra saker i förvar. Efter Ingeborgs undsägelse har henne då händt, att hon fått på sin vänstra hand och det tredje fingret en vext, på vänstra sidan om rasan en röd fläck och invärtes ondt, hvilket mer och mer tilltagit och omsider känts som en lefvande orm, m. m. Ingeborg nekade till beskyllningen; erkände likväl att hon fuller i hastige mode af enfaldighet och barnsliga tankar hotat och unödsagt den som nystanen borttagit hade. Tingsrätten dömde henne till döden och i den Kongl. Hofrätten utföll en så lydande "*Resolutio: Ingeborg Pehrsson kan icke ifrån lifsstraff befrias, utan skall androm slikom grofvom missdådarom till skräck och varnagel och sig till ett välförtjent straff halshuggas och å bålet brännas*". A tergo å Kgl. Hofrättens bref härom till Landshöfdingen Klerck är tecknad: "*Ifrån Luleå d. 9 Juli 1682 afgick ordres till Bef. Mörth om executionen*".

5. **Johan Beckius**, Pastor här 1688, transp. till Åsele 1700, sedan Arvidsjaur, enl. Kgl. Br. d. 5 Febr. 1696, blifvit Annexa under Arjeplog.

6. **Erik Wallinder**, Pastor i Arjeplog med Annexan Arvidsjaur 1732, men sedan Annexan genom Kgl. Br. d. 26 Juni 1733 blifvit särskildt gäll, Pastor i Arvidsjaur 1735 och i Åsele 1749.

7. **Anders Alenius**, f. 1714. Föräldrar: Bonden *Anders Pehrsson* och *Anna Mårtensdotter* i Nordingrå och Aldal. Stud. 1735, Adj. i Bygde 1737 och året derpå i Sorsele, 1741 Missionär i södra Lappmarkerna, Komm. i Sorsele 1747, Pastor här 1749; död i Aug. 1763. År 1742 utkommo på Kgl. bekostnad af

Pastor Alenius författade på Lappska språket "*Några Christendomsfrågor och svar till ungdomens tjenst.*" Gift med Komm. i Sorsele *König Granlunds* dotter *Brita*. Sonen *Anders* Pastor, *Carl Gustaf Bernhard* Skolm., och *König* Klockare, alla i Lycksele. Drottren *Anna Barhara* gift med Pastor i Åsele *Magnus Degerman*, *Brita Maria* med Sergeanten *Thomas Linder* i Bygde, *Margreta Sofia* med Stadsphys. i Sala, Dr *J. N. Ahl*.

8 **Pehr Edin**, Perlfiskeri-Inspektoren *Pehr Edins* son, f. 1723, Stud. 1745, Prest och Past Adj. i Lycksele 1757, Pastor här 1766, död 1803. En aktningssvärd man och trogen herde. Gift 1 med *Anna Barbru Westling* från Ume, dotterdotter till Pastor *Sjöberg* i Åsele; 2 med *Christina Gafvelin*, Länsman *Per Gafvelins* dotter i nyssnämnde socken. Sonen af första giftet, *Pehr*, blef Pastor här, drottren *Margreta Cathrina* gift med *Fredrik Wahlström*, dotterson af Doktor *Högström* i Skellefte. Både i den 1786 och 1849 utkomna Lappska Psalmboken hafva 5 psalmer Pastor Edins namnteckning. Till efterträdare blef Komm. *Jon. Grönlund* i Sorsele utnämnd 1804, men dog s. å. före tillträdet.

9 **Pehr Edin**, nyssnämnde Pastor Edins son, f. 1767, Stud. 1786, Prest och Adj. hos fadren 1792, Nåd. Pred. här 1803, Pastor 1805, för oordentlighet i tjensten 1812 entledigad från pastoralvården, samt genom Kongl. Maj:ts utslag d. 19 Okt. 1825, för det han un-
 der utöfning af sitt embete varit af starka drycker rörd, skild från all presterlig tjenstgöring, med bibehållande af halfva lönen, död d. 21 Jan. 1844. Gift med *Cathrina Renberg*, klockaredotter i denna församling. Barn: *Johan Petter*, Länsman i Skellefte, *Erik Gustaf* f. d. Länsman i Arvidsjaur, *Arvid Bernhard*, Handl. i Pite, *Anna Christina* gift med Pastor i Arjeplog *Carl J. Fjellström*; *Sofia Fredrika* med Prosten och Khdn i Elfskarleby, *Gust. Edv. Rehn*; *Hedvig Maria* med Klockaren *And. Lehman* i Arvidsjaur; *Cathrina Margreta*; *Ulrika Carolina* och *Charlotta Desideria*.

10. **Gustaf Engelmark**, son af Pastor i Jockmock *Daniel Engelmark*, f. 1787, Stud. 1806, Prest och Past. Adj. i Jockmock 1810, Nådarspr. i Qvickjock 1818, åter Adj. i Jockmock 1819, Missionär i Pite Lappm. distrikt 1823, Cur. p. g. i Jockmock 1825 och Nådarspr. 1826, Skolm. i Gellivare 1827, Pastor här 1844. Gift med *Dorothea Randström*, dotter af Nybyggaren i Jockmock *Olof Randström* och *Cathrina Christina Pehrsdotter*. Barn: *Frans Gustaf*, *Oscar* i handel, *Bernhard* i dito, *Anna Cathrina* gift med Länsmannen *Th. Silfverbrand*, *Erita Dorothea* och *Augusta*.

Till ett kapell under Arvidsjaur, vid Malån, äro den 9 Nov. 1852 666 Rdr 32 sk. beviljade af anslaget för Ecclesiastikverket i Lappmarken.

Vid byn *Gråträsk*, belägen inom Pite socken nära Arvidsjaur's Lappmarks gräns, har en kyrka varit uppsatt, enligt Tunæi uppgift 1640, men enligt Hülphers 1602. Den sednare uppgiften torde komma sanna förhållandet närmare. Ehuru af Jordeboken för år 1606, den äldsta som finnes i Vesterbottens läns archiv, inhemtas, att åboerne i Gråträsk då redan voro skattebönder under landsbygden, var likväl kyrkan utan tvifvel uppförd till gagn för Lappmarkens invånare. Svensk menighets behof kunde icke här komma i fråga. I Gråträsk voro då, såsom än i dag, endast 2 åboer, och närmaste grannar dertill räknade vid pass 8 mil till Gråträsk, men knappa 2 mil till kyrkan i Pite. Sannolikt har Gråträsk's kyrka en eller annn gång vintertiden blifvit besökt af presterskapet i Pite, intilldess, sedan resande och forslande begynte färdas mellan Pite och Nasafjell, prest vid denna kyrka blifvit anställd. Men denna prestlägenhet indrogs kort efter det bruksrörelsen upphört. Umbärlig var ock här både kyrka och prest efter nämnde tid, emedan deromkring yistande Lappska allmoge blifvit dermed försedd genom

anläggningen af Arvidsjaur församling. Kyrkan fick förfalla, men den invigda begravningsplatsen begagna åboerne i Gråträsk ännu för sina döde. Tunæus har antecknat följande tvänne prestmän såsom predikanter i Gråträsk.

1. **Ingevald**, född på hemmanet Nr 2 derstädes, hitkommen 1641; när och hvar han studerat är okänt.

2. **Nils Windelius** Håkansson, född i Sorsele af Lappska föräldrar, Stud. 1649, Pred. här 1660, död 1662.

Arjeplog.

Den första kyrkan skall hafva blifvit, på Kongl. Regeringens befallning 26 Sept. 1640, uppbyggd 1641; den nuvarande är uppsatt 1763. Det är redan anmärkt att, enligt Kgl. förordnande 1696, Arvidsjaur lades under Arjeplog som Annex, men afskildes åter till eget gäll, till följe af Kgl. Br. 1733, hvarigenom äfven stadgades att Silbojock skulle såsom Annexa förenas med Arjeplog. — Till kapellet *Löfmock*, uppsatt 1777, öfverst vid Hornafvan, gör Pastor i Arjeplog 2:ne embetsresor hvarje sommar.

PREDIKANTER och PASTORER.

1. **Johan Hapstadius** Olofsson, bondeson från Hapsta i Själevad, Stud. 1630, hitkom 1641, Kyrkoherde i Råne 1661, död 1670.

2. **Johan Læstadius**, son af Bonden *Nils Olofsson* och *Agatha Sjulsdotter* i Læstad by och Ytterlänäs; f. 1614, Stud. 1643, Kollega vid Pite skola 1650, hitkommen 1662 och förste Pastorn, sedan Lappmarksförsamlingarne skildes från nedra landet; död 10 Mars 1697, begrafven jemte Pastor i Silbojock *Erik Noræus*; liktext 2 Sam. B. 1: 23. Uti ett 1748 tryckt äreminne öfver Læstadii dotter Agatha, enka efter Noræi son Pehr, Pastor i Silbojock, skrifver Prosten i Skellefte,

Doktor P. Högström: "*Er. Noræus och Joh. Læstadius voro de förste som med nit och eftertryck begynte omvändelseverket i Pite Lappmark. Deras namn varar ännu på dessa orter i åminnelse och deras säd i välsignelse.*" Pastor Læstadii hustru hette *Anna Brennholm*. Barn: *Johan*, fadrens efterträdare; *Nils*; *Anders* Borgare och sist Klockare i Pite Landsförsamling, kallade sig Læstander, och *Olof* Klockare i Arjeplog. Dottren *Agatha* gift med ofvannämnde Pastor *Pehr Noræus Fjellström* i Silbojock, *Margreta* och *Sara*, klockarehustrur i Silbojock.

3. **Johan Læstadius** Johansson d. ä, son af företrädaren, Pastor här 1698, i Silbojock 1719.

4. **Sjul Granberg** Mårtensson, Lapp född i Sorsele och Granbyn, Stud. 1706, Komm. i Sorsele 1709, Pastor här 1719; drunknade under en embetsresa till Arvidsjaur å Storafvan i Juli 1731, jemte en son och roddaren, hvars hufvud befanns vara hugget med en yxa. Prosten *Solander* i Pite inberättar till Konsistorium att vid Konsistorii förslag på Granberg till Arjeplog skall yppa sig någon betänklighet, i det hans dissolute lefverne och otjenliga stränghet misshaga Lapparne, hvarföre de hos Landshöfdingen inlagt sin supplik att få Granlund till pastor, i annor händelse vilja de haldre fara till Norrige, än lefva med en sådan själaherde. Konsistorium gjorde ej afseende härpå, sannolikt af det skäl, att Prosten *Grubb* i Ume anmält det Granberg i början brukat orimliga manerer att få Lapparna till att gifva till kyrkan och läsa katechesen, men på prostens erinran rättat sig och visat sig beskedlig. Vid visitationen i Arjeplog 1727 sade allmogen att deras pastor förl. söndag vid Gudstjens förrättande förekom dem drucken eller mycket underlig. Granberg var gift 1 med Pastor i Åsele *D. Edins* dotter *Gertrud*, 2 med *Anna Ekberg*, bondedotter från Ersnäs i Lule. Dottren af förra giftet *Marglena* blef gift med efterträdaren.

5. **Erik Wallinder**, bitkom 1732; till Arvidsjaur då från Arjeplog afskilda pastorat 1735 och till Åsele 1749.

6 **Johan Læstadius** Johansson d. y., son af N:o 3, f. 1700, Gymnasist i Strengnäs 1724, Stud. 1728, Pvgd i Upsala 1730 och Nådarspr. efter fadren samt hans efterträdare i Silbojock 1731; men när denna församling blef Annexa till Arjeplog, hitflyttad med skyldighet att 2 gånger sommartiden förrätta Gudstjenst i Silbojock; död 13 Sept. 1755. Denne trogne herdens namn finnes tecknad i Lappska Psalmboken af 1744 under 11, i den af 1786 under 10 och i den af 1849 under 5 psalmer. Gift med Pastorn i Lycksele, sist Khdn i NederKalix *Olof Grans* dotter *Cathrina*, med hvilken han hade 14 barn; sonen *Olof* Klockare i Lule Landsförsamling, *Johan* Skolmästare i Lule stad, *Carl* Bergsfogde och *Daniel* Komm i Lule socken; döttern *Elsa Brita*, gift med Handl. sedermera Klockaren i Pite *El. Burman*; *Anna Cathrina*, gift 1 med Kommin. i NederTorne *Carl Brunnius*; 2 med Khdn i Carl Gustaf *Dav Cneiff*; *Sofia* med Khdn i ÖfverTorne *Ol. Sandberg*; *Magdalena* med Kollega vid Pite skola *Anders Bäckzelius*; *Maria Agatha* med Prosten *Alex. Eriksson Frosterus* i Ijo och *Ulrika Johanna* med Prosten *Sam. Ohrling* i Lycksele; *Margareta* dog vid 26 års ålder i Stockholm, ogift.

7 **Johan Öhrling**, Pastor här 1758, se Jockmock N:o 11.

8 **Nils Sundelin** Eriksson, f. i Jockmock af Lappska föräldrar 1725, Stud. 1749, Prest 1754 och Past. Adj. i Jockmock, Skolm i Gellivare 1757, dito i Jockmock 1768, Pastor här 1775, död d. 13 Jan. 1805; en rättskaffens, ordentlig och utmärkt prestman af sin nation. Gift med *Margretha Kråka*, Handl. *Ol. Kråkas* dotter i Lule. Sonen *Emanuel* begaf sig till Norge; *Johan* Borgmästare i Ume och Häradshöfding i

Vesterbys södra domsaga, med Lagmans namn, heder och värdighet; *Nils* efterträdde fadren; döttern *Ulrika* gift 1 med Handl. *Cl. Goenius*, 2 m. Handl. *Ergner*, och *Anna Margretha* med Handl. *Wahlberg*, alla i Lule.

9. **Nils Sundelin**, företrädarens son, född 1770, Stud. 1786, Prest och Adj. hos fadren 1795, förestod 1796 Qvickjocks då lediga sacellani, åter Adj. och dertjemte tillförordnad Skolm i Arjeplog från 1804 till 1807, Nådarspr. 1805, Pastor 1807, Distriktsprost öfver södra Lappm. 1820, död 9 Juni 1822. Man har tadlat honom såsom despotisk, men den vördnad hvarje Arjeplogsbo egnat hans minne, vittnar att han ägt en aktningvärd lärares och själasörjares makt öfver sina åhörarers sinnen. Den ordning han under en stormig tid vidmakthöll, gör honom heder och visar att han, på sin tid, var en af de mäst utmärkta prestmän i Lappmarken. Gift med Komm. i Ume socken *Joh. Nordlunds* dotter *Anna Brita*. Söner: *Nils Johan*, Pastor i Lycksele, *Ulrik Wilhelm* Skolmästare i Jockmock, *Uno August* Kapellpredikant i Öhrträsk, *Leonard* Klockare i Lycksele, *Ferdinand* Cur. past. ger. i Sorsele; döttern *Margretha Ulrika* gift med Expeditionsfogden *B. O. Holmström* i Lycksele.

10. **Carl Johan Fjellström**, Prosten i Jockmock sedermera i Sunne Mag:r *Nathan*. *Fjellströms* son, f. 1783, Stud. 1801, disp. pro ex. 1807, Prest och Past. Adj. i Nordingrå 1811, Cur. past. ger. i Arvidsjaur 1812, Missionär i Pite Lappm. 1820, Cur. ger. i Sorsele 1824, utn. Pastor i Arjeplog 1823, död 8 Jun. 1853. Gift med Pastor i Arvidsjaur *Pehr Edin* d. y. dotter *Anna Christina*. Barn: *Carl Nathanael* Cur. past. ger. i Arvidsjaur, *Johan Petter*, *Axel Theodor* och *Felix* i handel, *Samuel Bernhard* på apothek, *Frans Valfrid*, *Maria Cathrina*, gift med Skolmästaren i Jockmock *Ulr. Wilh. Sundelin*, *Christina Carolina*, *Johanna Eufrosina* gift med Apothekaren *Matts Dyhr* i Skellefte, *Sofia Eleonora*, *Clara* och *Eva Charlotta*.

Arjeplogs Skola.

Denna skola inrättades 1725, men undervisningen kunde ej, för mellankommande hinder, taga sin början förr än 1742.

SKOLMÄSTARE.

1. **Johan Öhrling**, Skolmästare 1742, Pastor i Arjeplog 1758, i Jockmock 1775.

2. **Erik Fjellström**, Pastor i Lycksele *P. Fjellströms* son, f. 1725, Stud. 1748, Prest 1757, Skolm. 1758, död 22 April 1783. Gift med Länsmannen i Åsele *Pehr Gafvelins* dotter *Gertrud*, dotterdotter till Pastor *Sjöberg* derstädes. Barn: *Fahle*, Komm:slantm. i Östergöthland, *Gertrud Maglena*, *Margretha Cathrina*.

3. **Emanuel Öhrling**, son af N:o 1, född 1751, Stud. 1766, disp. pro ex. 1772, Prest och Past. Adj. i Jockmock 1776, Nådarspr. ibm 1778 och vid ena saccellanien i NederTorne 1779, Past. Adj. i ÖfverTorne 1781, Skolm. här 1783, Past.ex. 1786, Khde i Löfånger 1798, Oppon. vid prestmötet i Pite 1806, Prost 1807, död 11 Dec 1808. Han hade mycken del i öfversättningen af Bibeln på Lappska språket och för- enade med vidsträckta kunskaper en exemplarisk vandel. Gift med *Cathrina Zebulon*, köpmansdotter från Torne. Sonen *Emanuel*, Vaktmästare vid Lazarettet i Pite, *Johan*, Kapellpredikant på Holmön.

4. **Olof Norenus** Mårtensson, bondeson i Löfånger och Noret, f. 1745, Stud. 1770, disp. pro ex. 1777-, Prest 1785. Denne till lynnet besynnerlige man var ej af naturen begåfvad med egenskaper att gagna på den bana han beträdt; förordnad till Adj. vid flere församlingar blef vistandet allestädes kort; tillbragte sin tid merändels tjänstledig och på färder emellan Norrland och södra orterna, till dess han 1798 förordnades till Skolmästare i Arjeplog; afskedad 1804 med 100 Rdr årligt underhåll af Lappska Ecclesiastik-

medlen, död d. 26 Dec. 1820. Gift 1 med Bondedot- tren *Sara Pehrslotter* i Skellefte, hade med henne 3 döttrar, af hvilka *Sara Margreta* var gift med Komm. i Burträsk *And. Rosenius*; 2 med *Maria Lindskog*.

Ifrån 1804 till 1820, då skolan blef tills vidare indragen, var denna beställning bestridd af Substitu- terne Pastor *N. Sundelin* och Prestm. *C. F. Alenius*.

5. **Erik Anton Lindahl**, Skolmästare och Cur. past. ger. 1847—53. Se Fredrika.

Silbojock.

Den första kyrkan, uppsatt i följd af K:gl. Reg:s förordnande, skall hafva blifvit uppbränd af Norrmän. En annan uppbyggd 1693 förstördes af vådeld 1747, ifrån hvilken tid här ingen kyrka funnits; blott ett bönehus, enligt 1774 års visitisakt, sammansatt af 2ne gamla bodar. Genom skrifvelse d. 9 Dec. 1761 förordnade Konsistorium att två extra bönedagar skulle hållas i Silbojock. Numera blifva de hållne i Löfmock. D. 16 Juni 1718 skref Prosten Mag:r *Nils Grubb* i Ume till Konsistorium, att för Lappska allmogen i Pite Lapp- mark vore nyttigare och uppbyggeligare att i hgen pa- stor funnes i Silbojock, utan i Arvidsjaur, som då var Annex till Arjeplog och Arvidsjaur åter särskildt gäll.

PREDIKANTER och PASTORER.

1. **Abraham Burelius**, kallas i Vesterbottniska nations matrikel *Abrahamus Michaelis Bothniensis*, Stud. 1624, hitkom 1641, Pastor i ÖfverKalix 1656, död 1671. Gift med Khdn i Löfånger *And. Nicoldi* dotter. En dotter gift med Kommin. i Nätra *Nils Toucher*.

2. **Erik Noræus** Pehrsson, bondeson från Nora socken i Ångermanland, f. 1618, Stud. 1645, Kollega vid Pite skola 1650, hitkommen 1656, den förste pa- stor sedan denna församling 1673 blifvit skild från

Skellefte, död i Febr. 1697. Doktor Högströms förmanliga vitsord om honom är antecknad vid Pastor i Arjeplog Johan Nilsson Læstadius. Gift med *Barbara Pehrslotter*, hvars fader, kronofogde i Pite, skall varit af Bure-släkten. Af barnen, hvilka antogo namnet Fjellström, blef *Pehr* efterträdare, *Erik* Klockare i Arvidsjaur, *Mårten* Handl. i Pite, sedan Klockare i Silbojock, *Johan* Borgare i Norrige, *Sofia* g. 1 med *Johan Burman*, 2 m. Rådmannen *Abr. Toucher* i Pite, och *Brita* med Pastor *Joh. Johansson Læstadius* den äldre i Silbojock.

3. **Pehr Noræus Fjellström**, företrädarens son, f. 1657, Stud. 1677, Prest och fadrens Adj. 1682, Pastor 1697, död 15 Maji 1707. Gift med Pastor i Arjeplog *Joh. Nilsson Læstadii* dotter *Agatha*, som, död 1748 vid 81 års ålder, blef begrafven i Kalajoki kyrka i Österbotten. Af 18 barn lefde 13 till dess de blifvit gifte. Sonen *Erik* Krfogde på Gottiland, *Pehr* Prost i Lycksele, *Carl* dito i Själevad och *Johan* Med. Dr., Hof- och Amiralitets-Medicus i Carlskrona; dottren *Barbru* g. 1 m. en Bysman, 2 m. *Erik Sorsell*, Tingsfolk; *Anna* gift till Norrige med en *Wagnberg*; *Agatha* med Landsfisk. *Gabr. Calamnius* i Kalajoki; *Maria* gift till Trondhem; *Ulrika* med en *Lindroth*; *Sofia* gift i Norrige; *Eva* med Bögaren *Jos. Calamnius* i Gamla Karleby och *Margretha* med en *Tilé*. Pastor Fjellström berömmes likasom fadren.

4. **Lars Rangius**, Lapp född i Sorsele och Ranbyn, Stud. 1688, Prest 1691, Komm. i Sorsele 1694, Pastor här 1709, död 1717 hastigt under måltid hos Komminister *Erik Brunström* i Skellefte, dit han rest för att emottaga sin lönespanmål. Öfversatte Nya Testamentet på Lappska språket. Om detta arbete yttrar Prosten *P. Fjellström* i företalet till sin 1755 i tryck utgifna öfversättning: "Den hjälp jag kunnat få af sal. Kkdn Lars Rangii år 1713 gjorda och på Upsala Bi-

bliothek befintliga handskrifne öfversättning, har till detta ändamål ej varit tillräckelig, emedan han, som var allenast kunnig af en Lappmarksdialekt, på hvars stadgande ej eller någon den tiden hade ännu begynt tänka, gjorde det så godt han kunde och således mycket ofullkomligt." Rangius var gift med en Bondedotter *Anna Vacker* från Ume, och hade med henne en son och en dotter. Efter nådårets slut begaf hon sig med barnen till Norrige, der sonen straxt efter ankomsten asled, men dottren blef gift med en krämare, och hon, enkan, men en svensk Student, *Arr Bistock*, Katechet i Saltdalen. Det är antecknad, att hon erhållit för sig och barnen donation till underhåll för det arbete och möda hennes man haft med Nya Testamentets öfversättning på Lappska språket. I Hernösands Konsistorii protokoll d. 12 Mars 1718 läses att underhållet ej kunde beviljas för vissa orsakers skull.

3. **Johan Læstadius** Johansson d. ä., son af Pastor *Joh. Nilsson Læstadius* i Arjeplog, f. 1664, Stud. 1686, fadrens Adj. 1690 och efterträdare 1698, Pastor i Silbojock 1719, död d. 5 April 1730. En rättsinnad man och nitisk lärare. Gift med Pastor härstädes *Er. Noræi* dotter *Brita*, med hvilken han hade 6 söner och 6 döttrar. Sonen *Johan* efterträdare, *Erik* Handelsbetjent i Stockholm, dottren *Margreta* gift med Pastor *Joh. Öhrling* i Jockmoek; *Anna* med Komm. *König Granlund* i Sorsele; *Agatha* gift i Norrige, och *Barbru* med *Anders Hansson* i Stensund.

6. **Johan Læstadius**, son af företrädaren, Pastor här 1731 och sedan Silbojock förenades med Arjeplog ditflyttad 1735.

Brukskyrkan vid *Nasaffjell*, 6 mil från Silbojock, högst upp invid fjellet, skall hafva blifvit uppsatt vid pass 1640. Rörande bergshandteringen förmåles i Friherre *S. G. Hermclins* Mineralhistoria öfver Lappmar-

ken: "Silfvermalmen blef angifven af en Lapp 1635 och derefter arbete anlagdt för Kronans räkning, samt smälthytta uppbyggd 1637. 1645 voro tre grufvor i arbete för Kronans räkning, en för Piteå borgerskap och en för 8 enskildta delegare, men efterlemnades sedan af Kronan till Piteå stads borgare och enskildta intressenter, hvilka fortsatte arbetet till 1659, då under krigstid de Norske uppbrände alla byggnader och förstörde silfververket, hvarefter det blef i ödesmål." Huruledes denna uppgift till alla delar må vara förenlig med upplåtelsen af grufvorna, "på 10 års tid att börja med", till *Ægidius Otto* (Gruffogden) och en "*Oluff Jons-son*", genom Kongl. Maj:ts d. 18 Okt. 1649 utfärdade privilegier, samt huruvida någon bergshandtering der öfvats, eller någre Brukspredikanter der varit anställda under mer än ett århundrade, till dess ett nytt bolag, 1769, återtog arbetet, lärers numera näppeligen kunna utredas. Att det sista bergsbruket drefs, likasom de föregående, med förlust och efter någon tid alldeles upphörde, är bekant.

Annan förteckning å Brukspredikanter i Nasafjell lärers icke vara att tillgå, än den som finnes i Tunæi Herdaminne; men hans uppgifter äro så orediga, att bemödandet att ordna dem varit fruktlöst. D. 24 Okt. 1640 skrifver Upsala Domkapitel: "*Vid Nasafjell skall blifva Pastor D:s Christianus Turdinus, som härtill varit Sacellan i Bygde*", men d. 4 Dec s. å. inberättar Prosten i Ume, *Olof Njurenius*, till Ärkebiskopen att han både muntligen och skriftligen förmanat församlingen i Bygde att gifva sig tillfreds med Kapellanens omvexlande, såsom Christianus att foga sig dit han är förordnad, men utan verkan.

I Christian Turdins ställe, skrifver Tunæus, förordnades hans kusin

Petrus Turdinus Christiansson, Student 1623, Komm. i Piteå sedan 1636, Grufpred. 1641. Huru länge

han här varit är okänt, äfvensom hans öden. Föregående enligt Tunæus. Prosten i Pite, *Joh. Hossius*, med hvars dotter denne P. Turdinus var gift, nämner uti ett bref af den 30 Dec. 1640, att mågen var förordnad till Pite Lappmark, och år 1641 skrifver Prosten i Lule *And. Conuti*, att P. Turdinus fått en del af Lule Lappmark. Härvid torde man få tänka på Lappbyn Turpenjaur; ty K:gl. Br. d. 10 Nov. 1660 stadgar, att Turpenjaur, "som för silfververkets skull i Pithå togs från Lulå, skulle, sedan Pithå bruk är ödelagdt, gå tillbaka till Lulå." Härvid förekommer likväl det anmärkningsvärda förhållande, att sagde by icke var, åtminstone från början, laggd till Nasafjell, utan till Arjeplog. Uti K:gl. Reg:s bref 26 Sept. 1640, angående kyrkobyggnad i Arjeplog och den blifvande predikantens lön, heter det: "*Såsom belesvat är att vid Arjeplog skall blifva en kyrka och prästebohl, försörjd med en särdeles predikant, til hvilken skal lyda och liggia Laijs och Granbyn af Umeå Lappmark och Turpenjaur af Luleå Lappmark, m. m.*" Af samma Kgl. Bref synes ock att upptäckten af silfververket i Nasafjell medverkat till beslutet om kyrkoanläggningen så väl i Arjeplog som i andra Lappmarker. Deruti yttras: "*Nu älderstund uti Piteå Lappmark sig för några år sedan ett skönt och ömnoget silfverbruk yppadt hafver — — ty hafve Vi för godt ansett och högnödigt befunnit den förordning och stadga göra, förmedelst Vårt deröfver af trycket utgångna öppna bref, att någre kyrkor på tjenliga orter uti Våra Lappmarker med forderligaste uppbyggas skola, där Våre undersåtare och Lapparne kunna med annat folk komma tillsammans och sig öfva uti en sann Gudstjenst.*" Härupå följer det anförda stadgandet om kyrkobyggnad i Arjeplog, hvarunder Turpenjaur skulle lyda. Vore således Turpenjaur den del af Lule Lappmark, som P. Turdinus fått sig tillagd, så hade han varit förordnad till Ar-

jeplog och i thy fall såsom den förste prest derstädes bordt få rum före Hapstadius. Efter denne lærer, vid 1644, såsom Brukspredikant hafva kommit

Hans Byrelius, hvilken förut varit Komminister vid Bromma under Riddarholmen och, efter 8 års tjenstgöring här, fick transport till Lule stad; död 1660. Hans enka, *Anna Svensdotter*, anhöll 1662 om understöd, anförande dessa sin alledne mans tjenstemeriter såsom bevekande skäl till bifall. — Tunæus anförer vidare:

Anders Lundius, hvilken anses vara hitkommen vid 1652 och härifrån transporterad till Qvickjock. En annan till namnet okänd predikant skulle, enligt samme auctor, hafva blifvit hitförordnad på 1660talet. Sluteligen anmärker han att

Nils Lundius, som han förmenar hafva varit den föregåendes son, och 1644 blefven student, kommit på 1680-talet till Nasafjell, och visat mindre skicklighet i embetet.

Om Nasafjells grufvor, efter 1639, legat i ödesmål, till 1769, så lär uppgiften om der anställde predikanter på 1660- och 1680-talen, sakna all trovärdighet, och torde rätta förhållandet med ofvanskrefne otillfredsställande uppgifter om Brukspredikanter vid Nasafjell numera icke kunna utredas. — Det nya inrättade bolaget hitkallade:

Jonas Risberg, f. 1747 af Bonden *Sven Jonsson* och *Elsa Eriksdotter* i Svensbyn, Pite socken; Stud. 1767, Prest och Pred. här 1774, bodde vid Adolfsströms smälthytta, uppsatt af nya bolaget 7 mil nedom Nasafjell, Nådarspr. vid Sacellanien i Pite Landsförsamling 1786, Komm. derstädes 1788, död i Sept. 1806. Gift med Khdn i Löfånger *Johan Mellins* dotter *Christina*. Barn: *Johan*, Theol. Dr., Kontrprost och Khde i Nysätra, *Jonas Gustaf* Bataljsadjut, *Elsa Christina* gift med Sergeanten *Lars Lindvall*, *Elisabeth Cathrina* med Underoffic. *Liljegren*, *Fredrika* med Sågverksegaren *Nils*

Lundström i Skellefte och Åbyn, samt *Sara Brita* med Underoffic. sedan Bruksinspektoren *Gustaf Bucht*.

Sedan Risberg afgått från Nasafjells silfververk, har ej någon prest dervid varit antagen.

Lule Lappmark.

Härom skrifver Kgl. Kanslikoll. 1681 i sitt underd. betänkande: ”*Uti Lulo Lappmark är allenast en kyrka vid Jockmäck, deras marknad hålles om vintern; Prästeman der hafver 40 t:r spanmål och 60 dlr smt, men ingen tionde. Uppå denne orten kunde Pastor blifva boendes och såsom dessutom der Sölverbruket Kidkevara är upplagit finnes vid hyttan Qvickjocki en stor stuga uppbyggd derutinnan Gudstjensten förrättas, så njuter Prästen sitt uppehälle af Kidkevara Sölverbruk, der kunde nu den ena Capellanen under Jockmäck lydan- de vara boendes och den andra Capellanen vid store Lulo, hwarest nödvändigt en kyrka behöfves på en ort vid namn Ollulul der ock en tillförene varit hafver, men är för många år sedan af skogselden upbränd, att dit kunna om sommaren komma Lautajocki (Lainojoki?), Sikesloct (Sirkasluokt?) och en del af Sáxjock (Sjockjock?) byen, hvilka då icke kunna bevista Guds- tjensten i Jockmäck utan om vintern allenast.*”

Uppgiften att presten i Jockmäck ej upphar någon tionde var utan tvifvel hämtad af Landsh. Graans 1673 afgifna berättelse, men som Lappmarken genast derefter blef skild från Lule pastorat, hade pastor i Jockmäck säkert 1686 tionden af sin församling. Det ställe vid stora Lule, som här kallas Ollulul, måtte vara *Nafiriloukt*, der omkring 1650 ett hus för Gudstjensten var uppfördt, men som kort derefter, antingen af våld eller, som man misstänkt, af Lapparna blifvit uppbrändt. Någon tid derefter uppbyggde Lapparne sjelfve en kyrkstuga vid Askajoki, belägen par mil i nordost

från Gellivare, men som detta ställe befanns olägligt, församlades Kaitom-Lapparne åter vid Nafriluokt till Gudstjenst, som hölls under bar himmel.

Jockmock.

Den första kyrkan skall hafva varit uppsatt i början af 17:de århundradet, den andra i Landsh. *Frans Krusbjörns* tid under de första åren af 1640talet, samt den nuvarande 1753. Församlingen var Annexa till Lule intill 1673. Konung Gustaf II Adolf förordnade 1626 *Anders Knutsson* att vara Pastor i Lule och Lule Lappmark. Här, likasom i de andra Lappmarksförsamlingarne, fick den Lappska allmogen Gudstjenst i sin kyrka endast under marknadstiderna, intilldess särskild prest blef hitförordnad.

I *Qvickjock* voro Gruspredikanter anställda vid der anlagdt silfververk. Silfverstrecket *Kedkevere* uppfanns 1657 och, enligt anteckning i handlingarne, hvilka förvaras i Jockmocks kyrka, det i *Alkavare* 1672 af Lappmannen i *Sjockjock* *Anders Paggeson*, hvars afkomlingar än i dag hafva tillnamnet Silfvervisare. En af dem, nyligen tillfrågad om han visste när stamfaderen uppfunnit silfverstrecket, svarade sig hafva hört att det skett i den konungs tid, som rymde ur fängelset och samn öfver sundet. Det sednare kunde syfta på tåget öfver Bält af Konung Carl X, under hvars regering *Kedkevere* upptäcktes. Smälthyttan i *Qvickjock* uppbyggdes 1661 och vid samma tid uppfördes boningshus, jemte ett större rum för Gudstjensten. Här om förekommer uti ett 1702 upprättadt och i *Qvickjock* befintligt inventarium öfver brukets tillhörigheter följande: "På hytteholmen en stor byggning med röte, näfver och takved, deruti följande logement, nemligen en målad stuga, som Gudstjensten hålles uti m. m." och *Lars Montin*, Medic. Doktor och Prov. Medic. i

Halland, skrifver i sin dagbok öfver en resa genom Lule socken och dess Lappmark in uti Norrige, sommaren 1749: "Husen som Kyrkoherden (i *Qvickjock*) bor uti, hafva förr hört till Bergmästaren, då Kyrkoherden bodde på södra sidan om elfven midt emot kyrkan, som är i samma bygghing, stor som en laglig stuga, med tvenne små fensterluster, har tillhört egentligen bruket, dock fingo Lapparne sommartiden, då de voro här, betjena sig af densamma. I gamla stugan stå på fenstren ritade årtalen 1672 d. 22 Aug. och 1674 d. 15 Maji; på en bod 1661 och på klockan 1665." Annat rum för Gudstjensten än berörde stuga, har veterligen icke funnits i *Qvickjock* intill 1673.

Silfververket i *Qvickjock*, först bearbetadt af *Kronan*, öfverlemnades 1681 till enskildte i Lule stad och socken, hvilka efter 6 års förlopp återlemnade det åt *Kronan*, som fortsatte arbetet med årligt understöd af 3000 dlr smt statsmedel, intill 1699, då *Vesterbotens Bruks*societet emottog och dref verket till 1702, då det med Kongl. tillstånd ödelades.

Uti alla de Lappmarker, hvarest bruksrörelse under 17:de århundradet varit idkad, hör man ännu omtalas huruledes Lappska allmogen blifvit med tortur tvungen att förrätta forslor för bruken. Det här ofvan omförmälda, 1702 uppgjorda inventarium synes gifva styrka åt de gängse berättelserna, ty det upptager, bland annat, "att fånghus med halsjern, handklofvar, trädhäst och en påle med 2ne jernmärkor."

Sedan Gruspredikantsbefattningen upphört, förordnade Konung Carl XI d. 15 Jan 1696, att *Jockmock* skulle blifva Annexa och Komminister der boende, samt *Qvickjock* moderförsamling, hvarest Pastor egde sin boplatz; men jemt 100 år derefter, eller 1796, förflyttades Komminister till *Qvickjock* och *Jockmock* blef åter moderförsamling, i följd af Direktionens öfver Ecclesiastikverket i Lappmarken skrifvelse den 23

Nov. sistn. år. Skolan i Jockmock, hvarvid särskild Skolmästare var anställd från 1732 till 1763, förenades detta år med komministerstjensten och 1796 med pastorsbeställningen, men från 1847 bestrides skolundervisningen af särskild lärare.

Vid *Alkavare* är en kapellkyrka uppsatt och besökes sommartiden af Komminister i Qvickjock.

Uti uppgifterna å de prester, hvilka skulle vid medlet af det 17:de århundradet hafva varit anställda i Jockmock och Qvickjock, råder mycken oskillnad och den största oreda. Ifrån orten erhållet utdrag af kyrkans handlingar innehåller härom endast: att år 1645 nämnes en Herr Paulus, som varit Predikant i Lule Lappmark; att en Samuel Rhén säges varit Brukspredikant vid silfververket i Qvickjock; att efter honom en Rhén, den förres broder, blifvit hitförordnad, men dött efter några få år, samt att den första prest man med visshet vet hafva varit boende i Jockmock, var Anders Marci Grubb, hitkommen 1674. Hos Tunæus förekommer Paulus Backius såsom 1641 blefven den första prest i Jockmock, och efter denne Samuel Rhén, hitförordnad 1664; men som Paulus lemnade tjensten 1644 eller 1645, det Tunæus icke hade sig bekant, saknas i dennes Herdaminne prest eller pastor i Jockmock för en tid af 20 år, före upptäckten af Keddevare silfverbruk.

PREDIKANTER och PASTORER.

1. **Paulus Backius** Mattsson, född i Gråträsk, broder till Jak. Backius i Lycksele, Stud. 1635. Uti skrifvelse d. 24 Oct. 1640 yttrar Upsala Domkapitel: "*Dis Paulus Backius skall nu som tillförene blifva i Luleå Lappmark under Rev. D:ri Præp. Mag:ri Andr. Lulensis uppsigt.*" I cirkulärbref af samma år och dag anmodar Ärkebiskop Paulinus Gothus Prosten att

tillhålla denne Paulus till att flitigare göra sitt arbete och föra ett nyktert och skickligt lefverne. Den 30: Aug. 1641 skrifver samme Prost till Ärkebiskopen: "*Med tämmelig omkostnad har jag hållit denne (Paulus) i skolan till Lappska församlingarnes tjenst, men nu ligger han mig på händerna, så att man måste kosta på honom allt hvad man har i uppbörd af Lappmarken.*" Uti Lule stads archiv förvaras ett Drottning Christinas bref d. 20 Dec. 1645, angående löneanslag åt den prestman, som skulle tillsättas efter Paulus, hvilken, såsom orden i högstberörde bref lyda, "*skall vara bortrymd, sedan han på den tiden sig otillbörligt förhållit hafver*". Pauli efterträdare var sannolikt

2. **Klemens Nilsson**, om hvilken Prosten Anders Knutsson i Lule den 12 Nov. 1645 skrifver, att han lofvat flytta upp från kollegat i Hernösand till predikant i Lule Lappmark, vid den nybyggda Lappkyrkan, dock ville prosten sjelf behålla tionden. Denne Klemens är troligen den Klemens Erics, som Tunæus säger hafva blifvit Gruspredikant i Qvickjock några och 20 år förr, än bruksrörelsen derstädes kom i gång. Klemens var blefven Stud. 1624, saknas i Tunæi Herdaminne bland kollegerna i Hernösand. När han härifrån afgått, är okänt.

Tunæus har ännu 2:ne Gruspredikanter i Qvickjock, hvilka icke, af ofvananförde skäl, kunnat vara det, vid de tider Tunæus låter dem tjenstgöra i berörde egenskap. Dessa äro Johan Rhén och Petrus Klementis. Nämnde auetor ger den förre rum framför Petrus, men derest, såsom från Jockmock berättas, Johan Rhén efterträdte brodern Samuel, så måste bröderna Rhén vara hitkomna efter.]

3. **Petrus Klementis**, Stud. 1648, Pred. här på 1650talet. Något vidare är ej om honom antecknad.

4. **Samuel Rhén** Edvardsson, Bonde- eller Birkarle-son ifrån Pite socken och Böle by, Komminister

i samma socken 1641, hitkom 1664, Khde i Råne 1671, död 1680. Hans beskrifning i manuskript om Lappmarken är af Professor Schefferus ofta citerad i dess *Laponica Illustrata*. Gift med *Cathrina Ruth* Sonen *Samuel* Pastor i Juckasjervi; en dotter gift med Kyrkoherden *Gulic Blix* i Råne.

5. **Johan Rhén** Edvardsson, broder till föregående, Stud. 1624, Predikant här 1671 (?), död efter en kort härvaro.

6. **Anders Grubb**, Marci son, Vbn., Stud. 1634. 1646 kallar Landshöfd. Fr. Krusbjörn honom för sin huspredikant och sina barns informator, samt rekommenderar honom till stadspredikant i Ume, tillträdde kort derefter ena sacellanien i Skellefte, der han fick namnet "Lill Herr Anders" och hvarifrån han för sin svaga röst, som säges, transporterades till Skolmästare-tjensten i Lule; hitkom förordnad af Superintendenten *P. Steuch* 1674, fick i anseende till sin ålderdom och efterlåtenhet i tjensten 1686 *Dan Edin*, sist Pastor i Åsele, till substitut; blef 1694 skild från embetet och erhöll af efterträdaren, enligt öfverenskom-melse, 22 Jan. s. å., 8 tlr korn årligen i underhåll till sin död, som skall ha inträffat 1695 eller 1696. Bland akterna i Jockmocks kyrka finnes ett af Konsistorium i Hernösand d. 2 Juli 1687 till Grubb afslått skarpt bestraffnings- och varningsbref, så lydande: "*Fördige och Vällärde Hr Anders Marci Konsistorium finner väl någre af Härads höfding Vålbede Lars Grubbs protocol exorbitantier ibland Lappallmogen uti andra församlingar, men icke så ohörlige och grofve som uti eder församling, allt förorsakade af eder nachlässighet och margehanda ovållighet, att Konsistorium är rådlöst hurredes det kan erskylla hos Kongl. Maj:t eder vårds-löshet, som lidit eder försumlighet i så långan tid, ty skjuta skulden till alla edra fel på eder ålderdom, synes nästan vara fåfängt, aldenstund protocollet jemväl*

innehåller någon eder vårdslöshet uti eder ungdom att förestå eder anförtrodda hjord. Ja, när J till kraf-ter stor och frisk var, aldrig var uti någon Lappkoja, att undersöka huru någon af edra åhörare der lefde och der J framhärdigt framhårdar uti samma skötes-löshet, så kan J icke undra att Hans Kongl. Maj:t och Konsistorium nödgas taga ifrån eder det lilla bröd-stycke, som J ännu qvar hafven och gifva det samma någon frukt kan skaffa, der J intet visen någon liten bättrings gnista, jemväl at föreskrifva Konsistorio som eder tjocka hufvud icke öfverenskomma kan och det e-mot Kongl. befallning, hvilket allt man denna gång velat eder välment och allvarligt hafva för ögonen ställt, och der J framhärde och intet efterlefven Kgl. Maj:ts långt för detta utgångna befallning, så hafven J att vänta ett hårdt ansvar när Hr Superintendenten, Gud vill, uti vinter visitera lärer, då man bättre kan komma under väder med flera andra edra procedurer och befaller eder Gud allsmäktig och blifve uti det öfriga T. R. välvilligste m. m."

7. **Matts Grot** Jonsson, bondeson från Tuna och Sköle by; Stud. 1678, Adj. i Tuna, Pastor här med Kgl. fullmakt d. 21 Mars 1694; under hans härvaro blef Qvickjock 1696 moderförsamling i anledning af Kgl. Bergskollegii skrifvelse till Superintend. Steuch; Khde i Ljustorp 1710, död 22 Nov. 1712. Sonen *Abram* Kollega på Frösön, dottren *Christina* gift med efterträdaren, samt *Ingeborg*, 1 med Borgmästaren *Lars Barchén*, 2 med Pastor härstädes *Ol. Modin*.

8. **Pehr Alstadius**, son af Pastor i Refsund *Carl Alstadius*, hvars fader *Is. Alstadius*, äfven Pastor i Refsund, var bondeson från Medelpad, sannolikt från Alsta i Tuna socken; f. 1679, Stud. 1699, Adj. hos fadren 1708, Skolm. 1708 i Lule stad och Nådarsprest, Pastor i Jockmock 1710, död 24 Febr. 1740. Genom bref d. 21 April 1721 befaller Kongl. Maj:t Konsisto-

rium att vid någon neder i landet förefallande och Alstadius anständig öppning låta honom komma i behörig consideration, emedan han i 12 års tid i Lappmarken uthärdat och hafver ett godt loford och vittnesbörd om skicklighet i lärdom och lefverne; uppfördes d. 1 Mars 1722 på förslag till Refsund i 3:dje rummet. Gift med företrädarens dotter *Christina*. En Pastor Alstadii dotterdotter *Rachel*, nybyggare-enka i Tjomotis, Qvickjocks församling, f. 6 Mars 1732, lefde 1812 och sades då hafva en afkomma i barn, barnabarn och barnabarns barn till ett antal af 80.

9. **Olof Modin** Olofsson, bondeson från Hellgums församling och byn Mo, f. 1696, Stud. 1718, Adj. i Ramsele 1728 och här 1733, Past. cur. ger. under företrädarens sjuklighet 1739, Pastor 1741, död 21 Juni 1754. Lärde sig Lappska språket, var en nitisk lärare, men under sednare åren af sin lefnad sjuklig. Gift med Pastor *Grots* dotter och enka efter Borgmästaren *Lars Barchén* i Lule, *Ingeborg Grot*.

10. **Jonas Hollstén** Olofsson, f. 1717, bondeson i Refsund och Hollborgen, Stud. 1742, Prest 1750 och Skolm. i Jockmock, Pastor 1757, Khde i Lule 1775, Kontrprost 1777, död 19 Juni 1789. Ledamot af Kgl. Vetensk Akad., i hvars handlingar för 1774 en af honom författad natur-historisk berättelse om renen är införd samt i Götheborgs Tidn berättelse om klimat, väderlek och årsvekt i de norra länen. Gift 1 med Pastor i Ramsele *Sam. Zellingers* dotter *Cathrina*, 2 med *Anna Christina Rhén*, dotter till Khdn *Er. Rhén* i Pite; hade i förra giftet sonen *Olof*, Kronofogde, och dottren *Maria Elisabeth*, g. m. Prosten härstädes sedermera i Sunne, *Nath. Fjellström*; af sednare äktenskapet voro: *Jonas*, Kapten vid Vesterb:s Reg:te, *Erik Samuel*, död som Adj, och *Christina Cathrina*, g. m. Öfverstelöjtn. R. S. O. *Carl Schildt*. En son *Abram* och dottren *Anna Brita* döde i barnaåren.

11. **Johan Öhrling**, f. 1718, föräldr. Nybyggaren i Lycksele och Öhrträsk *Samuel Samuelsson* och *Anna Adamsdotter*, Stud. 1738, Skolm. i Arjeplog 1742, Pastor der 1758 och här 1775, död 3 Maji 1778. Utarbetade jemte Prosten *Er. Lindahl* i Lycksele det 1780 från trycket utgångna Lappska Lexicon. Gift med Pastor i Silbojock *Joh. Johansson Læstadii* d. ä. dotter *Margretha*. Sonen *Johan* Landskamrerare i Vesterbotten, *Samuel* Pastor och Prost i Lycksele och *Emanuel* Kyrkoherde i Löfånger.

12. Mag:r **Samuel Öhrling**, företrädarens son, Pastor här 1779 och i Lycksele 1796.

13. Mag:r **Nathanael Fjellström**, son af Prosten i Lycksele *Pehr Fjellström*, f. 1739, Stud. 1759, Mag:r 1770, Prest s. å. och Past. Adj i Lycksele, Komm. och Skolm. i Jockmock 1775, e. o. Hofpredik. 1780, Pastor i Jockmock, som vid hans tillträde blef moderförsamling, 1796 med bibehållande af skolmästarebeställningen, Past. ex. 1799, Prost 1802, Khde i Sunne 1803, död 12 April 1809. Prosten Fjellström var en af dem, som deltagit i öfversättningen af Gamla Testamentets skrifter på Lappska språket. Gift med Pastor härstädes, sedermera Prosten i Lule *Jon. Hollsténs* dotter *Maria Elisabeth*. Barn: sonen *Nathanael*, död i yngre åren, *Carl Johan* Pastor i Arjeplog, *Pehr Jonas* Löjtn. vid Jemtl. Reg:te, *Samuel* Kapten vid samma corps och R. S. O., *Nathanael Underoslic*, dottren *Anna Cathrina* g. m. Borgm. i Ume, Lagmannen *Joh. Sundelin*; *Maria Ulrika* med Prosten i Arnäs, Mag:r *P. E. Högström* och *Eva Elisabeth* med Major *M. F. Lorichs*.

14. **Daniel Engelmark**, son till Pastor i Juckasjervi Mag:r *L. Engelmark*, f. 1747, Stud 1769, Prest och Past. Adj. i Enontekis 1771, Nådårspr. ibm 1773 och Pastor 1775; Past. ex. 1786, Pastor i Juckasjervi 1787, Pastor och Skolm. i Jockmock 1803, död d. 17 Okt. 1825. Gift 1 med Pastor i Enontekis *Sal. Torn-*

bergs dotter *Brita*, 2 med *Anna Cathrina Nordmark*, dotter af Komm. i Lule socken *Hans Nordmark* och Prosten i Ume *Z. Plantins* dotter *Maria*; hade i förra äktenskapet 9 barn, af hvilka *Lars Salomon* blef efterträdare, *Daniel* Komm:s-landtm., *Gustaf* Pastor i Arvidsjaur, *Brita* och *Anna Cathrina* ogifta.

15. **Lars Salomon Engelmärk**, företrädarens son, f. 1773, Stud. 1792, Prest och Adj. hos fadren 1799, i Jockmock 1802, i Råne 1803, Vakanspredik. i Juckasjervi 1804, s. å. först Komm. i Qvickjock, sedan Skolm. i Gellivare, Pastor och Skolm. i Jockmock 1826, död 9 Dec. 1831; en för sin fromhet och skicklighet i embetet af församlingen saknad lärare. Gift med *Brita Stjernström*, dotter till en från Linde till Juckasjervi inflyttad Bruksbetjent, *Hans Stjernström*. Barn: *Daniel* Handl. i Uleborg, *Fredrik* Pastor i Karesuando, *Lars Gustaf* Bonde; *Brita Vendela* gift med Komm. *N. F. Björkman* i Qvickjock; *Margretha Elisabeth* med Stadsfiskalen i Torne *Finnberg*, *Anna Charlotta* ogift, *Cathrina Maglena* gift med Inspektoren *N. P. Mannberg* i Hedensforss; *Eva Lovisa* död.

16. **Johan Ullenius**, f. 1778. Föräldr.: Soldaten *Magnus Kempe* bodde i Unbyn af Lule, nu ÖfverLule socken. Ullenius ingick i guldsmedslära i Stockholm och blef gesäll, återkom efter 5 års bortovaro och arbetade ett halft år i yrket, begynte studera vid 22 års ålder; Stud. 1807, Prest och Past. Adj. i Löfånger 1808, Komm. Adj. i Nysätra 1809, s. å. Past. Adj. i Lycksele, v. Komm. i Sorsele 1810, åter Adj. och Cur. past. ger. i Lycksele 1818, Komm. i Qvickjock s. å., Pastor i Sorsele 1826, Pastor och Skolm. i Jockmock 1832, död 12 Jan. 1847. Var förordnad Visitator i södra Lappm. 1830 och förrättade visitationen i Gellivare 1835. Gift med Skolm. i Lycksele *P. Rådströms* dotter *Christina Margreta*. Sonen *Johan Edvard* Kronolänsman, *Pehr Erik*, mindre vetande; *Carl Josef* Bonddräng, *Samuel*

Alexander Sockenskrifvare; dottren *Sofia Johanna* Nybyggarenska, *Ulrika Carolina* gift med Pastor i Karesuando *Fr. Engelmärk*, *Christina Emma Maria* gift med en Nybyggare och *Anna Margretha* ogift.

17. **Gustaf Westerlund**, f. 1801, modren *Cath. Sofia Westerlund*, Bokbindaredotter; Stud. 1827, Prest 1828 och Past. Adj. i Fredrika, dito i Sorsele 1829, Cur. past. ger. ibm 1830, Past. Adj. i Arvidsjaur 1831 och Cur. ger. 1832, v. Skolm. i Gellivare 1845, ord. dito 1847, Pastor i Jockmock s. å. Gift med *Brita Christina Nyström*, dotter till Kommin. *Hans Nyström* i Koitesniemi församling i Finland. Barn: *Hans Gustaf* Prest, *Carl Henrik* Skollärare, *Johan Emanuel* Jordbrukare, *Erik Abram*, *Oscar August*, *Axel Fredrik* och *Arvid Bernhard*; *Christina Sofia* gift med Min. Adj. *Carl Nath. Fjellström*, *Gustafva Charlotta*, *Sara Maria*, *Eva Cathrina*, *Anna Amalia*, *Brita Johanna*, *Clara Ulrika*, *Hedda Augusta* och *Hilda Carolina*.

GRUFPREDIKANTER I QVICKJOCK.

Det är redan anmärkt att uppgifterna om dessa äro högst felaktiga. Tunæus som uppräknar 3:ne för tider, innan siltverstrecket upptäcktes, förbigår deremot här en, som han på ett annat ställe i sitt Herdaminne säger hafva varit Grufprest i Qvickjock, neml:

Nils Toucher, son till Kommin. i Rödön *Erik Toucher*; Stud. 1654, Adj. hos svärfadren *Abram Burelius*, Khde i ÖfverKalix; Grufpr. på 1660talet, Komm. i Nätra 1676, död 1680. Sonen *Abram* Borgare i Pite. Touchers farfader, *Lars Toucher*, Pastor i Hammar-dahl, skall hafva varit af Vallon-släktet. Om Nils Tauscher verkligen varit Grufprest, så synes den här nedanskrifne Nils Hapstadius hafva efterträtt honom. Bland Grufpredikanter här antecknar Tunæus

Anders Lundius, densamma som först skall hafva varit Pastor i Arvidsjaur, derefter Grufpredikant i

Nasafjell, sedan här och sluteligen Tolk i Lule Lappmark och gift med en dotter till Pastor Grubb.

Nils Hapstadius, son till Pastor i Arjeplog, sedan i Råne, *Johan Hapstadius*, f. 1643, Stud. 1663, Adj. hos Lundius, skrifver Tunæus, 1666 och Predik. här 1676, död i Stockholm 1685. Sonen *Nils* Klockare i Lule och *Olof* Handlande i Hernösand.

Johan Granhammar, Koll. i Pite 1680, Grufpred. 1686, Komm. i Lule socken 1696, död 1697; så Tunæus. Men antingen har Granhammar afgått från grufpredikantssysslan före 1690, eller tillträdt den först nu nämnde år, ty sedan Bergmästaren *Sven Fagg* gifvit tillkänna det bruket ej var med predikant försedt, requirerar Kgl. Bergskollegium d. 18 Jan. 1690 af Superintendent. Steuch prest till Alkavare och Kedkevare silfverbruk och anslår af bruksstaten 150 dlr smt i årlig lön.

Efter Granhammar förflyttades pastor från Jockmock till Qvickjock och Jockmock fick komminister.

KOMMINISTRAR.

1. **Pehr Hægg**, f. i Hägdånger af bondefolk, Stud. 1692, Komm. här 1696; var för embetsfel dömd till uppenbar kyrkoplikt, men fick genom Svea Hofrätts dom 27 April 1713 lösa sig derifrån med 100 dlr smt till fattiga svenska fångar i Ryssland. Se Flintenberg vid Missg. B. p. 18. Häradsrättens protok. 13 Jan. 1719 innehåller att "*Hægg 2dag Påsk 1716 varit så obeskedlig i kyrkan af brännvin, att han gjort en ynkelig Guds-tjenst, skrifstat men ej communierat samma dag, utan 3 dagen, predikat, men hvarken läsit texten eller Fader vår, utan har talet fallit om surdegen, samt att han Kyndelsmässodagen varit så drucken att han icke kunnat gå till kyrkan m. m.*" Han var flere gånger suspenderad och ändteligen genom Svea Hofrätts Resol. 1 April 1721 "*för grofva förseelser, med hvilka han sig till predikoembetets vidare förrättande ovärdig gjort,*"

afsatt; reste till Stockholm i afsigt att besvara sig, men dog straxt efter ditkomsten sistn. år. Gift 1 med *Elisabeth Hornæus*, dotter till Komm. i Ytterlänäs *L. Hornæus*; 2 med *Christina Zachariædotter Tjällman*, från Sidensjö och Tjålsby; 3 med Handl. i Lule *Lars Engs* dotter *Brita*. Af 2:ne döttrar var den äldre gift med Bruksinspektoren i Råne *And. Fellenius*, och den yngre, *Sara*, med Missionären i Gellivare, sedan Pastor i Sjön, *Jonas Zelberg*.

2. **Hans Hellman**, f. 1695; föräldr. Häradsokr. *Matts Hellman* och *Cathrina Wattring*, dotter af Khdn i Thorsåker *Hans Wattring*; Stud. 1716, Prest och Kommin. i Jockmock 1721, men begaf sig, ledsen vid orten, på eget bevåg härifrån 1730, v. Komm. i Ullånger 1731, Nådårspr. i Solleste 1732, Komm. i Högsjö 1735, död 3 Dec. 1760. Gift med Khdn i Thorsåker *Nils Forzelii* dotter *Anna*. Af 11 barn blef *Isak* Assessor i Svea Hofrätt och *Pehr* Komm. i Högsjö samt dottren *Christina* g. m. Komm. i Ytterlänäs *Pehr Öman*.

3. **Lars Löfstadius**, f. omkring 1694 i Ljustorp och Löfberg, der fadren, *Anders Larsson*, var Bonde; Stud. 1720, hitförordnades 1730, men död s. å. i Nordmaling under hitresan. Gift med Komm. i Skellefte *J. Thelbergs* dotter *Anna*, som blef omgift med Komminister *Erik Mört* på Alnön.

4. **Erik Wallinder**, Komm. här 1730, Pastor i Arjeplog 1732, i Arvidsjaur 1735 och i Åsele 1749.

5. **Jonas Höglings**, son af Bonden *Jon Andersson* i Fröttom, Ljustorps socken, f. vid 1693, Stud. 1718, Prest och Komm. här 1732, död 21 Maji 1763. Var snäll smed, urmakare, svarfvare och snickare. Gift med *Cathrina Antman*, Besökaredotter från Lule. Barn: *Christina Cathrina* och *Beata*. Vid Höglings afgång blef komm. tjensten förenad med skolm. beställningen.

6. Mag:r **Theofilus Gran**, son af Pastor i Lycksele, sedan i Neder-Kalix, *Olof Gran*, född 1723,

Student 1742, Mag:r 1752, Prest och Adjunkt hos fadren 1753, Adj i Arvidsjaur, Skolm. i Jockmock 1757 och, efter Högling, 1763 derjemte Kommin; Khde i Pite 1768, Prost och Insp. Scholæ 1774, Kontrprost 1778, Präses vid prestmötet i Pite 1782, Theol. Dr 1793, Ledam. af samfundet Pro fide & Christianismo, död 24 April 1797. Gift 1 med Bergm. i orten *Seger Svanbergs* dotter *Elisabeth*, 2 med *Margreta Cathrina Lang*, dotter af Prosten i Lule Mag:r *L. Lang*. Sönerna af förra giftet, *Seger* och *Olof*, blefvo Tullnärer, den förre i Lule, Olof i Ume; dottren *Elisabeth* gift med Majoren *J. J. Bethén* och *Sara Maria* med Handl. i Gamla Karleby *J. G. Hongell*; dottren af sednare giftet *Eva Margretha* gift med Majoren *N. J. Turdfjell*.

7. **Nils Sundelln**, Komminister och Skolmästare 1768. Se N:o 8 i Arjeplog.

8. Mag:r **Nathanael Fjellström**, Komminister och Skolmästare 1775. Se N:o 13 i Jockmock.

Sedan Jockmock, vid Fjellströms tillträde, åter blifvit moderförsamling, anvisades Qvickjock till boplatz för komministrarne i pastoratet.

9. **Jonas Grönlund**, Komminister här 1797, i Sorsele 1803.

10. **Lars Salomon Engelmark**, utn. Komminister här 1804, men samma år Skolmästare i Gellivare; Pastor och Skolmästare i Jockmock 1826.

11. Mag:r **Carl Erik Læstadius**, son af Bergsfogden *Carl Læstadius* och sonson till *Johan Læstadius* d. y. i Arjeplog, f. 1775, Stud. 1795, Mag:r 1803, s. å. Prest och Past. Adj. i Skellefte, Nådårspr. i Sorsele 1805, Komm. i Qvickjock 1806, Past. ex. 1815, död 8 Juli 1817. Læstadius var Kgl. Vetensk. Akad:s korrespondent. Alla som kände honom beundrade hans snille, värderade hans kunskaper och vetenskapliga bildning, högakade hans ädla hjerta. Tidigt bortgick han, ömt saknad af anhöriga och vänner. Gift med *Margretha*

Christina Holmbom, dotter till Instrumentmakaren *Holmbom* och sonadotter till Missionären, Lectorn i Hernösand, sist Kyrkoh:n i Själevad Mag:r *P. N. Holmbom*. Barn: *Carl Niclas* Länsman i Pite, *Ragnar* Länsman i Juckasjervi, *Henrik* Komm. i Qvickjock och *Johan* Skolm. i Gellivare; dottren *Hedvig Maria* gift med Guldsmeden *Jakob Lundberg* i Stockholm, *Brita Christina* ogift.

12. **Johan Ullenius**, Skolmästare här 1818. Se N:o 16 i Jockmock.

13. **Pehr Christian Rådström**, Komminister 1827. Se N:o 2 i Stensele.

14. **Conrad Grönlund**, Komminister här 1829. Se N:o 14 i Åsele.

15. **Nils Fredrik Björkman**, son till Pastor *Johan Johansson Björkman* d. ä. i Gellivare, f. 1795, Stud. 1822, Prest och Past. Adj. i Gellivare 1824, Nådårspr. ibm 1825, Cur. past. ger. i Karesuando två månader 1826, Past. Adj. i Råne 1827 och i Jockmock 1828, Nådårspr., Cur. ger. och vikar. Skolm. ibm i 3 år, Komm. i Qvickjock 1833, död 24 Febr. 1846. Gift med Pastor i Jockmock *Lars Sal. Engelmarks* dotter *Brita Vendela*. Sonen *Oscar Fredrik* i handel; *Vendela Charlotta* gift med Skolm. i Gellivare *Johan Læstadius*.

16. **Henrik Læstadius**, son af ofvannämde Kommin. *Carl Erik Læstadius*, f. 1808, Stud. 1831, Prest 1835 och vikar. Kollega i Pite, Past. Adj. i Lule s. å, i Gellivare 1836, Cur. past. ger. ibm 1837, Komm. i Qvickjock 1846. Gift 1 med Håradskrifvaren *Rosenii* dotter *Elisabeth*, 2:dra gången med *Cathrina Margretha Bergman* från Råne.

SKOLMÄSTARE I JOCKMOCK.

1. **Lars Malming Nilsson**, f. af bondeföräldrar i Attmar och Grötjom 1700, Stud. 1723, Prest och Adj. i Torp 1731, Skolm. 1732 vid den här inrättade skola; anhöll 1741 om någon transport till lägenhet å

nedra landet och förordnades 1743 till Kollega i Pite, men var ej belåten med denna befordran, utan förblef vid Jockmocks skola till sin död, som inträffade den 6 April 1744.

2. **Carl Lund**, Skolm. 1745; se N:o 2 i Gellivare.

3. **Jonas Hollstén**, Skolmästare 1749, Pastor här 1757; se N:o 10 bland Pastorerne.

4. Mag:r **Theofilus Gran**, Skolmästare 1757; se N:o 6 bland Komministrarne.

5. **Nils Sundelin**, Skolmästare och Komminister 1768; se N:o 6 bland Pastorer i Arjeplog.

6. Mag:r **Nathanael Fjellström**, Skolmäst. och Komminister 1775; se N:o 13 bland Pastorerne.

7. **Daniel Engelmark**, Pastor och Skolmästare 1803; se N:o 14 ibm.

8. **Lars Salomon Engelmark**, Pastor & Skolmästare 1826; se N:o 15 ibm.

9. **Johan Ullenius**, Pastor och Skolmästare 1832; se N:o 16 ibm.

10. **Ulrik Wilhelm Sundelin**, son af Pastor i Arjeplog *Nils Sundelin* d. y., f. 1809, Stud. 1830, Prest och Past. Adj. i Arjeplog 1832, tillika Missionär i Pite Lappmarksdistrikt 1833, Cur. past. ger. i Arjeplog under 3 månader 1842, för sjuklighet någon tid tjenstledig, åter Cur. ger. ibm 1845, Past. Adj. i Arvidsjaur 1847 och samma år utnämnd till Skolmästare i Jockmock. Gift med Pastor i Arjeplog *Carl J. Fjellströms* dotter *Maria Cathrina*.

Gellivare.

Vid riksdagen 1738 blef kyrkobyggnad i Kaitom beslutad. Om hösten 1742 afgjorde Direktionen öfver Ecclesiastikverket i Lappmarken att den nya kyrkan skulle uppföras vid Gellivare, ett kapell byggas vid Killingesuando samt dessutom ett i fjellen. Mellan-

komne hinder fördröjde kyrkobyggnaden. Under tiden förrättades Gudstjensten, så ofta ske kunde, under bar himmel, å ett ställe vid Gellivare, hvilket derföre ännu kallas *Mässheden*, intill hösten 1744, hvarefter man fick uppehålla sig uti de sommaren förut uppsatta brukshusen intill 1747, då kyrkan blef uppförd till kroppåsen och Gudstjensten sedermera merändels hållen i kyrkostommen. Vid biskopsvisitationen 1751 anmärktes den påbörjade kyrkan vara för liten; derföre blef 1755 ett kors vid södra gafveln upptimradt samt hvad som ännu vid byggnaden felade, neml. golf, tak, altare och predikstol, förfärdigadt.

Vid *Killingesuando*, hvarest Missionären Joh. Zeltberg under några år vistades, är ett kapell eller bönehus uppfördt och besökes sommartiden af presten från Gellivare.

Detta pastorat blef 1742 utbrutet från Jockmock och fick skola 1755.

PASTORER.

1. Mag:r **Pehr Högström**, son af Handlanden i Sundsvall *Mårten Högström*, f. 1714, Stud. 1733 Prest å kallelse af Direct:n öfver Ecclesiastikverket i Lappmarken samt Missionär 1741, Pastor här 1742, Mag:r 1743; Inspector öfver de till Gellivare angränsande församlingar och skolor 1746, utn. Klde i Skellefte 1748, Ledamot af Kongl. Vetenskaps-akademien 1749, Kontraktsprost 1761, Präses vid prestmötet i Piteå 1764 och i Vetenskaps-akademien 1765, Inspector öfver Pite skola 1768, Riksdagsman 1755, 1765, 1769 och 1771, Theol. Dir 1772, död 14 Juli 1784; har från trycket utgifvit flera arbeten, såsom *Förnuftiga tankar om Gud*, *Beskrifning öfver Lappmarkerne*, *Bönedagspredikningar*, *Skriftetal*, *Tal hållne vid prestval*, *Introductioner*, *Visitationer*, *Vid invigning af altartafsa och begravningsplats*, åtskilliga i Kgl. Vet. Akad:s handlingar

intagna uppsatser; parenterat öfver vice Amiralen Lejonmark 1756 och öfver Prosten Westbäck 1766; öfversatt på Lappska språket Gütters Postilla samt 20 psalmer, hvilka alla finnas uti de 3:ne upplagorna af Lappska Psalmboken. Doctor Högström var en namnkunnig ordnings- och hedersman, arbetade i vingården med upplyst nit och mycken välsignelse. Gift 1 med Prosten i Lycksele *Pehr Fjellströms* dotter *Cathrina*, som allid i 14:de barnsängen 1763; 2 med *Magdalena Gafvelin*, dotter af Länsmannen *Pehr Gafvelin* i Åsele. Af barn i förra giftet kommo till mogen ålder: *Mårten* Kamrer vid Lappska Ecclesiastikverket och vid Nummerlotteriet; *Pehr* Komm. i Skellefte; *Inga Margreta* gift med Orgelbyggaren *Wahlström*; *Anna Cathrina* med Lectorn och Prosten, sedan Biskopen m. m. *Dir C. G. Nordin*; *Eva Christina* med Lectorn m. m. *Mag:r Pehr Hedzén*; *Martha Agatha* gift 1 med Majoren *Gölberg*, 2 med Landssekreteraren i Ume *Anders Heggström* och *Ebba* med Handl:n *Nils Tjernberg* i Hernösand. *Dir* Högströms sednare äktenskap var barnlöst.

2. **Carl Lund**, son af Fenriken vid Jemtl. Reg:te *Carl Lund* och *Anna Norman*, f. 1710, Stud. i Åbo 1732, v. Kollega i Pite 1740, Adj. i NederKalix 1741, Skolm. i Jockmock 1745, Pastor här 1749, introducerad 1751 af Biskop Körning, död i Maji 1755. Gift med Pastor i Lycksele, sist Khdn i NederKalix *Olof Grans* dotter *Brita*. Af barnen blef sonen *Nathanael* Klockare i Pite Landsförsamling, dottren *Ulrika* gift med Rådmanen *Söderberg* i Hernösand; *Cathrina Elisabeth* död i Stockholm ogift, samt *Sara* anklagad för barnamord, afviken till Norrige och af Kgl. Svea Hofrätt, genom utslag 16 Dec. 1788, förklarad fridlös öfver hela Sveriges rike och alla dertill lydande länder.

3. **Johan Björkman**, son till Handl:n i Torne, sedan Länsmannen i Gellivare *Lars Björkman*, f. 1715, Stud. 1732, Prest och Adj. hos Komm. Isak Tornberg

d. y. i Hietaniemi 1740, Brukspr. i Kengis s å, Pastor i Kautokeino 1746. Sedan denna församling, genom gränseregleringen 1751 tillfallit Norrige, begaf sig B. påföljande år derifrån och var expectant till 1755, då han förordnades att förestå den nyss anlagda skolan i Gellivare samt derjemte nådåret efter Pastor Lund; ordin. Skolm. 1756 och Pastor 1758, Concionator vid prestmötet i Pite 1764, död 9 Aug. 1788. Gift 1 med Brukspred. i Kengis *Johan Antilii* enka *Cathrina Tornberg*, dotter af Pastor i Juckasjervi *Johan Tornberg*, 2 med Härads:hög *Höjers* dotter *Brita Maria*. Barn af förr giftet: *Johan* efterträdare; *Gertrud* gift med Skolm. härstädes *Johan Dynæsius*; *Elsa Johanna* med Länsm. i socknen *E. Hedberg*; *Cecilia* med Skolm. i Lule *Joh. Læstadius*, och *Anna Christina* med Hemmansåboen *Pehr Burman* i Gellivare kyrkoby. Björkmans stufdöttrar voro: *Sofia Sara Antillius*, gift med Handl:n i Lule *Erik Wallberg*; *Margretha* med Handl:n *Engman* derstädes; *Johanna* med Kollega i Pite, *Martin Westling* och *Cathrina Elisabeth* med en bonde i Orby, Råne socken. Med sednaste giftet hade B. icke barn.

4 **Johan Björkman**, företrädarens son, f. 1749, Stud. 1769, Prest och Adj. hos fadren 1774, Nådarspr. efter honom 1788, Pastor 1789, död d. 11 Dec 1824. Gift med Krfogden *Carl Björks* dotter *Cathrina Charlotta*. Af barnen blefvo: *Johan* efterträdare, *Lars Gustaf* Hemmansbrukare i Gellivare kyrkoby, *Carl Frälssehemmansåbo* i Puoitak, samma socken; *Israel* Nybyggare i Killingesuando; *Nils Fredrik* Komm:r i Qvickjock; *Cathrina Johanna* gift med Landsfiskalen *Mag:r J. S. Hofverberg* och *Hedvig Charlotta* med Hemmansåboen *Mårten Hedström* i Gellivare kyrkoby.

5. **Johan Björkman**, företrädarens son, f. 1784, Stud. 1803, Prest och Komm. Adj. i Hietaniemi 1811, Past. Adj. i Gellivare 1812, Nådarspr. vid sacellanien i Lule stad 1814, Komm:r ibm 1816, Pastor här 1825, tjenst-

fri. Gift 1 med Handl. *Häggmans* i Lule dotter *Anna Christina*, 2 med *Cathrina Elisabeth Nyström*, eller *Gyll*, enka efter en Grufsprängare *H. E. Nordvall*. Barn af förra giftet äro: sonen *Johan Pehr*, Handl. i Lule, och dottren *Maria Charlotta*. Björkmans sednare äktenskap är barnlöst.

SKOLMÄSTARE.

1. **Johan Björkman**, Interims Skolmästare här 1755; se N:o 3 bland Pastorerne.

2. **Nils Sundelin**, Skolmästare här 1758; se N:o 8 bland Pastorer i Arjeplog.

3. Mag:r **Carl Fjellström**, son af Prosten i Lycksele *Pehr Fjellström*, f. 1736, Stud. 1756, Mag:r 1761, Skolm. här 1768, död i Juli 1772. Gift med Krfogden *Carl Björks* dotter *Hedvig Christina*. Sonen *Carl Petter Landtm. Auscult*, *Johan* och *Israel* döde som studenter.

4. **Johan Dynæsius**, f. 1742, son till Komm:r i Sidensjö *Johan Dynæsius*, bondeson från Wibyggerå och Dynäs, Stud. 1762, Prest och Adj. i Gellivare 1769, Skolm. 1774, död 10 Mars 1804. Gift med *Gertrud Björkman*, dotter till Pastor härstädes *Johan Larsson Björkman*. Sonen *Erik Hökare* i Stockholm; dottren *Brita Maglena* gift med Klockaren i Gellivare *Emanuel Wennström*; *Ulrika* med Bruksinspektoren *O. M. Sundberg* i Svartlå; *Cathrina Elisabeth* och *Anna Margretha* döde ogifta.

5. **Lars Salomon Engelmark**, Skolm:e 1804; se N:o 15 bland Pastorer i Jockmock.

6. **Gustaf Engelmark**, Skolmästare 1827; se N:o 10 bland Pastorerne i Arvidsjaur.

7. **Gustaf Westerlund**, Skolmästare 1847; se N:o 17 bland Pastorerne i Jockmock.

8. **Johan Læstadius**, son af Komm:r i Qvickjock Mag:r *Carl Erik Læstadius*, f. 1815, Stud. 1836, Prest och Past. Adj. i Wibyggerå samt derjemte Komm.

Adj. i Ullånger 1839, Nådarspr. vid epa sacellanien i Ume Landsförs:g s. å, Past. Adj. i Jockmock 1841, Nådarspr. i Qvickjock 1846, Nådarspr. och vikar. Skolmästare i Jockmock 1847, Skolm. i Gellivare 1848. Gift med Komm:r i Qvickjock *Nils Fredrik Björkmans* dotter *Vendela Charlotta*. Son: *Carl Fredrik*.

Torne Lappmark.

Härom förekommer i Kongl. Kanslikollegii oftanämnde underdåniga betänkande af 1686: "Uti Torne Lappmark äro fuller tre kyrkor uppbyggde, men ingen prest hafver der ännu varit boendes, utan allenast en gång om året vid marknadstiden hafver Pastor i NederTorne sjelf kommit dit upp eller sändt sin kapellan och tagit tionden som der vid hänger af Lapparne och några gånger då för dem predikat, men dess utan hela året hafva de ingen Gudstjenst haft eller fått begå Herrans högvärdiga nattvard. Ofvanbemälda kyrkor äro belägna, den första vid marknadsplatsen Juckasjervi dit Tingeara, Siggevara och en god del af Comtojomri (Kaitomjauri?) komma och der kunde vara Pastoris boställe, den andra vid Enotekis (Enontekis) marknadsplats dit Soudervarra (Suondavara) Rounulla (Rounala) och Petojärvi (Pellojervi) byar höra och der kunde kapellanen vara boendes. Den tredje är vid Rounulla by, men deruti är icke på många år predikat vordet, utan samma Lappar hafva måst resa en fast lång väg som är till Enotäcki kyrka. Vid denna kyrka kunde Pastor i Juckasjerf och Kapellanen vid Enotäck hjälpas åt att hålla Gudstjensten vid makt, så att intet mera än två prester vid dessa tre kyrkor behöfvas. Men som uti Torne Lappmark äro flera byar än de som kunna komma till ofvanbemänte kyrkor, nemligen Koulekäino (Kontokeino) Afaiovara (Aviovara) Teao och Utsjoki, hvilka ligga på vestra eller andra sidan om fjellryg-

gen och skatta till Kronan af Sverige och Danmark, dock så att Konungen i Sverige hafver $\frac{2}{3}$ af skatten och Konungen i Danmark $\frac{1}{3}$, men hafva intet haft annan Gudstjenst, utan när presten om vintern rest der en gång igenom och uppburit sin tionde har han hållit Gudstjenst i deras kåtor, allt dertföre synes nödigt att vid dessa byar måtte stugor upprättas, hvaruti Gudstjensten hållas kan och att en Pastor hafver samma byar under sig, men hans boställe måste vara vid Afoiavara nästan midt emellan ofvanbemälte byar, dit han på vissa tider reser och Gudstjensten förrättar och honom till hjälp förordnas en kapellan, som kunde bo i Utsjoki."

Vid föregående anmärkes att Torne Lappmarks församlingar blifvit före 1686, eller redan 1673, skilde från NederTorne pastorat, samt att vid samma tid kyrkor äro uppförde i Koutokeino och Utsjoki.

Juckasjervi.

Vid ett ställe, kalladt Siikakielinen och beläget en mil i sydost från Juckasjervi kyrka på södra sidan af Torne elf, kunde man ännu i början af innevarande århundrade se tydliga märken efter tomter och grafvar. Tilläfsventyrs är detta platsen för den kyrka som skall hafva blifvit uppsatt i Konung Gustaf I:s tid. Att denna kyrka var uppförd inom Juckasjervi församling, har Högström i sin Lappmarks-beskrifning anmärkt. Tuneld har missförstått Högströms yttrande, då han i sin Geografi säger, att den under nämnde konungs tid uppsatta kyrka var byggd i Enontekis samt att skola blef der inrättad 1744. Skolinrättning har aldrig funnits i Enontekis. Kyrkan vid Juckasjervi uppbyggdes, enligt Tunæi uppgift, 1600, enligt v. Stjernemans 1603. Uti gamla handlingar är antecknadt: "Anno 1611 är kyrkan i Juckasjervi uppbyggd under då varande Lands-

höfdingen Ädle och Vålborne Herr Frans Krusbjörn." Detta är misstag eller misskrifning. Så framt kyrka här blifvit byggd i bemälde Landshöfdings tid, har byggnaden icke kunnat företagas före 1641, hvilket år Krusbjörn emottog styrelsen öfver Vesterbottens län. År 1726 uppsatt ny kyrka undergick reparation 1785, men numera förrättas uti denna kyrka Gudstjenst endast 2:ne gånger om året, sedan 1846 och följande år kyrka blifvit uppförd 5 mil nedanföre Juckasjervi vid byn Vittangi, der ock pastor fått sitt boställe.

Vid Svappavara, beläget mellan Torne och Kalix elfvar, 3 mil i sydost från Juckasjervi, finnes en begravningsplats, invigd på Mommornas begäran, i anledning af de täta olyckor, som timade vid derstädes 1654 privilegeradt kopparverk.

Intill 1748 var Enontekis kapellförsamling under Juckasjervi.

De i Juckasjervi kyrka förvarade minnesskrifter af resande, hvilka besökt orten, äro af Professor J. W. Zetterstedt införde i beskrifningen öfver dess skandinaviska resa 1821, utom de af Visconti och Marey, hvilka sägas vara oläsliga. Mareys var det icke 1812, blef då afskrifven och är ord från ord af följ innehåll:

"Est terra antiquo ubere glebæ potens, lingones coluere viri, Burgundiam nunc Galli cognomine dicunt. Hæc mihi patria, ora prima signans intonsa Juventa, plures perlustravi regiones. Vidit me Germania, superbi viderunt Britanni, et quos dives parat Flandria, atrum vomere qui paludem excercant Batavi, qui bibunt Vistulam Danubiumque. Horrentes Alpum qui tenent rupes, Tiberis qui sacrum colunt littus pluresque alii, post varios casus et magna discrimina rerum polares appuli ad oras, inocciduum Solem, Rangiferorumque gelidum ubi Lapponem ubera vidi pressantem, cursus fuit ad locum, quem Voids-katsa dicunt, nullus ubi antea penetravit viator; multum fui et terris jactatus et chataractis, multum quoque et culicibus passus; Rediens ex his desertis et properans in Galliam, sedes ubi fata dederunt juveniores, Juckasjervino hanc in templo apposui inscriptionem 7 Julii 1786.

Marey françois, qui a parcouru Seul les desertes de la Lapponie,
Tombeau de la nature effroyables rivages
que l'ours dispute encore des ames sauvages."

Här finnes ock på den tafla, hvarpå Presidenten de Vesvrottes minnesskrift är tecknad, utaf honom på franska språket skrifven berättelse om hans resor i Lappmarkerne, om temperaturen, om renkreaturen, om sättet att med dem färdas, m m, men berättelsen är alltför vidlyftig att här kunna intagas, och för öfrigt af föga intresse.

Innan Torne Lappmarksförsamlingar erhöilo egna prester, njöt allmogen derstädes betjening af nedre landets presterskap. Den 10 Mars 1639 anmäler Prosten i Lule, Anders Canuti, att "*afsl. Pastoris Mart Wargs i NederTorneå enka har hos sig i gården Kapellanen Johannem, som då var angifven för några fel, nemligen att han i Lappmarken drifver köpenskap, tagit en Rdr för vigsel, var öfvertygad om handel, straffad med 40 mark samt godsets förbrytelse, om slagsmål och pliktfälld från 2 till 6 mark för blodvite.*" Den 24 Oct. 1640 förordnar Ärkebiskop Paul. Gothus Stads-predikanten i Torne And. Essevius att uppehålla Guds-tjensten i nämnde Lappmarker samt Komminister i Hietaniemi Samuel Mylander i Kemi Lappmark, "*som af höga öfverheten var bragt tillbaka till Vesterbotten.*" Dessa reste upp vissa tider af året. Johan Tornæus, Pastor i NederTorne 1640, Prost 1649 och död 1671, var mycket nitisk om dessa Lappmarks-innevånares undervisning; höll ofta visitationer ända till Utsjoki, utgaf från trycket flera Lappska böcker, bland andra, på Kongl. befallning och bekostnad, ett Manuale Laponicum, för hvars verterande Drottning Christina, genom bref 12 Dec. 1648 befriade honom från gädd-taxan. Af honom författad beskrifning öfver Torne och Kemi Lappmarker är tryckt 1772.

PASTORER.

1 **Mårten Kempe** Johansson, Vbn., Stud. 1645, Komm:r i NederTorne, Pastor i Juckasjervi 1675, i Öf-

verTorne 1682, död 1686. Sonen *Mårten* Kommini-ster i NederTorne.

2. **Johan Tornberg** Nilsson, Vbn., f. 1640, Stud. 1660, Adj. i ÖfverTorne 1666, Komm:r i Hietaniemi 1670, Pastor i Koutokeino 1675, i Juckasjervi 1682, och i ÖfverTorne 1687, blef 1716 så illa slagen af Ryssarna att han 2:ne dagar derefter afled. Gift med Komm:r i Hietaniemi *Isak Curtelii Larssons* dotter *Brita*. Sonen *Isak* Komm:r i Hietaniemi, *Johan* Pastor i Juckasjervi, *Henrik* Komm:r i NederTorne.

3 **Samuel Rhén**, son af Pastor i Jockmock, sedermera i Råne, *Samuel Rhén*, Stud. 1663, Komm:r i Lule stad 1670, Pastor här 1687, död 1690. Har vitsord om nit i sin tjenst. Sonen *Samuel* Komm:r i Pite socken och *Johan* Länsman derstädes.

4. **Christian Elingius**, f. 1651, i Torne, der fadren, sedermera Math. Lectorn i Hernösand, Mag:r *Georg Elingius*, då var skolmästare. Modren *Susanna Steuch*, var brorsdotter till Superintendenten P. Steuch. Stud. i Åbo 1670, Skolm. i Lule 1673, Komminister i Lule Landsförs:g 1679, Pastor i Juckasjervi 1691, död 1717. Hans uppförande lärar hafva varit mindre värdigt; slagsmål emellan honom och hans komminister *Sirma* i Enontekis skall hafva förefallit så ofta de träffades. Gift under studenttiden med en köpmansenka i Åbo, hade 6 söner, af hvilka en blef sergeant, en handlande i Pite. Sonen *Erik* bodde inbyses å Juckasjervi prest-bord; dottren *Susanna* gift med Komminister *Esaias Fellman* i Kemiträsk.

5. **Johan Tornberg**, son af förenämnde Pastor med samma namn, f. 1670, Stud. 1690, Adj. hos fadren 1698, Pastor i Koutokeino 1706, här 1719, död d. 11 Febr. 1751, begravnen af d. v. Superintendenten Körning, som ock höll liktal öfver denne i listiden uppbyggelige lärare. Gift med Bruksbokhåll:n *Renmarks* dotter *Sara*. Sonen *Abram* Student, sedan Ny-

byggare; *Salomon Pastor* i Enontekis; drottren *Cathrina* gift 1 med Brukspr. i Kengis *Johan Antilius*, 2 med Pastor *Johan Björkman Larsson* i Gellivare; *Maglena* med Studeranden *Erik Löfman*, sist inhysesman i Juckasjervi kyrkoby, och *Margreta* gift med en *Snæckenborg*; sönerna *Lars* och *Johan* förmodas hafva blifvit borgare i Torne.

6 Mag:r **Lars Engelmark**, f. 1715. Föräldrar: Komm:r i Hellgum *Jonas Stadenius* och *Anna Hornæus*, dotter af Komm:r i Ytterlänäs *Lars Larsson Hornæus*, farfadren äfven Komm:r i Hellgum *Jonas Gerstadius*, var bondson från Gerstad i Säbrå. Stud. i Åbo 1736, Mag:r ibm 1741, Adj i Sunne 1742, Skolm. i Juckasjervi 1744, v. Pastor under företrädarens sjuklighet 1746 och ord. Pastor 1752, död 16 April 1760. Gift med Häradshöfding *Erik Thets* dotter *Margretha Vendela*. Af 12 barn blef *Daniel* Pastor och Skolm. i Jockmock, *Fredrik* Komm:r i NederTorne; *Brita* gift med Komm:r *Jonas Ullberg* i Stigsjö; *Anna* med Pastor *Elof Frisendahl* och *Cathrina* med Guldsmeden *Åström* i Stockholm.

7 **Nils Gran**, son af Pastor i Lycksele, sedermera i NederKalix, *Olof Gran*, f. 1721, Stud. 1742, studerade först juridiken, men blef 1757 Prest och Adj. hos fadren; Skolm. i Juckasjervi 1760, Pastor 1762, död 2 April 1774. Gift med *Barbru Margreta Turdsfjäll*, dotter af Kaptenen vid Vesterb:s Reg:te *Jakob Turdsfjäll*. Barnlös.

8 **Olof Sandberg**, bondeson från Neder-Kalix, f. 1734, Stud. 1754, Prest och Brukspr. i Kengis 1761, Pastor här 1775 och i ÖfverTorne 1787, död 1805. Gift 1 med Pastor i Arjeplog *Johan Johansson Larstadii* d. y dotter *Sofia*, 2 med Prosten i Kemi *E. Castréns* enka *Brita Helena Elfving*. Af förra giftet voro döttrarne *Anna Cathrina*, gift med Rector vid Pite skola, Mag:r *Lorenz Gadde*; *Sara Maria*, med Prov. Läk.

D:r *Henrik Deutsch* och *Sofia Johanna* med Löjtnanten *Magnus Fredrik Clementeoff*

9. **Daniel Engelmark**, Pastor här 1788; se N:o 14 bland Pastorerne i Jockmock.

10 **Pehr Grape**, son till Skolm. i Juckasjervi, sist Khdn i ÖfverTorne, *Isak Grape*, f. 1752, Stud. 1770, disp. pro ex. 1773, skref pro gradu 1774, s. å. Prest och Nådarspr. vid ena sacellanien i NederTorne, Skolm. i Juckasjervi 1775, Pastor 1804, död d. 7 Dec. 1810. Öfversatt på finska språket Pontoppidans Trosspegel och undergick pastoraexamen 1783. Gift med *Anna Margretha Hackzell*, dotter af Kronofogden *Anders Hackzell* och *Anna Catharina Plantin*, Prosten Mag:r *Zacharias Plantins* i Ume dotter; 8 barn öfverlefde fadren, nemligen *Isak* Prost och Kyrkoherde m. m. i Pite, *Zacharias* Pastor i Karesuando, sist Prost och Khde i ÖfverKalix; *Cathrina* gift med Häradsh:n, Ridd. af Kejs. Ryska St: Stanislai-orden, *Nils Ekström*; *Ulrika Sofia* med Komm:r i Ryska NederTorne *Anders Forssell*; *Margretha*, *Brita Christina*, *Johanna Maglena* och *Anna Agatha*.

11. **Pehr Palmgren**, Pastor här 1812; se Lycksele N:o 10.

12. **Ingemar Lindstedt**, Handelsmansson ifrån Hernösand, f. 1792, Stud. 1811, Vikarierande vid Maria Magdalena förs. Handtv. och Fattigskola i Stockholm 1817, Prest och Vakanspr. vid sacellanien i ÖfverKalix 1818, Past. Adj. i ÖfverTorne 1819, v. Komm:r i Pajala 1823, åter Past. Adj. i ÖfverTorne 1826, Pastor i Juckasjervi 1831. Gift med Kontrprosten och Khdn i ÖfverTorne *Joh. Wikströms* dotter *Christina Cathrina*. Barn: sonen *Johan*; döttrarne *Johanna Agatha* och *Brita Wilhelmina* gifte med nybyggare i socknen.

Skolbyggnaden i Juckasjervi företogs 1726, men husen stodo öde eller obegagnade allt intill 1744, då

skolan blef öppnad; delades 1813 till hälften med Karesuando, men 1820 blefvo bägge dessa skolor indragna.

SKOLMÄSTARE.

1. Mag:r **Lars Engelmärk**, utnämnd Skolmästare 1743, Pastor här 1752; se N:o 6.

2. **Isak Grape**, son af Khdn i ÖfverKalix *Isak Grape* och *Sofia Halsius*, Pastor, derstädes *Ol. Halsii* dotter. Farsfadren, *Sal. Grape*, var Bonde å Nautabo hemman i ÖfverTorne, samt son till *Arendt Grape*, hvilken ifrån Lybeck, der hans fader af samma namn var Bryggare, inflyttade till Stockholm såsom Handlande, blef 1646 egare af Kengis bruk, det han på 1660talet förmenes hafva upplåtit till bröderna *Momma*, 1669 adlade *Renstjerna*. Skolm. *Grape* föddes 1720, blef Stud. 1734, Prest, Adj. och tillika Missionär i *Juckasjervi* 1744, Skolm. 1752, Komm. i *NederTorne* 1760, Khde i *ÖfverTorne* 1762, död 22 Juli 1783. Gift med Prosten i *Lycksele* *Pehr Fjellströms* dotter *Margretha*. Barn: *Pehr* Pastor i *Juckasjervi*; *Erik* från Pastor i *Enontekis* Khde i *NederKalix*; *Isak* Komm:s-Landtm. och Krsfogde i *Torne Lappmarker*; *Johan Arendt* Katechet och Nybyggare i *Enontekis*; *Eva Christina* gift med Komm:r i *Pajala* *Henrik Tornberg*; *Anna Margreta* med Sockenskrifvaren *Expeditionsfogden Zacharias Hackzell*; *Cathrina* med Häradsskrifvaren *Isak Curtelius*; *Ulrika* med Kronofogden i *Torne* *Jonas Westberg* och *Maglena* ogift.

3. **Nils Gran**, Skolm. 1760, Pastor 1762; se N:o 7.

4. **Carl Brunnius**, son af Komm:r i *NederTorne* *Olof Brunnius* och *Margretha Kråka*, köpmansdotter från *Lule*. Släkten härstammar från *Brunne by* i *Gudmunrå*. *Erik Brunnius Olofsson*, bondson, blef Khde i *ÖfverTorne* och var farsfader till Skolm. *Carl Brunnius*, som f. 1738, Stud. 1752, prestvigdes till Adj. hos fadren 1757, Skolm. här 1762, Komm:r i *NederTorne*

1763 och död 1772. Gift med Pastor i *Arjeplog* *Joh. Johansson Læstadu* d. y dotter *Anna Cathrina*, som i 2dra giftet hade Pastor i *Carl Gustaf David Cneiff*. Brunnii söner voro: *Johan* Kyrkoherde i *Skälvik* och S:t Annæ kapell i *Linköpings stift* samt *Erik* Komminister i *ÖfverKalix*.

5. **Jakob Turd-fjell**, son till Majoren *Jak. Turd-fjell* och Prosten i *Neder-Torne* Mag:r *Erik Brunnii* dotter, f. 1732, Stud. 1752, Prest 1760, Skolm. 1763, Komm:r i *NederTorne* 1775, utn. Khde i *ÖfverTorne* 1784, död 1785. En värdig och nitisk prestman. Gift 1 med *Elisabeth Junelius*, prostdotter från *Uleborg*, 2 med Komm:r i *NederTorne* *Sal. Grapes* dotter *Christina*. Barn: *Salomon* Bankokommissarie, *Isak* Handl. och Rådman i *Gesle*; *Elisabeth Margretha* gift med Pastor i *Enontekis*, sedermera i *NederKalix* *Erik Grape*; *Christina Sofia* med Prosten *Pehr Palmgren* i *Lycksele* och *Eva Barbru* med Handskmak:n och Rådman:n *Lindberg* i *Torne*. Sönerna *Jakob* och *Carl Jonas* dogo som studenter och *Pehr* som handelsbetjent.

6. **Pehr Grape**, Skolm. 1775, Past. 1804; se N:o 10.

7. **Pehr Palmgren**, Skolmästare 1804, Pastor här 1812; se N:o 10 bland Pastorer i *Lycksele*.

Under hans tid blef skolan 1820 indragen.

Enontekis, hvars svenska andel numera benämnes

Karesuando.

Den första kyrkan skall, enligt von *Stjernemans* uppgift, hafva blifvit byggd år 1600; den sednast uppsatta är, sedan den del af *Enontekis*, som är belägen på östra sidan om *Muonio elf* genom 1809 års fredstraktat med *Ryssland* frångått *Sverige*, nedtagen och flyttad 4 mil längre ned till *Palojoki* vid sagde elf och tillhör, såsom kapell, *Ryska* pastoratet *Muonioni-*

ska. För det svenska Enontekis uppsattes vid år 1814 kyrka invid byn Karesuando, hvaraf församlingen äfven fått sitt namn. — Under den tid Enontekis var Annex till Juckasjervi, eller intill 1748, hafva följande derstädes varit

KOMMINISTRAR.

1. **Olof Sirma** Mattsson, född af Lappska föräldrar i Torne Lappmark, Stud. 1672, Prest och Komm. här 1675, död 1719. Ännu 70 år efter hans död visste äldre personer berätta att han varit en barsker man; under predikan nedgått från predikstolen för att lufva de åhörare, hvilka syntes honom visa mindre uppmärksamhet. I bataljerne med sin Pastor Elingius i Juckasjervi skall Sirma vanligen varit den segrande. Gift med en i Uleborg af fattiga föräldrar född flicka *Cathrina Eriksdotter*. Prosten i NederTorne, Henrik Forbus, rekommenderar i Sirmas ställe Gymnasisten Johan Antillius, som blef Brukspred. i Kengis.

2. **Johan Wegelius**, Satac. Fenno, prostson från Tyrvis, f. 1693, flyttade 1713 med sina föräldrar undan Ryssen till Torne Lappmark och vidare till Norrige, begaf sig 1720 till Upsala; blef Komm:r i Enontekis 1721, men nödgades för sjukdom, ådragen genom förkylning, afgå från denna lägenhet 1725; Skolm. i Torne 1726, Pastor och Prost i Uleborg 1757; död 1764. Prosten Wegelius var en lärd man, älskad och saknad lärare. Den af honom, vid Landshöfd. Baron *Gyllengrips* besök i Juckasjervi författade och i kyrkan derstädes förvarade gratulation på latinsk vers kan läsas i Professor Zetterstedts Resebeskrifning. Wegelius var gift med *Margretha Törner*, handelsmansdotter ifrån Torne. Dottren *Christina* blef gift med Komm:r i NederTorne *Salomon Grape*.

3. **Mikael Wikman** Andersson, född af bondeföräldrar i Wiksjö 1693, Stud. 1717, Prest 1722 och

Sockenpr. i Botheå; Brukspr. i Kengis 1723, Komm. här 1726, begaf sig härifrån 1730, Komm:r i Pite stad 1732, död 23 Oct. 1774. Gift med Brukspr. i Kengis *Mikael Constenii* dotter *Sara*. Sonen *Anders* Komm:r i Pajala, afsatt för embetsfel; en dotter gift med Rådman *Goldback* i Upsala.

4. **Henrik Ganander**, f. i Åbo, hitkom 1730, befordrades 1744 till Khde i Nyland och Sjundo pastorat, död 1752. Var en kunnig man, utgaf en Lapps Grammatica. Gift med *Cathrina Tornberg*, dotter till Komm:r i NederTorne *Henrik Tornberg* och *Brita Bonnelius*, pastorsdotter från Kusamo.

PASTORER I ENONTEKIS.

1. **Salomon Tornberg**, Pastor i Juckasjervi *Joh. Tornbergs* son, f. 1710, Stud. 1734, Prest och Adj. hos fadren 1739, Komm:r här 1744 och Pastor 1748, sedan Enontekis vid 1747 års riksdag blifvit utbrutet ifrån Juckasjervi, död i Juni 1773. Gift med *Margreta Curtelius*, handelsmansdotter från Torne. Sonen *Salomon* Länsman i Enontekis; *Johan*, Guldsmidsgesäll, begaf sig jemte brodern *Isak* till Norge; *Henrik* Skräddargesäll i Torne; *Brita* gift med efterträdaren; *Cathrina* med Handl:n *Törnqvist* i Torne; *Sara* med Linneväfvaren derstädes *Röngren*; *Margretha* och *Maglena Apollonia* gifte i Stockholm.

2. **Daniel Engelmark**, Pastor här 1775; se No 14 bland Pastorer i Jockmock.

3. **Erik Grape**, son till Skolm. i Juckasjervi, sist Khdn i ÖfverTorne *Isak Grape*, f. 1755, Stud. 1770, Prest och Past. Adj. i ÖfverTorne 1777, Komminister i Pajala 1781, Pastor här 1788, Past. ex. 1799, s. å. Korrespondent af Kongl. Vetensk. Akad., Kyrkoherde i NederKalix 1806, död d. 26 Nov. 1808. Författat i Vet. Akad. Handlingar för 1803 och 1804 införd beskrifning öfver Enontekis Lappmark, samt under namn

af Swebilius Renovatus ett katechetiskt arbete, som finnes i manuscript. Gift med Khdn i ÖfverTorne *J. Turdfjälls* dotter *Elisabeth Margretha*. Söner: *Isak August* Skollärare i Hernösand, *Pehr Adolf* Handlande och Rysk v. Konsul i Gelle, *Johan Jakob* Kommini-ster i Hietaniemi och *Erik Daniel* Grosshandlare och Rådman i Gelle.

Under krigsoroligheterna med Ryssland åren 1808 och 1809 samt regleringen af Karesuando pastorat, sedan Muonio elf blifvit gräns emellan Sverige och Ryssland, förblef den svenska andelen af Enontekis obe-satt och njöt presterlig vård af Kapellpredikanten i Muonioniska, sedermera Pastor derstädes *Matts Kälström*, intill dess prest anställdes i Karesuando.

PASTOPER I KARESUANDO.

1. **Zackarias Grape**, son till Pastor i Juckas-jervi *Pehr Grape*, f. 1785, var någon tid bodgosse hos en handlande i Torne, emedan fadren, stadd i knappa villkor med många barn, icke ansåg sig vara i tillfälle att underhålla honom vid läroverken, men Zacharias hade icke låg och fallenhet för handel, begynte att studera vid 20 års ålder, blef Stud. 1811, Prest och Pastor i Karesuando 1813, samt derjemte Skolm till 1820, då skolan blef indragen. Distriktsprost öfver de norra Lappmarkerna sistnämde år, undergick Past. ex. 1821, Kommr i Pajala 1824, tillförordnad Generalvi-sitator i Vester- och Norrb:s Lappmarker åren 1823, 1826, 1829 och 1832, Khde i Carl Gustaf 1834, Prost 1835, Oppon. vid prestmötet i Pite 1842, erhöll trans-port till ÖfverKälis pastorat 1844, död 19 Febr. 1847. Gift med *Cathrina Sofia Åström*, dotter till Pastor i Refsuud *Carl Åström* och *Sara Elisabeth Nordenström*, dotter af Pastor i sistnämde församling *Magnus Nor-denström*. Barn: *Carl Johan* Katechet i Juckasjervi; *Pehr August* död som student; *Isak* Past. Adj. i Neder

Torne; *Erik* Handlande; *Zachris* Magtr vikar Kollega i Haparanda; *Theodor* Student; *Sofia Agatha* gift med Kollega vid Pite skola *Jakob Grahm*; *Josefina Elisa-beth* och *Hilda Carolina Gustafva*.

2. **Lars Levi Læstadius**, son af Bergsfogden *C. Læstadius* och *Anna Maglena Johansdotter*, f. 1800, Stud. 1820, Prest 1825 och Cur. past. ger. i Arjeplog, Pastor i Karesuando s. å., förestod Missionärsbeställnin-gen i Pite Lappmark från Maji 1825 till samma tid 1826, Led. af Jägaresförbundet i Stockholm 1830, af Botan. Föreningen i Edinburg 1832, af Vetenskaps-societeten i Upsala 1839, i Nåder förordnad att beledsaga K:gl. Franska Vetenskaps-expeditionen genom Lappmarken 1838, Ridd. af Kgl. Franska Hederslegionen 1841, Past. ex. 1843, Khde i Pajala 1848, Visitator i norra Lapp-markerna på sex år 1847, Prost. Författat flere från trycket utgifna handlingar och uppsatser i Vet. Akad. Handlingar åren 1822, 1824, 1826. Om odlingar i Lapp-marken 1823, Loca paralela plantarum, Upsala, Nova acta 1838, Hållaittem &c Nubbe Joulo Peive m. m. Crapula mundi &c, Hernösand 1843, Officinela vexten Cochlearia, manuscript i Vet. Akad:s Bibliothek, Frag-menter i Lappska Mythologien, 1a delen (öfversatt på franskan), smärre uppsatser i Statstidningen 1836 (om gränsen mellan Lappmarken och landet), i Norrlandspo-sten 1838 (om kommunikation i norra delarne af Skan-dinavien), i Norrb:s Tidn. Anteckningar under en resa; på finska språket berättelse om en pigas syner; uti tidskriften "En ropandes röst i öknen", om Christen-domen i Sverige, samt en sjelfbiografi, m. m. Gift med en Nybyggare-dotter ifrån Jockmock, *Brita Ca-thrina Alstadius*, som skall härstamma från Pastor der-städes *P. Alstadius*. I Karesuando församlings kyrko-bok äro följande barn antecknade: *Carl Johan*; *Levi*, död; *Lorens Wilhelm*; *Gustaf Leonard*; *Eleonora* och *Emma Christina*, gifta inom bondeståndet; *Sofia Wil-*

helmina, Elisabeth, Fredrika Johanna, Hedda Charlotta samt Lea Selma. Möjligen äro efter flyttningen till Pajala barn tillkomna, samt af Prosten Læstadius flere arbeten än de här ofvan uppräknade utgifne, men underrättelse derom har icke erhållits.

3. **Fredrik Engelmark**, son af Pastor i Jockmock *Lars Salomon Engelmark*, f. 1806, Stud. 1830, Prest och Past. Adj. i Sorsele 1834, i Jockmock 1835, vice Kommr i Pajala 1838, samt Cur. past. ger. ibm 1842, sedan Pajala blifvit utbrutet ifrån ÖfverTorne till särskildt gäll; Cur. ger. i Karesuando 1848 och Pastor 1849. Gift med Pastor i Jockmock *Johan Ullén* dotter *Ulrika Carolina*. Barn: *Johan August*, *Lars Fredrik*, *Emanuel*, *Frans Mikael*, *Vendela Carolina*, *Engla Fredrika* och *Theodora Augusta*.

Rounala Kapell var uppsatt nära intill fjellen, 7 å 8 mil från Enontekis och lydde under Juckasjervi pastorat; skall ej hafva varit länge begagnadt. Att Gudstjentliga förrättningar der förehafvits vid medlet af 17:de århundradet, inses af Prosten Tornæi anteckning, citerad af Professor Schefferus: "*In hoc templo (Rounala) sepulturæ meadavi veterum sacerdotem Gentis Lapponicæ D:m Georgium, qui vicinus morti dixerat se apud Lappones sepeliri velle, ut sic firmaret fidem eorum de resurrectione mortuorum, quodque ipsi una secum essent resurrecturi in die novissimo, qua de re sapissime apud ipsos concionatus fuerit.*" Den förfallna kyrkan blef, med Directionens öfver Ecclesiastikverket i Lappmarken tillstånd, försåld på auktion 1794 och betaltes med 4 Rdr. Den här omnämnde, i Rounala kyrka begrafne Georg Henriksson var, enligt Tunæi uppgift, blefven student 1628.

Koutokelno.

Kyrkan i denna, genom Gränse-reglerings-trakatten 1751 Norrige underlagda församling, uppsattes på Konung Carl XI:s befallning 1674. **Utsjoki** var Annexa och lydde under Hernösands stift till 1747, då det blef särskildt pastorat och lades till Åbo stift, samt fick **Enare** till Annexa. Enare var anlagdt 1639 såsom kapell till Kusamo.

Under de år Koutokeino' tillhörde Svea rike och Hernösands stift hafva följande der varit

PASTORER.

1. **Johan Tornberg**, hitkom 1675, Pastor i Juckasjervi 1682; se Juckasjervi N:o 2.

2. **Anders Tornberg** Nilsson, en äldre broder till företrädaren, Stud. 1645, Prest 1650, Brukspred. i Kengis 1655, Pastor i ÖfverTorne 1677, efter 3 års dervaro för något embetsfel tjensten förlustig, men återfick, efter visad förbättring, prestaembetet och benådades 1682 med Koutokeino pastorat; skall hafva dött 1705.

3. **Johan Tornberg**, son till förste Pastorn härstädes, Pastor här 1706, i Juckasjervi 1719; se Juckasjervi N:o 5

4 **Johan Junellus** Johansson, född af bondeföräldrar i Kemi socken och Juntila gård 1694, Stud. i Åbo, Pastor här 1719 och i Uleborg 1746, död 1756. Gift med en dotter till Kommr *Isak Tornberg* d ä i Hieta-niemi. Barn: *Isak* Mönsterskrifvare, mördad i Pommern 1756; *Jakob*, en rumlare; *Johan* Student, sedan Korpral vid Kajana; *Pehr* Student; *Margretha* ogift; *Elisabeth* gift med Skolmästaren i Juckasjervi, sist Kyrkoherden i ÖfverTorne *Jakob Turdjell*.

5. **Johan Björkman**, Pastor här 1746; se N:o 3 bland Pastorer i Gellivare.

år 1742 anlades skola i Kuotokeino och hitkom

SKOLMÄSTARE.

Anders Helander, den förste och siste här i denna egenskap. Något vidare känner man ej om honom. Sannolikt erhöll han någon ecclesiastik beställning inom Åbo stift.

I **Utsjoki** voro inga Prester anställda, så länge det hörde till Hernösands stift; utan besöktes församlingen en och annan gång årligen af Pastor i Kuotokeino.

I Lappmarksförsamlingarna tjenstgöra för närvarande efterskrifne

MINISTERII ADJUNKTER.

Fjellström, Carl Nathanael, son af Pastor i Arjeplog *Carl Johan Fjellström*, f. 1820, Stud. 1844, Prest och Past. Adj. i NederLule 1847 och i Arvidsjaur s. å., Cur. past. ger. i Arjeplog 1848, åter Adj. och Cur. ger. i Arvidsjaur 1849. Gift med *Sofia Christina Westerlund*, dotter till Pastor i Jockmock *Gust. Westerlund*. Dotter: *Anna Christina*.

Flodstedt, Nils Abram, son af Min. Adj. *Abram Flodstedt*, f. 1814, Stud. 1836, Prest 1837 och Vakanspred. vid Nätra sacellani, Past. Adj. i Grundunda 1838 och i Björna s. å., likaså i Löfånger s. å., i Wännäs 1841, vice Kommir i Burträsk 1844, Adj. i Fredrika 1845, Past. ex. 1850. Gift med *Anna Carolina Olofsdotter* från Söråsele by.

Lindahl, Olof, son till Prosten i Åsele *Ol. Lindahl*, f. 1811, Stud. 1832, Prest och Past. Adj. i Sorsele 1836, i Jockmock 1838, i Åsele 1841, tillika Past. Cur. ger. 1842. Gift med Landtmätaren *Erik Samuel Rhéns* dotter *Erika Bernhardina*.

Medin, Jonas, Jemtl, f. 1812, Stud. 1836, Prest och Past. Adj. i Njurunda 1837, Vakanspred. vid Hal-lens sacellani 1839, Kommiss. Adj. i Brunflo s. å., vik. Kapellpr. i Stugun och Borgvattret 1841, Vakanspred. vid Brunflo sacellani 1842, vik. Stadspred. i Östersund 1845, Past. Adj. i Oviken 1846, Past. ex. s. å., Past. Adj. i Brunflo 1847, Cur. past. ger. i Fölinge samma år. Gift med *Charlotta Cavallin*.

Sundell, Ferdinand, Pastor i Arjeplog *Nils Sundell* son, f. 1819, Stud. 1841, Prest 1844 och Past. Adj. i Wilhelmmina, i Gideå 1845, Cur. past. ger. i Sorsele 1846. Gift med Landtmätaren *Erik Samuel Rhéns* dotter *Eva Agatha*.

Winnberg, Pehr Theodor, Jemtl., född 1813, Stud. 1836, Prest och Past. Adj. i Hellgum 1837, i Dorothea 1839, åter i Hellgum s. å., vice Komm:r i Ytterlänäs s. å., Nådåspred. vid ena sacellanien i Ume Landsförsamling 1841, Past. Adj. i Mo 1843 och åter i Dorothea 1844; utn. Pastor i Arjeplog 1853, hvar-
öfver besvär blifvit anmälda af S. Min. Adj. Ol. Lindahl i Åsele. Gift med *Märtha Brita Mikaelssdotter* ifrån Laiksjön i Dorothea socken.

Af de Prestmän, hvilka tjenstgjort i Lappmarksförsamlingarne, men ej der innehaft ordinära tjenester, anmärkas:

Alenius, Carl Fredrik, son af Skolm. i Lycksele *Carl Gustaf Bernh. Alenius*, f. 1781, Stud. 1803, ordin. med Nådigt tillstånd 1806 och Past. Adj. i Lycksele, Substitut vid Arjeplogs skola 1808, Past. Adj. i Dorothea 1821, Vakanspred. i Sorsele 1822, vik. Missionär i Pite Lappmark 1824; för fylleri i tjensten dömd prestaembetet förlustig 1825; död den 5 Maji 1852. I Lappska Psalmboken, tryckt 1849, är hans namn tecknadt under Ps. 192. Gift med Prosten i Lycksele Mag:r *Samuel Öhrlings* dotter *Sara Maglena*.

Grönlund, Erik Johan, utn. Pastor i Arvidsjaur *Jonas Grönlunds* son, f. 1787, Stud. 1809, Prest 1810 och Adj. i Hernösand, v. Kollega derstädes 1811, permitterad att vid Upsala Akademi fortsätta studier 1812, Hospitalspred. ibm s. å., Adj. vid Domkyrkoförsamlingen derstädes 1813, Past. Adj. i Lycksele 1817, i Åsele 1818, åter i Lycksele 1819, död den 11 Maji s. å. Öfversatt den nya Handboken på Lappska språket.

Holmbom, Peter Niclas, Mag:r, född af bondeföräldrar i Böle by af Attmars socken 1705, Stud. 1726, Mag:r 1737, Prest och Missionär i Lappmarken 1741, Math. Lector i Hernösand 1743 och Theol. Lector 1752, Pastor i Sjålevad 1763, död sex veckor efter tillträdet. Berömd för lärdom, god talemått och nit i tjensten; gjorde äfven sedan han blifvit Lector några resor såsom Missionär i de södra Lappmarkerna. Af honom på Lappska språket öfversatta psalmer, äro i upplagan af 1774, 32, i den af 1786, 26 och i 1849 års upplaga 19, af hvilka 5 omarbetade. Gift med *Christina Margretha Ström*, dotter af Prosten i Nora, Kand. *Petrus Ström*, och enka efter Prosten i Tuna, Prof. Mag:r *Petrus Tigerstedt*. Fyra söner och en dotter öfverlefde fadren. Af sönerne blef en Jurist, den

andra, *Mikael*, Komm:r i Njurunda och den tredje, *Henrik*, Instrumentmakare. Dottren *Maria Margretha* gift med Komm:r *Daniel Widén* i Hernösand.

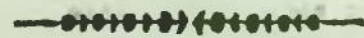
Læstadius, Petrus, Mag:r, son af Bergsfogden *Carl Læstadius*, f. 1802, Stud. 1820, Prest och Huspr. hos Kammarh:n *Eman. De Geer* 1825, Missionär i Pite Lappmark 1826, Mag:r 1827, Past. ex. 1831, Kollega vid Pite skola 1832, Kyrkoherde i Wibyggerå 1836, död den 16 Aug. 1841. Kyrkoherden Læstadius var kunskapsrik, arbetsam, frisinnad, trogen lärare och herde; Visitator i södra Lappmarkerna 1835, Ledamot af Oldskrift-sällskapet i Köpenhamn; utgaf Journal under tjenstgöringen i Lappmarken i 2ne delar, af hvilka den första prisbelöntes; författade den år 1820 från trycket utkomna anonyma skriften: "Tankar om fattigdomen och fattigvården i Sverige", och åtskilliga uppsatser i tidningar och dagblad; öfversatte 3:ne i Lappska Psalm-boken af 1849 intagna psalmer. Kongl. Maj:ts Nådiga Reglemente för Ecclesiastikverket i Lappmarken är föranledt af Læstadii dertill afgifna förslag. Gift med *Carolina Fredrika Hagberg*, brorsdotter till Pastor Primarius i Stockholm, Doctor C. P. Hagberg. Barn: sonen *Carl Petter* och döttrarne *Helsa*, *Carolina Mathilda*, *Selma* och *Angelika*.

Rhén, Abram Bernhard, son af Pastor i Åsele *Erik Rhén*, f. 1787, Stud. 1806, Prest 1810 och Past. Adj. i Lycksele, dito i Åsele, Adj. vid Lycksele skola 1814, Past. Adj. och Cur. past. ger. ibm 1816, död d. 4 Maj 1817. Gift med Skolm. *Pehr Rådströms* dotter *Elisabeth Cathrina*. Barn: *Lovisa Magdalena*, *Erika Elisabeth Patronella*, gift med f. d. Länsmannen *Erik Gustaf Edin* i Arvidsjaur och *Freja Eva Christophora Sara Maria Patricia*, gift med Länsman *Jakob Nordenstam* i Åsele.

Rhén, Gustaf Edvard, den föregåendes broder, f. 1795, Stud. 1814, Prest och Past. Adj. i Dorothea

1818, Cur. past. ger. i Arvidsjaur 1820, Past. ex. 1829, vikar. Skolm. i Lycksele 1832 och s. å. Kyrkoherde i Elfkarleby; öfversatt på Lappska språket den förbättrade Katechesen och en skrift om dryckenskapens följder; redigerat den 1849 tryckta Lappska Psalm-boken och öfversatt 49 der intagna psalmer. Gift 1 med Pastor i Arvidsjaur *Pehr Edins* d. y. dotter *Sofia Fredrika*, 2 med *Brita Dorothea Tengbom*, dotter till Inspektoren vid Wifsta varf, *Nils Tengbom* och *Brigitta Forsberg*. Af sednare giftet äro inga barn. Af det förra sönerne: *Hugo Reinhold* och *Pontus Edvard* Studenter; *Carl Gustaf*, *Axel Bernhard* och *Samuel Benjamin*, samt döttrarne *Mathilda*, *Sofia*, *Fredrika Eugenia*, *Charlotta Johanna* och *Thekla Bernhardina*.

Zelberg, Johan Jonsson, född i Råne och Njemisels by af bondeföräldrar 1709, Stud. 1734, Prest och Past. Adj. i Lule 1741, Missionär i Gellivare 1746, bodde en tid vid kapellet Killingesuando, Kyrkoherde i Sjön 1766, död d. 18 Dec. 1780. Gift med Komm:r i Jockmock *Pehr Hæggs* dotter *Sara*. I Gellivare kyrkobok äro antecknade barnen: *Pehr*, *Johan*, *Carl*, *Anders*, *Daniel*, *Barbru Cathrina*, *Elisabeth Christina* och *Lovisa*. Bemödanden att vinna underrättelse om deras öden hrfva fruktlöst aflupit. Sonen Johan synes hafva vorit Adjunkt i Sjön, men om och hvart han erhållit befordran, är ej bekant.

Register

Å Kyrkor och Församlingar i Lappmarken.

Alkavare	58
Arjeplog	44
Arvidsjaur	39
Dikanäs	16
Doroteha	19
Enare	89
Enontekis	85
Fatmomacke	16
Fredrika	17
Frostviken	7
Fölinge	5
Gellivare	70
Gikanäs, se Dikanäs.	
Gillesnoule	35
Gråträsk	43
Hotagen	7
Jockmock	56
Juckasjervi	76
Karesuando	86
Killingesuando	71
Koutokeino	89
Lycksele	23
Löfmock	44
Malå	43
Nafriluokt	55
Nasafjell	51
Qvickjock	65
Rounala	88
Silbojock	49
Sorsele	35
Stensele	37
Tärna	38
Utsjoki	89
Wilhelmina	16
Wittangi	77
Åsele	8
Öhrträsk	30

Förteckning

öfver

Presterskapet i Lappmarksförsamlingarne.

	Sid.
<i>Alenius</i> , Anders, d. ä., Past. i Arjeplog	41
— Anders, d. y., Past. i Lycksele	29
— Carl Fredrik	93
— Carl Gust. Bernh., Skolmästare i Lycksele	33
<i>Allberg</i> , Pehr, Kapellpredikant i Frostviken	7
<i>Alstadius</i> , Pehr, Pastor i Jockmock	61
<i>Anzenius</i> , Olof, Pastor i Åsele	8
— Pehr, Pastor i Åsele	9
<i>Ask</i> , Bernhard, Skolmästare i Lycksele	33
<i>Backæus</i> , Jakob, Predikant i Lycksele	24
— Paulus, Predikant i Jockmock	58
<i>Beckius</i> , Johan, Pastor i Åsele	9
<i>Björkman</i> , Johan, den äldste, Pastor i Gellivare	72
— den äldre, Pastor ibm	73
— den yngre, Pastor ibm	73
— Nils Eredrik, Komminister i Qvickjock	69
<i>Blom</i> , Jonas, Pastor i Dorothea	19
<i>Bremming</i> , Olof, Komminister i Åsele	14
<i>Brunnius</i> , Carl, Skolmästare i Juckasjervi	82
<i>Burelius</i> , Abraham, Pastor i Silbojock	49
<i>Byrelius</i> , Hans, Predikant i Nasafjell	54
<i>Bång</i> , Magnus, Predikant i Lycksele	25
<i>Cederberg</i> , Birger, Pastor i Fölinge	5
<i>Degerman</i> , Magnus, Pastor i Åsele	13
<i>Dynæsius</i> , Johan, Skolmästare i Gellivare	74
<i>Edin</i> , Daniel, Pastor i Åsele	9
— Daniel, d. y., Skolmästare ibid.	15
— Pehr, d. ä., Pastor i Arvidsjaur	42
— Pehr, d. y., Pastor ibm	42
<i>Elingius</i> , Christian, Pastor i Juckasjervi	79
<i>Engelmark</i> , Daniel, Pastor i Jockmock	63
— Fredrik, Pastor i Karesuando	87
— Gustaf, Pastor i Arvidsjaur	43

	Sid.
<i>Engelmark</i> , Lars, Pastor i Juckasjervi	80
— Lars Salomon, Pastor i Jockmock	64
<i>Enström</i> , Olof, Pastor i Dorothea	19
<i>Fjellner</i> , Anders, Pastor i Sorsele	37
<i>Fjellström</i> , Carl, Skolmästare i Gellivare	74
— Carl Johan, Pastor i Arjeplog	47
— Carl Nathan, Min. Adjunkt	91
— Erik, Skolmästare i Arjeplog	48
— Nathanael, Pastor i Jockmock	63
— Pehr, d. ä., Pastor i Silbojock	49
— Pehr, d. y., Pastor i Lycksele	26
<i>Flodstedt</i> , Nils Abraham, Min. Adjunkt	91
<i>Forsner</i> , Erik, Pastor i Åsele	11
<i>Forssberg</i> , Pehr, Pastor ibm	10
<i>Ganander</i> , Henrik, Komminister i Enontekis	85
<i>Gafvelin</i> , Pehr, Kapellpredikant i Wilhelmina	16
<i>Gran</i> , Nils, d. ä., Pastor i Lycksele	26
— Nils, d. y., Pastor i Juckasjervi	80
— Olof Nilsson, Pastor i Lycksele	26
— Olof Stefanson, Pastor ibm	25
— Theofilus, Skolmästare i Jockmock	67
<i>Granberg</i> , Sjul, Pastor i Arjeplog	45
<i>Granhammar</i> , Johan, Grufpredikant i Qvickjock	66
<i>Granlund</i> , König, Komminister i Sorsele	35
<i>Grape</i> , Erik, Pastor i Enontekis	85
— Isak, Skolmästare i Juckasjervi	82
— Pehr, Pastor ibm	81
— Zacharias, Pastor i Karesuando	86
<i>Grot</i> , Matts, Pastor i Jockmock	61
<i>Grubb</i> , Anders, Pastor ibm	60
<i>Grönlund</i> , Conrad, Pastor i Åsele	14
— Erik Johan, Min. Adjunkt	93
— Jonas, Komminister i Sorsele	36
— Pehr Olof, Pastor i Wilhelmina	17
<i>Hapstadius</i> , Johan, Predikant i Arjeplog	44
— Nils, Grufpredikant i Qvickjock	66
<i>Hedenstedt</i> , Olof, Skolmästare i Åsele	15
<i>Helander</i> , Anders, Skolmästare i Koutokeino!	90
<i>Hellman</i> , Hans, Komminister i Jockmock	67

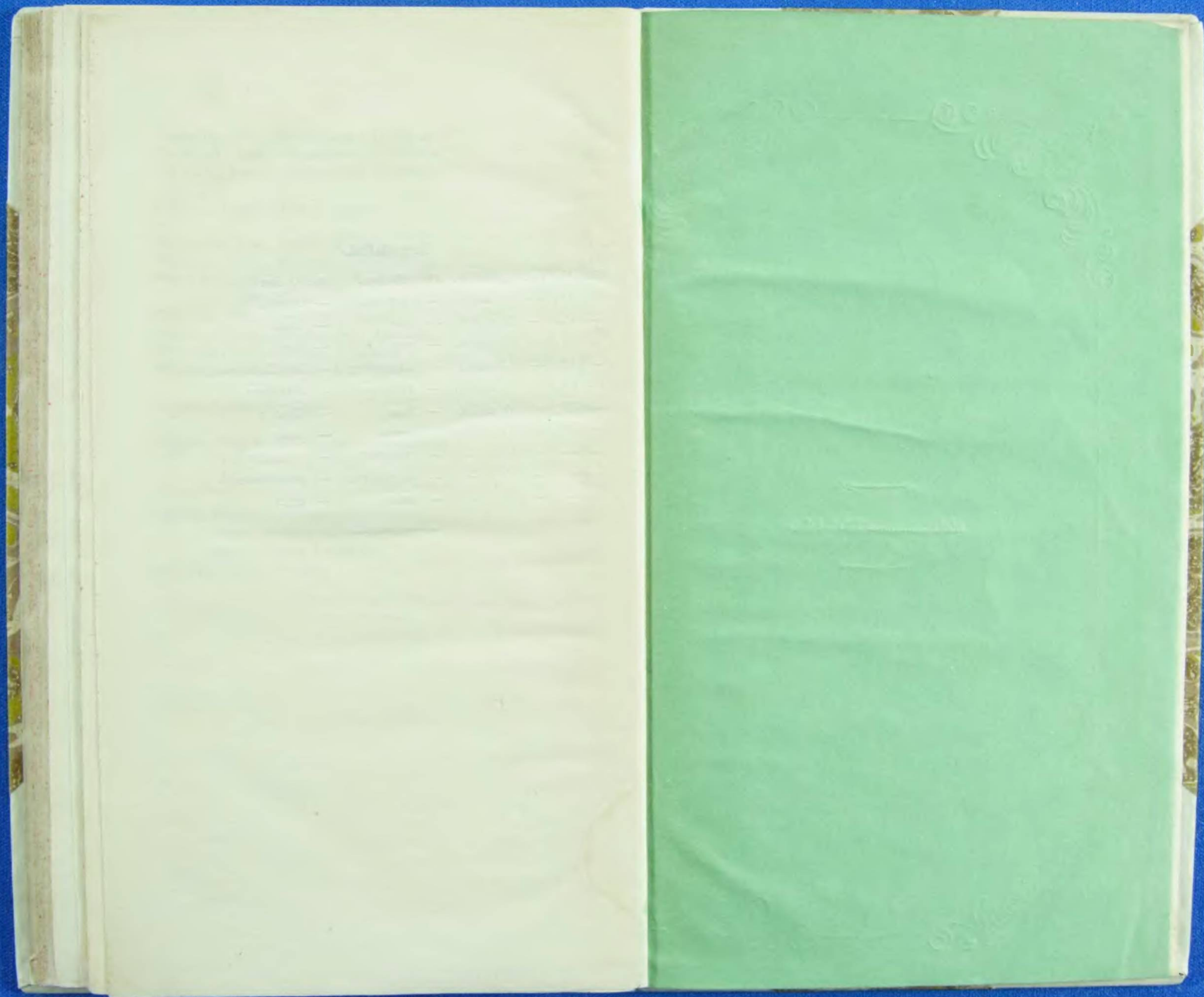
<i>Henriksson, Georg, Pastor i Rounala</i>	Sid. 88
<i>Hollstén, Jonas, Pastor i Jockmock</i>	62
<i>Holmbom, Pehr Niklas, Missionär</i>	93
<i>Hultin, Magnus, Pastor i Wilhelmina</i>	17
<i>Huss, Johan Axel, d. ä., Pastor i Fölinge</i>	6
— Johan Axel, d. y., Pastor i Fredrika	18
<i>Hugg, Pehr, Komminister i Jockmock</i>	66
<i>Högling, Jonas, Komminister ibm</i>	67
<i>Höglund, Henrik, Kapellpredikant i Frostviken</i>	7
<i>Högström, Pehr, Pastor i Gellivare</i>	71
<i>Ingevald, Predikant i Gräträsk</i>	44
<i>Junelius, Johan, Pastor i Koutokeino</i>	89
<i>Junselius, Pehr, Komminister i Åsele</i>	14
<i>Kempe, Mårten, Predikant i Juckasjervi</i>	78
<i>Klementis, Pehr, Predikant i Jockmock</i>	59
<i>Klingberg, Nils, Skolmästare i Lycksele</i>	32
<i>Læstadius, Carl Erik, Komminister i Qvickjock</i>	68
— Henrik, Komminister ibm	69
— Johan Carlsson, Skolmästare i Gellivare	74
— Johan Johansson, d. ä., Pastor i Silbojock	51
— Johan Johansson, d. y., Pastor i Arjeplog	46
— Johan Nilsson, Pastor ibm	44
— Lars Levi, Pastor i Karesuando	86
— Petrus, Missionär	94
<i>Lindahl, Erik, Pastor i Lycksele</i>	27
— Erik Anton, Pastor i Fredrika	18
— Olof, d. ä., Pastor i Åsele	13
— Olof, d. y., Min. Adjunkt	91
<i>Lindstedt, Ingemar, Pastor i Juckasjervi</i>	81
<i>Lund, Carl, Pastor i Gellivare</i>	72
<i>Lundius, Anders, Predikant i Arvidsjaur, m. m.</i>	40
— Nils, Grufpredikant i Nasafjell	51
<i>Lyckselius, Henrik, Komminister i Sorsele</i>	35
<i>Löfstadius, Lars, Komminister i Jockmock</i>	67
<i>Malmingh, Lars*, Skolmästare i Jockmock</i>	69
<i>Medin, Jonas, Min. Adjunkt</i>	91
<i>Millen, Erik, Pastor i Åsele</i>	13

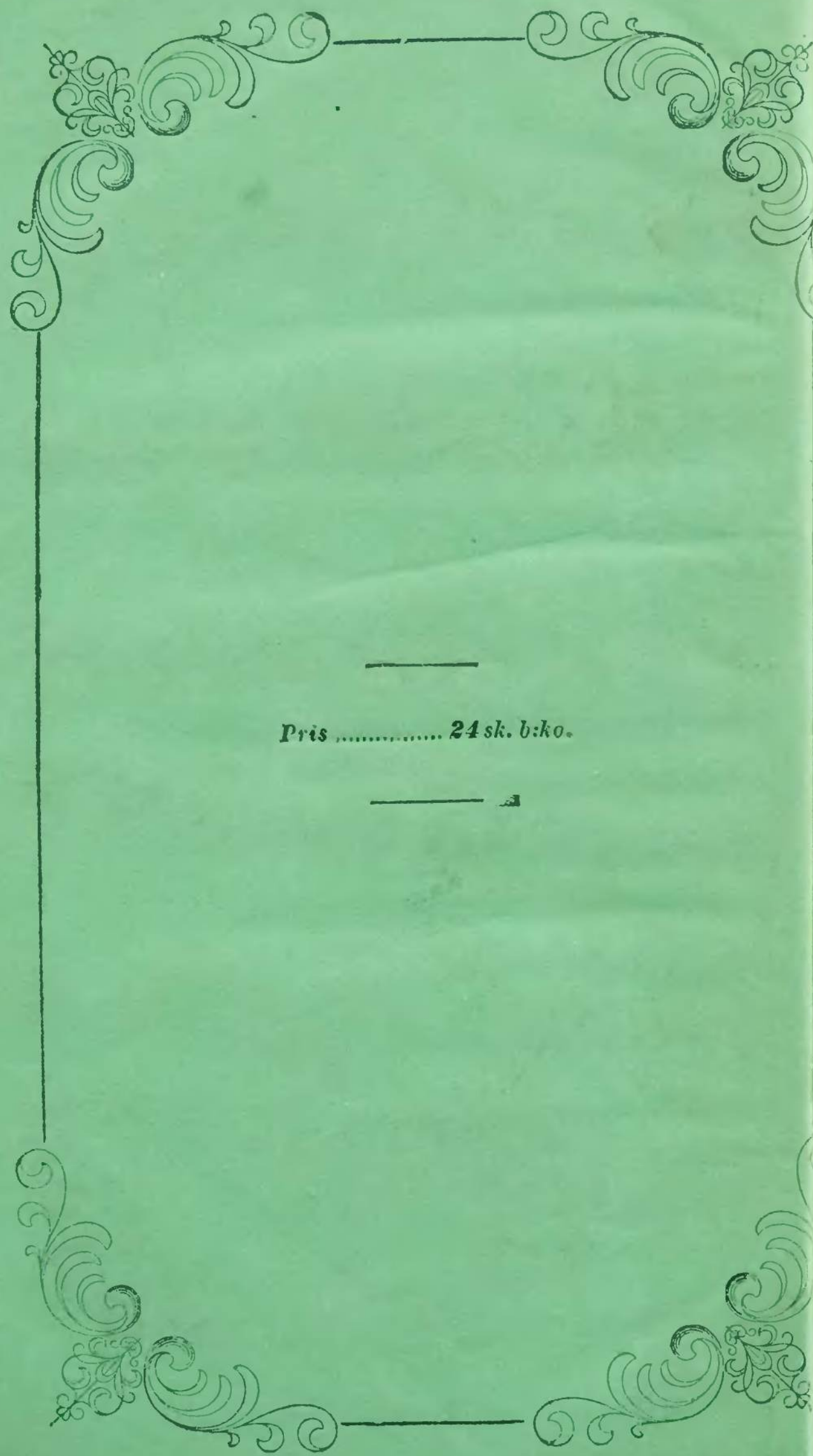
<i>Modin, Olof, Pastor i Jockmock</i>	Sid. 62
<i>Månsson, Jakob, Predikant i Arvidsjaur</i>	40
<i>Nensén, Jonas, Pastor i Dorothea</i>	20
<i>Nilsson, Klement, Predikant i Jockmock</i>	59
<i>Nordenstam, Anders, Skolmästare i Lycksele</i>	34
<i>Noræus, Erik, Pastor i Silbojock</i>	49
<i>Norenus, Olof, Skolmästare i Arjeplog</i>	48
<i>Offerdalin, Daniel, Pastor i Arvidsjaur</i>	40
<i>Palmgren, Pehr, Pastor i Lycksele</i>	29
<i>Plantin, Erik, Skolmästare i Lycksele</i>	32
<i>Raudklef, Daniel, Skolmästare i Lycksele</i>	33
<i>Rangius, Lars, Pastor i Silbojock</i>	50
<i>Rhén, Erik, Pastor i Åsele</i>	12
— Abraham Bernhard, Min. Adjunkt	94
— Gustaf Edvard, Min. Adjunkt	94
— Johan, Predikant i Jockmock	60
— Samuel Edvardsson, Pastor ibm	59
— Samuel Samuelsson, Pastor i Juckasjervi	79
<i>Risberg, Jonas, Grufpredikant i Nasafjell</i>	54
<i>Rothoff, Carl Axel, Pastor i Fölinge</i>	6
<i>Rådström, Pehr, Skolmästare i Lycksele</i>	34
— Pehr Christian, Pastor i Sorsele	37
<i>Sandberg, Olof, Pastor i Juckasjervi</i>	80
<i>Sebrelius, Olof, Pastor i Fölinge</i>	5
<i>Selberg, Magnus, Kapellpredikant i Frostviken</i>	7
<i>Sirma, Olof, Komminister i Enontekis</i>	84
<i>Sjöberg, Erik, Pastor i Åsele</i>	14
<i>Sundelin, Ferdinand, Min. Adjunkt</i>	91
— Nils, d. ä., Pastor i Arjeplog	46
— Nils, d. y., Pastor ibm	47
— Nils Johan, Pastor i Lycksele	30
— Ulrik Wilhelm, Skolmästare i Jockmock	70
— Uno August, Kapellpredikant i Öhträsk	30
<i>Tornberg, Anders, Pastor i Koutokeino</i>	89
— Johan Johansson, Pastor i Juckasjervi	79
— Salomon, Pastor i Enontekis	85

	Sid.
<i>Touscher</i> , Nils, Grufpredikant i Qvickjock	65
<i>Turdfjäll</i> , Jakob, Skolmästare i Juckasjervi	83
<i>Turdinus</i> , Petrus, Grufpredikant i Nasafjell	52
<i>Ullenius</i> , Johan, Pastor i Jockmock	64
<i>Wallinder</i> , Erik, Pastor i Åsele	11
<i>Wegelius</i> , Johan, Komminister i Enontekis	84
<i>Westerlund</i> , Gustaf, Pastor i Jockmock	65
— Hans Gustaf, Kapellpredikant i Tärna	38
<i>Wibonius</i> , Nils, Pastor i Arvidsjaur	40
<i>Wikman</i> , Mikael, Komminister i Enontekis	94
<i>Windelius</i> , Nils, Predikant i Gråträsk	44
<i>Winnberg</i> , Pehr Theodor, Min. Adjunkt	92
<i>Zelberg</i> , Johan, Missionär	95
<i>Ångman</i> , Berndt Olof, Komminister i Sorsele	36
— Erik, Pastor i Fölinge	6
— Jonas, Pastor i Fredrika	18
<i>Öhrling</i> , Emanuel, Skolmästare i Arjeplog	48
— Johan, Pastor i Jockmock	63
— Samuel, Pastor i Lycksele	28
<i>Östensson</i> , Jonas, Predikant i Lycksele	24

Tryckfel.

Sid.	13, rad.	2 nedifr.	står: 12 Dec.	läs: 5 Dec.
—	41, —	6 nedifr.	— Allenius	— Alenius
—	42, —	12 nedifr.	— un-	— under
—	61, —	10 uppifr.	— men	— med
—	52, —	6 nedifr.	— Ckristianus,	— D:s Christianus,
—	62, —	9 nedifr.	— Zellnigers	— Zellingers
—	75, —	2 nedifr.	— Teao	— Teno
—	77, —	14 nedifr.	— pasolt	— pascit
—	—	13 —	— excerceat	— excercent
—	—	9 —	— pressantum	— pressantem
—	—	8 —	— autea	— antea

Pris 24 sk. b:ko.

